

32972

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ం బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ ఫి బ్ర వరి నెల 27-వ తేది గురువారము
MADRAS, THURSDAY, 27th FEBRUARY 1930.

శ్రీ కృష్ణ నామ సంవత్సర మాఖమాస బహుళ చతుర్దశి

సంచిక ౨౭౬
No. 276

అమృతాంజనము

అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవి వంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుబొట్ట
కాపును. పార్శ్వపునొప్పుల కొరతొలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెలుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
మరడను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

BEST INDIAN PAIN-BALM

గొప్పగొప్ప వారిచే

శేలకుశేలు యోగ్యుల

వక్రములు వాండియున్నది

ఎచటాన చీటి చూచి కొని

జూసము గలగడు.

చక్కని దబ్బితో నజా నీసా 1-కి 0-10-0

డబ్బె 1-కి రూ 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.

అమృతాంజనం డిప్టో

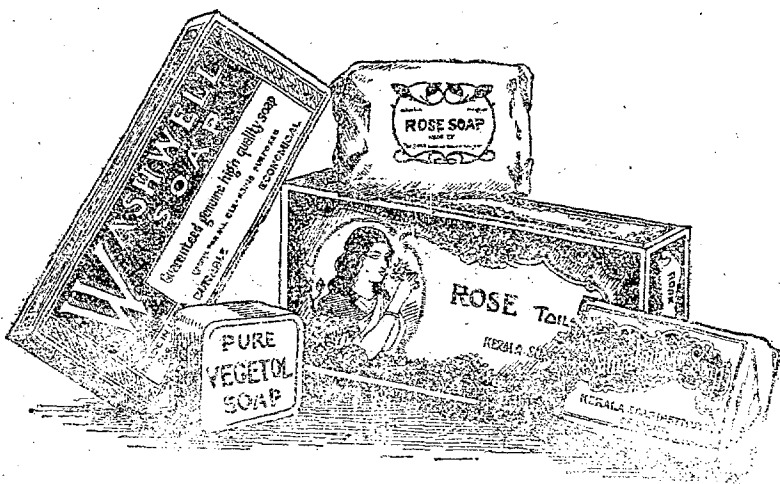
6, 7 లంబు కెట్టివీక్, మద్రాసు

109, ప్రెసిడెన్సీ, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

కే ర ల స బ్బు లు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గుణము—అసమామైనది. వెల—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

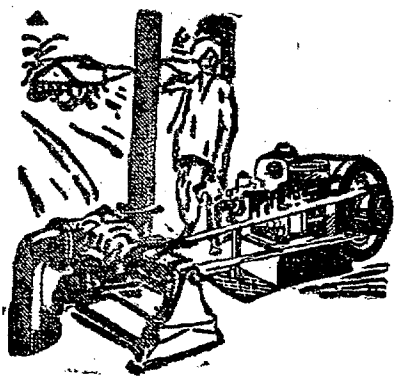
(మద్రాసు గవర్నరుగారికి న బ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

అశ్చ్యుము నీమేలుకే

పట్టు వంటి మజిల్లిను

ఈకాలమే ఆంధ్ర దేశమంతట అన్ని కాలములలోనూ వాడుదురు. దొరల కంఠో సీతకర్పూరము. అందరినూ జోగ్యము.
దట్టమగు నేత, యెక్కువైన మృదుకకమాగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కుమాజులు భారతీయలకునును కలయికగా
మాపరిశ్రమలయంలో తయారుచేయించి అన్ని దేశములకు అంకి యెన్నో యోగ్యులగుచు, నీకలు బడసియున్నాము. స్త్రీలకు
ముద్దుగుల్మి-దు చీరలులు పురుషులకు నాజూనుగానుండినట్లు విక్రమితి తక్కువధరలకు కొద్దికొజులుగానును అందరినీ
లిమి. ఈమయము పోగొట్టుకొనడు. అక్కరలేనిచో దుర్బు వాగుచుండును. తీగ అందరినీను బడల్లు పోగొట్టుటకు
గల పెట్టెగాని నెండు 12 మూల చీరల పెట్టెగాని యొ. 7-8-0 లు, నీ పట్టుకాజుల పెట్టె యొ. 10-0-0.
వాస్తవీ వేరు. అజిలిన కుమాజులు 6 పెట్టె రూ. 8. 1980-వ సం॥ డిసెంబరు 8 ఆదియ.

గంపా అందు కో, చికాకోల్ నీటి, గంజాంబిల్లా.

మా ప్రత్యేక ప్రేమనది, పోర్టుబుల్ సంచిగునెట్లు
కొరిసిక్ ప్రాచుర్యం ఎంజనీరింగ్ కలవు.

ఈ ర్తివివరములకు ఈ ది ను వ విలాసమునకు
ప్రాయము:

VOLKART BROS
ENGINEERS

అర్జీయంకే నీటి, మద్రాసు.
ప్రవర్తకులకు ఈ వివర గుంతులందు గలవు:
కొత్తరగుడేలు, బెంబూరు.
వెల్లువెయిలీ దిక్కి చాథుర.
అయినానోట్టు, కోడంబుర్రూరు.
వార్తాబ్దు అదిట్టు చీరట్టి, బెంబూరు.

చెన్నై లోని కొన్ని సేలకర్పూరము
నీ మేటి, అయినానోట్టు, బెంబూరు, మద్రాసు, పోర్టుబుల్
కలకు బిల్డింగ్, నీటి, పోర్టుబుల్, బెంబూరు, మద్రాసు, పోర్టుబుల్
నీ మేటి, అయినానోట్టు, బెంబూరు, మద్రాసు, పోర్టుబుల్
కలకు బిల్డింగ్, నీటి, పోర్టుబుల్, బెంబూరు, మద్రాసు, పోర్టుబుల్
Chandee Nursery, P. O. Salem Junction.

కాకినాడ కాంగ్రెసు ప్రబోధము

విశాలమైన పెద్దదృష్టితో పనిచేయుడు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, ఫిబ్ర 22:—నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు కాకినాడ ప్రెస్ క్లబ్ లో పురమందిరమున సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును చేయునట్లు కాంగ్రెస్ సంఘమును గురించియు, కాంగ్రెసు ఆజ్ఞలను గురించియు ప్రబోధమునకై ఒక బహిరంగసభ జరుపబడెను. శ్రీమంతులు విద్యార్థులును అందరు ప్రముఖులును సభకు హాజరయిరి. డాక్టరు వుప్పలూరి గోపాలకృష్ణగారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి.

ఒకయువకుడు శ్రీ గోరుగంటుల బ్రహ్మానందగారు కాంగ్రెసు తీర్మానప్రకారముగా ఖద్దరుకట్టవలెనని దనియు, పట్టాభిషేకములో పాల్గొనటంబు మంచిదని కొందరు తెలిపినపుటికిని కాంగ్రెసునకు వ్యతిరేకముగా చేయుట తప్పనియు తన యువస్వామ్యమున తెలియబరచెను.

గాంధీజీ కృతైన శ్రీ మామిడిపల్లి సీతమ్మనగారు కాంగ్రెసు చెప్పినట్లు మనము చేయువలసి యున్నదని పెక్కు సాదృశ్యముతో మాట్లాడిరి.

పాఠశ్రావ్య సత్యనారాయణగారు ఉపన్యసింపచు ప్రస్తుత రాజకీయప్రకారము విశాలమైన పెద్దదృష్టితో చూడవలసి యున్నదనియు అందుచేతనే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కాసన సభల బహిష్కారము, కాంగ్రెస్ సంఘము చేయుట అన్నిటిని ఒక్క తీర్మానముగా కాంగ్రెసులో గాంధీమహాత్ముడు పెట్టుటయు, అంగీకరింపబడుటయు జరిగినదియు, గాంధీ మహాత్ముని యువస్వామ్యములు, వ్రాతలు, హెచ్చరికలు చక్కగా స్మరించుకొని మనము చేయుచో మనయందరకును ఆ విశాల భువన దృష్టి అబ్బవలెననియు, అట్టి భువన దృష్టితో పని చేయుటకు గడంగవలెననియు, చెప్పిరి. కాసనసభల బహిష్కారమును ఒక ప్రక్కన, కాంగ్రెస్ సంఘమును ఒక ప్రక్కన, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానములో నిమగ్నులై యొక్క అర్థము కాసనసభలకు మన మనస్సులను పంపించి మనమీద కాసనములు చేయుచు కొనుట మనము మనము పొదుచుకొనుట వంటిదిగా నుండుననియే, కాసనములు ఉల్లంఘించుట మనము, కాసనములు చేయుట మనము రెండును అగుట అసంభవమనియే, కాసనసభలలో ఎవరువెళ్లి కూర్చున్నను నిష్ప్రయోజనము నిష్ఫలము అనియే, కాసనసభలను సంపూర్ణముగా బహిష్కారము చేయవలసి ననియు, ప్రత్యక్షముగాగాని పరోక్షముగాగాని అట్టివిధముగాను యీ జరుగు కాసనసభ ఎన్నికలలో పాల్గొనరాదనియు చెప్పబడెను. సంపూర్ణ బహిష్కారముచే, ఆ కాసనసభ ఏ వైపుగాని ఆ యెన్నికల వైపుగాని దృష్టిపెట్టకొనుననియా? పోలింగు ఆఫీసరుగాగాని, ఏజెంట్లుగాగాని, కాంక్షపూర్వుగాగాని వోట్లు యివ్వవలసినదని అడుగుటగాని చేయుననియా? నేను దొంగతనము చేయవలసి దొంగతనము చేయవలసి సహాయము చేస్తానన్నట్లు, కాసనసభలో ప్రవేశించి ప్రవేశించువారికి తోడవటం ఎక్కువ నేరముకాదా? కాబట్టి ఒక నెలలో కాసనోల్లంఘనముచేసి సత్వర సంపూర్ణ స్వరాజ్య స్థాపనము చేయబోవుమండగా, ఆ మహా యజ్ఞములో నడిపించువారుగాను నడచువారుగాను, అహుతులు అగువారుగాను యీ మోస్తరుగా పాల్గొనవలసిన పెద్దదృష్టితోయి పట్టణమునకుగాని జిల్లాకుగాని నష్టము వచ్చునని వ్యామోహ పాప డి చిల్లరదృష్టుల వల్లదృష్టుల బనుట కేవలము మన యావేశము వెల్లడియగును. దేశములో నాయకులయినవారు, కాంగ్రెసువాదులయిన వారు మహాసభావులు కాసనసభలలోకి వెళ్లకపోతే దేశమునకు నష్టము గుమా, మహాపకారము జరుగను గుమా, అని పెద్దపెద్దలు చెప్పితే, నష్టమువచ్చినను సో, పరదాస్యమునకు మహాపద్రవముకాదు గనుక దాస్యభరితమునకై, దొడ్డనగర మిత్రయుద్ధమున కాసనసభలలోకి దిగవలసియున్నదని గాంధీమహాత్ముడే ఆభిప్రాయములు యిచ్చియుండగా, యీజిల్లా, యీ పట్టణము భావిదశల నాలోచించుట మన కింజల్క తృప్తిను సూచించును, మార్చి 2 వ తేదీకి వైస్ రాయ్ కి యాధరాయ బారము పంపించుచుంటే, ఈ స్వచ్ఛమయమందు మనస్సులు యిముడు ఉద్వేగాభివృద్ధికి లగదు. మహాత్ముడు యిప్పుడు తన సైన్యమును ఎక్కువగా కూర్చున్నాడు. కాంతివాతావరణము కావలెననుచున్నాడు. విరుదాంకితులను, పీడ్వలను, యీకాస

నోల్లంఘన యుద్ధమునకు తోడవలసినదని కోరుచున్నాడు. ఆ దృష్టికి మరలదెరుగు దిగవలసినదని నేను మిమ్ములను కోరుచున్నాను. ఆసమయమున సమయముననే కాకినాడ ఉప్పుమట్ల మీదనే జయగవచ్చును. మహాత్ముడు కోరునట్టి అరితేరిన మనుష్యులు ఉండవచ్చును, లేక పోవచ్చును. కాని అట్టి గొప్ప కార్యము లో మేము కూడ మా చేహములను అర్పించుటకును సర్వకష్టముల పొందుటకును సంసిద్ధముగా నున్నామని తమ మనస్సుల స్థిరపరచుకొని స్వచ్ఛంద సేవకులుగా వెంటకొని రావలసినదని కోరుచున్నాను. కాకినాడ యిట్టి త్యాగమును చూపించుచున్నదను సంగతి సాక్షాత్తు యుపిభుంగ వుడేమో యను ఆ సాయమూర్తిగారికి దర్శింపజేయకొరతాను. మీ స్వాగతములు, యెన్నిమాటలైనప్పటికిని, ఎన్ని నేడుకలైనప్పటికిని ఆయనకు రుచింపవని మరచిపోకండి. ఆయన కిష్టమైనది ప్రభుత్వముతో దేశీయవిధానము. అట్టివిధానము చేసి చూపించుచో మన మిప్పు ధనముకన్న ఎక్కువ ఆనందమును పొంది తననాయకత్వమును సుస్థిరముచేయును. నిజముగా యిప్పుడు కాంగ్రెసు యెడల యీపాఠకులకు యీజిల్లాల ప్రజలకు ను గౌరవమున్నయెడల నూటికి ఒక్కరైనను పోలింగుకు వెళ్లి వోటు యివ్వలేదని గనర్ప మెంటున్న లోకమున్ను చెప్పేటట్లు చేసినచో సాయమూర్తిగారికి యివ్వబోవుచున్న స్వాగతమునకు అర్థమున్నది. అట్టి కార్యము చక్కగా కొనసాగవలెనంటే పోలింగు స్టేషనువద్ద పిక్కెటింగు ఏర్పాటుచేయువలెను. ఒక్క కాకినాడ పట్టణములో నయినను చేయుటకు సంగిదులై తన అర్థనైజము జేసినచో జయప్రదమైన పోరాటము ప్రభుత్వముతో చేయుటయో, యీ ఆమోఘమయిన ఫలితముతో 7 వ తేదీని శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమునుండి వచ్చు సాయమూర్తిగారికి చచ్చి స్వాగతము ప్రబలమైన స్వాగతముగా నుండును. గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పిన శిక్షణతో నుండువారిని వాలంటీయర్లుగా చేరవలసినదియు, విదేశీవస్తు బహిష్కారము మున్నగువాటిని గురించి సత్యనారాయణగారు హెచ్చరించిరి.

అధ్యక్షుడు, గోపాలకృష్ణగారు బ్రిటిష్ వారి తత్వమును గురించి మంచి యువస్వామ్యమును చేసిరి. గత 80 సంవత్సరముల నుండియు ప్రభుత్వమువారు చేసిన ఏ స్వల్ప రాజకీయ సంస్కరణములో ఎచ్చట దేశభక్తుల త్యాగము, ప్రాణార్పణము చేయుట మూలమున అనియు, అందుచేత మన త్యాగముమీద ప్రస్తుత యుద్ధకాండయొక్క ఫలితము ఉన్నదనియు, అందరును దొడ్డనగరపాత్ర యుద్ధసన్నద్ధులు కావలసిన దని చెప్పుటకే తక్కినవాటిని త్యక్తములుగా చూడవలసినదని చెప్పటకే సత్యనారాయణగారు చెప్పినట్లు యీసభ ద్వేషదీన దనియు, తెలియజేసిరి. కాసనసభల బహిష్కారము సగము సగము బహిష్కారము అని అర్థములేదనియు, యీనాడు మిగుల కాంగ్రెసు కాసనము సంపూర్ణ స్వరాజ్యసిద్ధికి కాసన సభలలోనికి వెళ్లకపోవుట, వెళ్లువారిని వెళ్లవద్దనుట, వెళ్లువారికి సహాయము చేయకపోవుట, వోటు యివ్వకుండుట, కాన్వెన్షన్లుగాగాని, ఏజెంట్లుగాగాని యుండకపోవుట, పోలింగు ఆఫీసరుగ ననిచేయుట కంగీకరింపక పోవుట, యిట్లు యీ విధముగాను పాల్గొనకపోవుట ఆయియున్నదని చెప్పిరి. కాబట్టి కేవలకామూర్తి కృష్ణమూర్తిగారు ఎవరువెళ్లినను కాంగ్రెసు దృష్టిలో సమానమే, ఎవరైనను మివోటు ఫలానివారి కివ్వవలసినదని అన్నయెడల వారిని నిలబడవద్దని చెప్పుమని చెప్పవలసినదని నీ వోటు యివ్వనగదా, యిది దేశమునకిచ్చిన అజ్ఞయని చెప్పవలసినదనియు చెప్పిరి. పోలింగుస్టేషనువద్ద పిక్కెటింగు చేయుటకు తమకు పరమసంతోషమనియు, వాలంటీయర్లు తమ శిల్ప నివ్వవలసినదనియు ఆ వచ్చినవారిని బట్టియు పరీక్షితులను ఆలోచించి తాను నాయకత్వము వహించి వోట్లు యివ్వరాదను కాంగ్రెసును నడిపించెదననియు హెచ్చరించిరి. రెండు మూడు శిల్ప మిటింగులోనే యివ్వబడెను. ఉప్పుపంటను గురించియు ఉప్పునిగురించి గురించియు, ఉప్పుకు పన్ను వేయుటను గురించియు, అందులో బ్రిటిష్ స్వప్రయోజనమును అందులన దేశమునకు యేటేటను కోటిరూపాయలు నష్టము గల్గుటయును చెప్పి, ఉప్పుపన్నునుగురించి కాంగ్రెస్ సంఘము కాకినాడలో పెట్టిన పెట్టవచ్చును గనుక లేదా మద్దతిపానమును గురించి పిక్కెటింగు చేసిన చేయవచ్చునుగనుక అందరును యుద్ధదృష్టిలో నుండుటయు, దౌర్జన్య రాపిత్వముతో మెలరగుటకు స్థిరపరచుకొనుచు కష్టముల పొల్పడి చేపాత్యాగమునకు సంసిద్ధులయి నేతికడండులో చేరవలసినదని హెచ్చరించిరి.

శ్రీకృష్ణభారతము

ఆది పర్వము మొదలకొని శ్రీపర్వమువఱకు 5 సభలు యులు. సంపుటము 1-కి రు. 8-0-0. ఆయిదు సంపుటములు ఒకేసారి కొనువారికి రు. 18-0-0. పోస్టేజీవేలు. 8కి వెలుయువారు:— లలితా ముద్రాశాల, రాజమండ్రి.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(26-2-30)

సీమజవులి దినములు

ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు	రు. అ. పై.
కొరికంతులు:— "ముంగిసూర్య" 22 X 22 (బి) రు. 7-9-0	
సాధారణకము రు. 7-0-0 "సింహము" 22 X 22	
(బి) రు. 7-8-0 సాధారణకము రు. 6-8-0 "ఇంజను" 22 + 22 (బి) రు. 7-7-0 "సింహము పాము" 22 + 22 (బి) రు. 7-7-0 సాధారణకము రు. 6-11-0	
చలువ:— "ముంగిస" 22 + 22 (బి) రు. 8-7-0 సామాన్యకము రు. 7-14-0 "సింహము" 22 + 22 (బి) రు. 8-4-0 సామాన్యకము రు. 7-6-0 "సింహము, పాము" 22 + 22 (బి) రు. 8-5-0 సామాన్యకము రు. 7-7-0 "అమెజాను" 22 + 22 (బి) రు. 8-6-0 సామాన్యకము రు. 7-8-0 "ఏనుగు" 22 + 22 (బి) రు. 8-5-0 సామాన్యకము రు. 7-7-0.	
లవములు:— 1708 (నెట్) రు. 11-4 0	
జి. జి. 78 రు. 7-12-0 గ్లాస్ గో "9000" రు. 12-0-0.	
నూలు:— 40 నంబరు (సీమ 5 పా కట్టులు) బూత్ రు. 8-1-0	
లంబ (కొంగ) చలువ ("ఎసిటిక్స్-టో") రు. 5-15-0	
లంబ (నాగకన్యక) రు. 5-18-0 చలువ (గుప్తి) రు. 6-2-0 చలువ (గ్రద్దజేండా) రు. 5-15-0 వచ్చునట్లుము (ఎట్ట) రు. 7-5-0	
టి. రెడ్ సిక్స్టీత్ అనాన్ రు. 8-5-0.	
40 బహా (పదిపానులకట్టు) ఆయిదు నక్షత్రములు	
లెవ్ బాల్ రు. 10-8-0. నెమలి రు.	
60 సీమ (5 పానులకట్టులు) — అడకలైర	
జి. (ఎట్ట) "పాట్టెలంబ" మార్కు	
జి. రు. 8-0-6 ఎడ్డుగడియారము రు. 7-8-0	
పాల్గుజులు రు. 7-15-0	
సెన్సిల్లు రు. 7-10 0	
సిరాబుడ్డి రు. 7-15-0	
కెల్ల "కంగార" రు. 9-8-0	
ఇండియా బ్రిటానియా-మార్కు కెల్ల రు. 9-9-0	
2/84's Rs. 8-4-0. 2/84's రు. 12-4-0	
ఇత్తడికేటలు— (డిట్ మేన్) రు. 241-0-0	
డిట్ (క్రూసాండ్) రు. 282-0-0	
రాగరకు రు. 828-0-0	
డిట్ రు.	

సిమింటుపీపా వెల:—

గెల్వో-పీపా ("చెయ్యి")	రు. 11-2-0
బర్మో-పీపా "రు." బర్మో-పీపా "రు." రు. 9-8 0	

వక్రములయొక్క ధర:—

బావా "రెడి" రు. 28-1-0, ఫిబ్రవరి 22-14-0. మార్చి రు. 22-14-0 ఏప్రిల్ రు. 22-14-0	
వేరు సెనగ నూనె:— పోలలో రు. 98.	
ఆముదము:— (బెల్ డెలివరీ) రు. 95; 98	

పదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుతోలు (8 టు-9) "అథ్లెట్" రు. 0-18-7 టు 0-14-0	
" (లేట్) " రు. 1-0-6 టు 1-1-0	
" (7-9) బెంగళూరు రు. 0-14-0 టు 0-15-8	
" (లేట్) " రు. 1-0-9 టు 1-1-0	
" 8 1/2 టు 8 3/4 బెజవాడ రు. 0-14-0 టు 0-15 8	
" (8 టు 7 1/2) విజయనగరము రు. 0-14-8 టు 0-15 8	
" (7 టు 7 1/2) సీలూరు రు. 0-14-8 టు 0-14-8	
కెటోలు రు. 0-8-6 టు 0-9-6	
కెటూచతోలు రు. 1-0-5 టు 1-1-2	
అత్తూచతోలు రు. 1 11-0 టు 1-12-0	

సెనగ కాయలు

"మిషన్" రకము 531 ఫెంచరులు గల	
బారు వ 1-కి రు. 43-0-0 టు (బి) 43-4-0	
కోస్తుగిడ్డంగి డిలెవరీ 1-కి అడిపి రు. 38-12-0 టు 39-4-0	

దంత మార్గము

డబ్బి 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0
ఈ దంతమార్గముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లుగట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాకుండును. నోలుగుర్తందను లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

బ్రాడ్ గేజ్ (నార్తూ ఈస్టు లైను)

నేరుగా పోవును

గ్రాండుట్రంకు ఎక్స్ ప్రెస్ మద్రాసునుండి ఉదయం 7 గం|| 30 నిమిషములకు బయలుదేరి డెల్లి 11 గం|| 28 నిమిషములకు బయలుదేరి 6 గం|| 35 నిమిషములకు చేరును. తిరుగు ప్రయాణమునందు డెల్లీనుండి బండి రాత్రి 9 గం|| 15 నిమిషములకు బయలుదేరి మద్రాసు రాత్రి 8 గం|| 15 నిమిషములకు చేరును. మొదటి తరగతి, 2 వ తరగతి పెట్టెల బోగి ఒకటి, 3 వ తరగతి బోగి ఒకటి ఈ సర్వీసునందు మెట్టుపాలెం, లాహోరు మధ్య చేర్చబడును. మద్రాసు బెజవాడ స్టేషనులకు మధ్య ప్రస్తుతము చేర్చబడుచున్న ఫలహారములనుండి తీసివేయబడును. భోజనము, ఫలహారముల బుట్టలు ఫలహారపు గదులందు దొరకును.

1-3-1930 తేదీనుండి 30-6-30 వరకు మొదటి, రెండవ తరగతి పెట్టెల బోగి మద్రాసు హైదరాబాదు స్టేషనుల మధ్య 30 10 ఆవ, నెం 31 డాక్ ప్యాసంజరు బండ్లతో చేర్చబడును.

లోకల్ సెర్వీసు.

నెం 3 రు డాక్ బెజవాడ, వాల్తేరు ఫ్యాస్ట్ ప్యాసంజరు బెజవాడనుండి సాయంత్రము 4 గం|| 20 నిమిషములకు బయలుదేరి 4 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం 33 రు డాక్ వాల్తేరు ప్యాసంజరు బెజవాడనుండి వాల్తేరునుండి 6 గం||-30 నిమిషములకు బయలుదేరి 6 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం 198 రు ప్యాసంజరు రాజమండ్రినుండి సాయంత్రము 6 గం||-10 నిమిషములకు బయలుదేరి 5 గం||-30 నిమిషములకు బయలుదేరి తాడేపల్లిగూడెం సాయంత్రము 6 గం||-52 నిమిషములకు చేరును.

నెం 197 ప్యాసంజరు తాడేపల్లిగూడెంనుండి ఉదయం 7 గం||-20 నిమిషములకు బయలుదేరి రాజమండ్రి 8 గం||-38 నిమిషములకు చేరును.

మొదటి, రెండవ తరగతి ప్రయాణికులకు సంబంధించిన సిబ్బందిమాత్రమే నెం 1 రు డాక్, నెం 2 రు ఆవ్ కలకత్తా మెయిలు బండ్లకు తాడేపల్లిగూడెం, నిడదవోలు, కొత్తూరు, గోవావరీ లేక రాజమండ్రి స్టేషనులకు మధ్య 3 వ తరగతి టికెట్లు యివ్వబడును.

నెం 27 రు మిక్స్డ్ గూడూరునుండి ఉదయం 8 గం||-30 నిమిషములకు బయలుదేరి 6 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం 29 రు ప్యాసంజరు గూడూరునుండి సాయంత్రము 5-15 నిమిషములకు బయలు సాయంత్రం 5 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం 188 రు ప్యాసంజరు గుంటూరునుండి ఉదయం 7 గం||-58 నిమిషములకు బయలుదేరి 7 గం||-38 నిమిషములకు బయలుదేరి వేటపాలెం వరకు పోవును. ఒక నూతనబండి వేటపాలెము నుండి పగలు 10 గం||-50 నిమిషములకు బయలుదేరి తెనాలి పగలు 12 గం||-36 నిమిషములకు చేరును.

బ్రాడ్ గేజ్ (నార్తూ వెస్టు లైను)

నెం 21 రు, 22 రు బొంబాయి ఫాస్ట్ ప్యాసంజరులు ఎక్స్ ప్రెస్ బండ్లుగా మార్చబడును.

నెం 21 రు మద్రాసు నుండి ఉదయం 8 గంటలకు బయలుదేరి మరుసటిరోజు పగలు 10 గం|| 10 నిమిషములకు బొంబాయి చేరును. తిరుగు ప్రయాణమునందు ఎక్స్ ప్రెస్ బొంబాయినుండి పగలు 1 గంటలకు బయలుదేరి మద్రాసు మరుసటి ముఘామ్ ను 3 గం|| 48 నిమిషములకు చేరును. ఫలహారములనుండి మద్రాసు రేణిగుంట స్టేషనులకు మధ్యను కడప గుంతకల్ స్టేషనులకు మధ్యను చేర్చబడును.

నెం 5 రు డాక్ బొంబాయి మెయిలు మద్రాసునుండి రాత్రి 9 గం|| 5 నిమిషములకు బయలు 8 గం|| 40 నిమిషములకు బయలుదేరును.

నెం 6 రు ఆవ్ బొంబాయి మెయిలు మద్రాసులో ఉదయం 7 గం|| 35 నిమిషములకు బయలు 6 గం|| 5 నిమిషములకు చేరును.

లోకల్ సెర్వీసు

నెం 21, 22 రు బొంబాయి ఎక్స్ ప్రెస్ బండ్లు ఆరోగ్యం, తిరుత్తణి, రేణిగుంట, కోడూరు, రాజంపేట, వడలూరు, కడప, కమలాపురం, ఎగ్గనంట్ల, మాద్దూరు, కొండాపురం, తాడేపల్లి, గుత్తి, గుంతకల్లు, అదోని తుంగభద్ర, రైచూరు స్టేషనులవద్ద మాత్రమే ఆగును.

నెం 25 రైచూరు ప్యాసంజరు మద్రాసునుండి ఉదయం 8 గం|| 35 నిమిషములకు బయలు 9 గం|| 20 నిమిషములకు బయలుదేరును.

నెం 42 రు రేణిగుంట ప్యాసంజరు రేణిగుంటనుండి సాయంత్రము 5 గం|| 15 నిమిషములకు బయలుదేరి నేరుగా మద్రాసుకు పోవును.

నెం 21, 22 రు బండ్లతో పోవు ఫలహారములను తీసివేయబడును. ఇండియన్ ఫలహారపుబండ్లు మద్రాసు కడప స్టేషనులకు మధ్య, నెం 25, 26 రుల మద్రాసు-రైచూరు ప్యాసంజరు బండ్లతో చేర్చబడును.

నార్తూ వెస్ట్ లైను

నెం. 7, బెంగళూరు వెస్ట్ మెయిలు మద్రాసునుండి రాత్రి 8 గం||-45 లకు మారుగ 8 గం||-30 లకు బయలుదేరి బెంగళూరుకు ఉదయం 8 గం||-30 లకు చేరును.

నెం. 8, బెంగళూరునుండి వచ్చు మెయిలు బెంగళూరులో 8 గం||-40 లకు మారుగ 8 గం||-30 లకు బయలుదేరును.

నెం. 12, ప్యాసింజెరు జోలూరు పేటనుండి 8 గం||-60 లకు బయలుదేరి ఆరోగ్యంలో యోగిపోవును.

మీటరు గేజ్ (చిన్న లైను)

హుబ్లీ-మచిలీపట్నం అండ్ కార్డులైను

నెం 74 ప్యాసింజెరు హుబ్లీనుండి 8 గం|| 10-1 లకు మారుగ 8 గం|| 20 లకు బయలుదేరి గుంతకల్లుకు సాయంకాలము 8 గం|| 7-15 లకు మారుగ 8 గం|| 4-50 లకు చేరును.

నెం 14 ప్యాసింజెరు హుబ్లీనుండి రాత్రి 8 గం||-15 లకు బయలు 8 గం|| 7-15 లకు బయలుదేరి గుంతకల్లుకు 8 గం|| 6-15 లకు చేరును.

నెం 74 మెయిలు గుంతకల్లునుండి రాత్రి 8-50 లకు మారుగ 8-35 లకు బయలుదేరి బెంగళూరుకు ఉదయం 8 గం|| 7-20 లకు చేరును.

నెం 87. ప్యాసింజెరు బెంగళూరునుండి ఉదయం 8 గం|| 20 లకు బయలుదేరుటకు మారుగ ఉదయం 8 గం|| 6-50 లకు బయలుదేరి గుంతకల్లుకు రాత్రి 8 గం|| 7-0 లకు బయలు సాయంత్రం 4-40 లకు చేరును.

నెం 68. గుంతకల్లునుండి ఉదయము 8-10 లకు మారుగ 8 గం|| 50 లకు బయలుదేరి బెంగళూరు సిటీకి రాత్రి 8 గం|| 8-15 లకు చేరును. ఈ రెండు బండ్లను నేరుగ మైసూరునుండి, నెకింద్రాబాదునకు పోవును.

నెం. 72. కిండ్రాబాదు ప్యాసింజెరు గుంతకల్లునుండి రాత్రి 8-40 లకు మారుగ సాయంకాలము 6-35 లకు బయలుదేరును.

నెం 46. మిక్స్డ్ గం|| 3 కల్లునుండి రాత్రి 9-40 గం|| 10 లకు మారుగ 9-30 లకు బయలుదేరును.

నెం. 45. మిక్స్డ్ మెయిలు బెజవాడనుండి ఉదయం 8 గం|| 6-20 లకు బయలుదేరుటకు మారుగ 8 గం|| 6-30 లకు బయలుదేరును.

పూనా-బెంగళూరు

నెం. 12 కొల్హాపూరు ప్యాసింజెరు పూనానుండి ముఘామ్ ను 2 గంటలకు బయలుదేరుటకు మారుగ 8 గం|| 1-35 లకు బయలుదేరును.

నెం 5 కొల్హాపూరు ప్యాసింజెరు కొల్హాపూరునుండి ఉదయం 8 గం|| 0 లకు బయలుదేరి పూనాకు సాయంకాలం 5-35 లకు మారుగ 8 గం|| 7-50 లకు చేరును.

నెం. 20. మిక్స్డ్ మిరాజ్ నుండి ముఘామ్ ను 3-25 గంటలకు మారుగ 2-0 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం. 38. ప్యాసింజెరు బెంగళూరునుండి రాత్రి 8 గం|| 7-40 గంటలకు మారుగ 8-50 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం. 37. లోకల్ బండి హుబ్లీనుండి పగలు 10-0 గం|| 10 లకు మారుగ 9-50 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం. 38. లోకల్ ధార్ వార్ నుండి పగలు 10-55 గంటలకు మారుగ 10-42 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం. 10. మిక్స్డ్ హోలార్ నుండి ఉదయం 8-45 గం|| 10 లకు మారుగ 8-30 గంటలకు బయలుదేరును.

జోలూరు బ్రాంచి

నెం. 61 మిక్స్డ్ జోలూరు (ఎమ్. యస్. ఎమ్.) నుండి ఉదయము 9-40 గంటలకు మారుగ 7-40 గంటలకు బయలుదేరును.

లుదేరును.

నెం

లకు మారుగ

నెం

యలుదేరు

బండి గడగ్

టోగి సాయ

3 తరగతు లుండును

నెం. 65 లోకల్

యాపు చేయబడును. దీనికి మారుగ 2

నుండి రాత్రి 1-30 లకు బయలుదేరి గడగ్ కు ముఘామ్

8-50 లకు 1, 2, 3 తరగతులు గలిగిన బండి చేరగలదు.

గూడూరు-కాట్వాడి సెక్షను

నెం 77 మిక్స్డ్ కాళహస్తి నుండి రాత్రి 2-15 గం|| 10 లకు మారుగ 1-15 గంటలకు బయలుదేరును.

నెం. 83 ప్యాసింజెరు గూడూరునుండి ముఘామ్ ను 1-50 లకు మారుగ 1-45 లకు బయలుదేరును.

నెం. 76 మిక్స్డ్ తిరుపతి నుండి ఉదయం 8 గం|| 8-17 లకు మారుగ 8 గం|| 30 లకు బయలుదేరి గూడూరు కు సరిగా వెళ్లును.

ఒక కొత్త బండి నెం 75 గూడూరునుండి సాయంకాలం 6-0 లకు బయలుదేరి రేణిగుంటకి రాత్రి 8 గం|| 10-55 లకు చేరును.

హిందీ ప్రచారక పత్రిక

1929 వ సంవత్సరము సంచికలు అందముగా

బ్రెండు చేయబడినవి

ఆంగ్లేయ మార్గమున వ్యాగ హిందీ నేర్పుకొనుట కువ యోగపడును.

హిందీలో మంచిమంచి చిన్న కథలు గలవు.

పూర్తి కాళికో రూ. 2-8-0 అక్షరాలికో వెల రూ. 2-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజీ ఆ. 8.

చిరునామా:—మనీజరు, హిందీ ప్రచారక, ట్రిప్లి కేసు పో. బా. 401, మద్రాసు.

The Allenburys Castor Oil

వాసనయు లేదు రుచియు లేదు

జ్వేషధరూపమున నున్న ఘనత

చెందిన గొప్ప విశేషవకారి ఆలెబర్

బరో మార్కుగల చిట్టాముదములంద

యను ఎటునుందురు. భూలోకమున

దంతటను వాడుచున్నారు.

ఆలెబర్ నే వాడుటకు నిశ్చయించు

పుడు. ప్రతిమందుల దుకాణములోను

దొరకును.

పరిశుభ్రమైనది గనుక శ్రేష్టమైనది.

అత్యుత్తము క్తమున గృహదోషధం

గృహమునం దుండవలెను.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON

Special Representative for India:

A. H. P. JENNINGS,

Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,

CALCUTTA

20

బందరు

హాస్టలు వార్షిక కోస్టువము

20-2-80 తారీఖున హిందూ విశ్వవిద్యాలయము

కాలా విశ్వవిద్యాలయము వార్షిక కోస్టువము మార్కెట్లలో (ప్రైవేట్) పాలన మహాశివరాత్రి వారంకాని శ్రీనివాసరావు పంతులు యం. ఏ. (హాస్టల్) యల్. టి. గా రద్దీకృతము మహావైభవముగా జరుపబడినది. అదివారం కొకటిరెండు రోజులకు ముందుగానే ముద్రింపబడిన యాహ్వానపత్రము పంపబడియుండుటచే పాఠశాలపాఠ్యాయులును, పురమండలి పలుకుబడి గల పెద్ద మనుష్యులును, హాస్టల్ విద్యార్థులకుండ్రులను సాయంత్రం 4-45 గంటలకు మోటార్ల మీదను, కేటములమీదను హాస్టల్ బస్సులచేరి హాస్టల్ విద్యార్థులచే నేర్పాటుచేయబడిన యల్పాహారముల నారగించిరి. నాటి ఉదయం 6 గంటలకే రంగులకాగితములతో హాస్టల్ లంకరింపబడియుండుటచే, నాటిోరణములక్రింద నిలిచియున్న మోటార్లు మొదలగు వానిచే నాయల కారము ద్వారా కృతమై శోభించెను. ఏం దారగించిన ప్రేక్షకులెల్ల నుచితాననాసీనులైరి. ఆసభలో శ్రీనివాసరావు పంతులు, అధ్యక్షులగు మహారాజశ్రీ వారకాసి శ్రీనివాసరావుపంతులుగారు, గోరెములలో నున్న వివిధములగు మొక్కలతో నలంకరింపబడిన వేదిక నధికారిగారి పీఠ మలంకరించిరి. దైవసంకల్పమున ప్రఖ్యాత యశస్వినులగు శతావధాన విరుదాంతకులు నగు బ్రహ్మశ్రీ చెల్లపిళ్ల వేంకటేశ్వరుగారు నాటిదినము మా ప్రార్థనపై దయచేసి కుప్పిలో నుచ్చరించిరి. రెండవప్రక్కను హైందవోన్నతపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు మహారాజశ్రీ వెంకటేశ్వరులయ్యపంతులు డి. ఎ. ఎల్. టి. గారుండిరి. కార్యక్రమ పట్టిక ననుసరించి ప్రథమమున దైవప్రార్థన యొకదినము బాలునిచే ప్రేక్షకులను భక్తిసంభరితు లగునట్లు చేయబడినది.

తర్వాత అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము గావించబడినది. తదనంతరము హాస్టల్ ప్రధానములైన కె.టి.బి.య్యను సాంవత్సరిక నివేదికమును మృదుమధుర శైలిలో చదివిరి. అదిముగియగానే యిద్దరు విద్యార్థులు ఇంగ్లీషుభాషనము గావించిరి. తర్వాత నాటకము గలపాండిన వారికిని వక్రత్వములో మొదలు వచ్చిన వారికిని బహుమతులు శ్రీ వారకాసి శ్రీనివాసరావుగారి కృతమైచే నొసంగబడినది. తర్వాత శ్రీనివాసరావుగారు సోమలక్ష్మిని గురించి యొకపాత్ర మొనరించి, నుమా రిరువదిమంది బహుమతుల బడిసిరి. ప్రేక్షకులుల్లాసాకాంతశృద్ధయై యుండిరి. ఆపై ముగ్గురి రామకృష్ణారెడ్డి యనువిద్యార్థి హైందవోన్నత పాఠశాల ప్రధానాంధ్రోపాధ్యాయులును శతావధానమును శేషాద్రిమణి కవులలో నొకరగు శ్రీమాన్ శేషాచార్యులుగారిచే హాస్టల్ ను గురించి ముద్దులాల్లు, తేటతెనుగుల వ్రాయబడిన భావగీతములగు పద్యములను విడుదల్చి చక్కగా చదివెను. ఈపద్యములలో ధన్యుల ధరించి సిద్ధముగా నున్న యింగ్లీషు నాటక నటులు రంగములోని కవతరించిరి ఆనాటక నటులు జాతీయనీజీవంలో నొకరంగము. ఏంటనీపార్టువేసినది కె.కీ)నివాసిరావును విద్యార్థి, అతినటకాలము నర్థనాతీతము. శ్రీవేంకటేశ్వరులయ్యపంతులుగారు రతని కొకపుస్తకము బహుమానముగా నొసంగిరి. తర్వాత తెలుగునాటకము కనకారాణి నొకరంగము అందు ప్రారంభపాత్రధరించిన సమ్మెట నాగేశ్వరరావు ప్రేక్షకుల నానందపరచుట నొనర్చెను. అతనికాశల్యమున కానందించి శ్రీమాన్ శేషాచార్యులుగారు రా బాలకునకొక పాత్రము బహుమతిదేసిరి. ఈ విధముగా నాటకము ముగిసెను. నాటక మయి పోయెగాదా యికసంతోషకర మగు విషయములేదను భావము ప్రేక్షకులలో బుట్టెను కాని కమలబాంధవు డస్తమించగానే మూలములనుండి క్రమ్మకొని వచ్చుచున్న చీకట్లు నెల్ల భార ద్రోలుట కుదయించిన కలవరేనిపగిది శ్రీవారకాసి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు రంతోష్టపన్యాసము ప్రారంభించిరి. వారి వాక్కులను చంద్రకరణములు ప్రసరించుటచే సభలో నిశ్శబ్ద మువరించెను. హాస్టల్ విద్యార్థులయొక్క విధులును, అభివృద్ధియు చేటపరచి యుపన్యాసమును ముగించిరి. కె.టి.బి.య్యభివందనములతో సభయును ముగిసెను. ప్రేక్షకులు సంతోషపరచుటయి సభావిషయములను ముచ్చటించుకొనుచు నిండ్లకేగిరి. ఆరాత్రి 8 గంటలకు హిందూకాలేజీ యుపాధ్యాయులగు, మరొకందరు పెద్దలగు హాస్టల్ న విందు జరిగెను.

ఇటులే ప్రతిసంవత్సరము పలువురు విద్యార్థులచే నీహాస్టల్ లభిస్తున్నది గాంచుచు పెద్దల యనుగ్రహోన్మాదములకు బాత్ర మగుగాక!

(హాస్టల్ విద్యార్థులు.)

ప్రాచ్యవిద్యార్థులు

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

ఉభయభాషాపరీక్ష (బి) ఫైనలు

ఈనాడు వార్షిక పరీక్షలు మార్చి 28 నుండి ప్రారంభమౌతున్నవి. వీనిలో పరీక్షించెడి నాలుగు విషయములను (4 పేషర్లు) 8 రోజులుమాత్రమే విశ్వవిద్యాలయము వారేర్పరచి యున్నారు. అందువలన 28 వ తేదీని ఒక్కనాడే రెండవ ప్రశ్న పత్రములు (6 గంటలకాలము వ్రాయదగినవి) మునుగా నీయవలసి వచ్చును. అనాటివిషయములగు వ్యాకరణ సాహిత్యములు రెండును విభులములు క్లిష్టములు నగుటచే నభ్యర్థులకు కలతపాటు కలుగకతప్పదు. కనుక వానిని రెంటినీ ఒక్కనాడుగాక 2 రోజులుగా మార్చి మొత్తము 4 దినములలో పరీక్షలు ముగించుట న్యాయము.

ఏప్రిలు 1వ తేదీతో ముగియువాని నిట్లు ఏప్రిలు 2వతన మార్చుటలను విద్యార్థులవత్తువారికి క్రొత్తగా కలిగిడి నష్టము వాని కష్టము నీ తేదు. విద్యార్థులను ఉభయభాషా ప్రవీణ మొల్ల తక్కిన పరీక్ష విలులనే రోజున కొక పరీక్షయే జరుగుచున్నది.

ఉ. భా. ప్ర. వి. శాఖ వారికి కలాకాలము లేకపోవుటచే నందఱును ప్రైవేటు విద్యార్థులే. కనుక వీరివిషయము మాటలాడెడి కలాకాలాధ్యక్షులుగానీ, మఱి యెవరుగానీలేరు విశ్వవిద్యాలయమువారు దయతో చురల నాలోచించి నిరాధారులగు నీ (బి) వారికి తగిన సౌకర్యముల నేర్పరచెద రని విశ్వసించుచున్నాను.

ఈపరీక్షాధ్యక్షులు సయితము నీవిషయమున కష్టముఖములను విశ్వవిద్యాలయమువారికి దెలిసి వారిదృష్టిలోనికి తెచ్చుటకు ప్రయత్నింపబ్రాధితులు.

“విద్యార్థి”

బరంపురం

బరంపురం, ఫిబ్రవరి 21:— శ్రీ మొహరీరాజావారు తమమమనుని 21 వ రోజు సందర్భమున, వారిభవన ప్రాకారము నందున్న వసులో 19 వ తేదీ బుధవారం సాయంకాలము 6 గంటలకు ఒక గొప్పవిందు జరిపియుండిరి. చూచునది పురజనులు విచ్చేసియుండిరి. అందు మాఖ్యముగా నుండు కెక్టరుగారు, జిల్లాజడ్జిగారు, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుయిన తాడేపల్లి పట్టాభి సీతారామయ్యగారు మొదలైన నవారుకూడనుండిరి. గానము, నాట్యము, సర్క్సు మొదలైన వానితో అతిథులనుండుంపబడిరి. వనమంతయు శోభాయమానముగా అలంకరింపబడినది. కన్నుల కానందముగా నలంకరింపబడిన మెమియానాక్రిందవచ్చిన అతిథులెల్లరు ఆసీనులైరి. ఆంగ్ల హైందవ భాషనపదార్థములందరికీ పెట్టబడినది. ఈసందర్భమున పర్యాకిపిడి రాజావారు మదరాసు కాననభవ గంజాంనుండి పోటీలేకుండ ఎన్నుకొనబడినందులకు వారిని గౌరవించుటగాను వారి నాహ్వానించియుండిరి. అతిథులందరు విచ్చేసి వారికొరకు వేచియుండిన సమయమున వారు వచ్చుటకు వీలులేనిది తంతివార్ల సంస్థయుండిని తెలియపచ్చినది. ఈవిషయము అతిథి అభ్యుగతులను విచారమున త్రోసివెట్టికి, సమస్తము జయప్రదముగా ముగిసెను.

18 వ తారీఖు సాయంకాలము 7 గంటలకు సర్ ఆర్. వెంకటరత్నంనాయుడుగారు, శ్రీయుత పాకల నారాయణ స్వామిగారి మనుమనికి నామకరణము జరిపియుండిరి. అనందర్పమున తాడేపల్లి పట్టాభిరామయ్యగారు, రావుసాహెబు మండా అప్పారావుగారు, అయ్యగారి సుబ్బారావుగారు కొకా అప్పారావునాయుడుగారు మొదలైన వారు విచ్చేసియుండిరి. నాయుడుగారు ప్రార్థనచేసి అనంతరం నామకరణము చేసి బిడ్డనాశీర్వదించిరి. ప్రేక్షకులకు తాంబూలాది సమర్పణలతో సుహృత్సవము ముగిసెను.

జయప్రూరు మహారాజావారితో రాజీనామా కుదిరిన ఐదుకల్యాణ సింగపూరు జమీందారులు యాపురముననే నివసించుచుండిరి. వారిమీద ఇంతవరకున్న ఇంటర్న మెంటు ఆర్డరు నిన్నటిదినము రద్దుచేసినట్లుగా గవర్నరుగారి ఏజంటు వారికి తెలియపరచిరి.

(స్వగీయవితేఖరి)

వల్లెటూరు గ్రంథమండలి, రాజమండ్రి

అద్వితీయమును జాతీయ గ్రంథములు వెలసడుచుండును సంవత్సర చందా పోస్టేజితో సహా 2-8-0 ఇదివరలో వెలువడినవి వినాయక సావర్కరు. 0-10-0 మహారాణి ధూపాని లక్ష్మీబాయి అ. 10 మేజిని జీవితము అ. 10 ఇతర పుస్తకములు కూడ కలవు. కేటాలగు కొరెనవారికి పంపబడును.

112-1 ముదిగంటి జగ్గన్న శాస్త్రి

(హాస్టల్)	"	12 4 0
" (పాఠశాల)	"	18 0 0
మొత్తం	"	10 12 9

నూకలు

రంగూన్ ఆఫీసు రకము:—

ఎ 1	(బి 1-3 పా 202)	14 8 9
ఎ 2	"	18 0 0
ఎ 3	"	11 2 0
బి 1	"	18 8 9
బి 2	"	12 4 9
బి 3	"	11 0 9
బి 4	"	9 2 9
సి 1	"	12 8 9
సి 2	"	10 4 9
సి 3	"	8 8 0

బహు రకము నెం. 1, 2, 3, 4.

(బి 1-3 పా 202) 8 0 9 మొత్తం 12 12 9 నాకు

నైగాన్ నెం. 1 (బి 1-3 పా 240)	15 0 0
" నెం. 2 (" 218)	18 0 0

పుట్టుబియ్యము

తెలుపు	(42 పళ్లు గలది)	11 12 0
నలుపు	"	14 0 0

గోధుమలు

కంద్యా	(208 పాములు)	20 0 0
--------	--------------	--------

రాగులు

బొంబాయి	(70 పళ్లు గలది)	8 4 0
దవనగిరి	(65 ")	8 12 9

కాయధాన్యములు

కెనగపప్పు:—

రంగూన్	(బి 1-3 పా 192)	17 0 9
కరాచి	(" 205)	ప్రాకులేదు

తెంగాలు కెనగలు:—

పంజాబు	(" 205)	17 10 9
వియా	" "	16 0 9

పెసలు:—

రంగూన్	(" 195)	14 0 9
కంభంమెట్టు	(" 208)	14 12 9
మరినా	(" 195)	18 0 9
టూటి గింజలు	(ఆర్రా " 205)	17 0 9
"	(" 164)	14 4 9
"	(కలకత్తా 205)	ప్రాకులేదు

ఉలపలు:—

తిరుపత్తూరు	(52 పళ్లు గలది)	7 12 9
కటకం	(48 ")	6 0 9

కంది పప్పు:—

కాన్పూరు	(బి 1-3 పా 205)	20 0 9
కలకత్తా	"	20 10 0

మినుములు:—

రాయపూరు	(" 218)	15 8 9
గుల్బర్గా	"	17 8 9
బయారా	"	18 4 9
నిక్రాబాద్	"	15 12 9

కేసరి పప్పు:—

(మొత్తం) నెం. 1 (" 205)	16 0 9
" 2 (" "	15 8 9
" 8 (" "	15 0 0
చిక్కుడు గింజలు (" 192)	11 8 0
అలంకరణ (కానా):—	
(పెద్దనాకా) (" 195)	15 12 0
రంగూన్ (" 190)	14 8 0

ఈ క్రిందివిషయములను క. మార్కెటింగ్ కమిటీగారు ప్రకటనార్థ ముంపిరి:—

1929 సంవత్సరపు

బాల్యవివాహ నిషేధశాసనమునకు

సవరణబిల్లు

1929 సం. బాల్యవివాహ నిషేధశాసనమును సవరించుట ఆత్మవశ్యకము కనుక యీ క్రిందివిషయన నిందుయాలమున శాసనము చేయబడును.

1. శాసనము పేరు:— బాల్యవివాహ నిషేధశాసనమునకు సవరణశాసనము అని పిలువబడును. (1930 ఆక్టు)

ఇది బ్రిటిషు టెలుగ్రాఫిక్స్, సాంధ్యం పరగణాల తో సహా బ్రిటిషు ఇండియా అంతటిలోను వ్యాపారంపడును.

ఈ శాసనములో సంస్కార మనగా మతమునకు ముఖ్యముగా గాని బ్రిటిషు యునియన్ లోని బాల్యవివాహాల ధర్మాచారములయొక్క ముఖ్యముగా గాని భావించబడి ఆయా బాతులచే, పరమపవిత్రముగాను, అనుష్ఠించునీయముగాను నమ్ముబడుకాస్త్రముల ననుసరించి చేయబడు కర్మయనియర్థము.

2. బాల్యవివాహ నిషేధశాసనము 2 వ సెక్షనులో (ఇక వివాద పడదు ఆక్టు అనియతము చెప్పబడును) "బాలిక"గానుండు ను" అను పదములకునాతే, "8 ఏండ్లకు లోబడిన యే బాలిక యొక్క యైనను, గర్భాధానమునకు సంబంధించిన వివాహ సంస్కార మిందు చేరదు" అని చేర్చవలయును.

3. సదరు ఆక్టు 3-వ సెక్షనులో నురియు 21 ఏండ్లకు లోపు, అను మాటలను తీసివేయవలయును.

4. సదరు ఆక్టు 4-వ సెక్షనును తీసివేసి తరువాతి సెక్షను లకు తిరిగి సక్రమముగా సంఖ్య చేయవలయును.

5. సదరు ఆక్టు 6 వ సెక్షనులో "ఏ బాలికానివాహమైన ను" అను మాటలకునాతే "8 కు లోబడిన యే బాలికానివాహ సంస్కారముగాని" అని చేర్చవలయును.

దీని అభిప్రాయము, తారణముల గూర్చిన ప్రకటనము

1929 సం. బాల్యవివాహ నిషేధశాసనము గర్భాధాన సహిత వివాహములనే గాక 15 సం॥కు లోబడిన బాలికానివాహ సంస్కారము లను వాదానములను కూడ శిక్షకు పాలుచేయును న్నది. అనగా ఋతుపూర్వవివాహము లను సంస్కారములను కూడ శిక్షించుచున్నది. అట్టి ఋతుపూర్వవివాహ సంస్కారము లు హిందువులలో కొన్ని బాతులకు నాతిమయొక్కయు మతాచారములయొక్కయు ప్రధాన భాగమైయున్నది మహమ్మదీయమతాచారశాసనము కూడ స్వాధీనముని చెప్పుచున్నది. అట్టి వివాహములను శిక్షించుట యనగా చక్రవర్తి గారి హిందూజాత్యుపజలలో అధికసంఖ్యాకజనుల మతాచారములలో అనవసరజోక్యముకలిగించుట యనగా, అందు చేర యీశాసనము యీ బాతులలో ప్రబలమును అతివ్యాప్తమును అగు ఆగ్రహమును కలుగజేసింది. మరియు యీ బాల్య వివాహ నిషేధశాసనముయొక్క అభిప్రాయము ఆకాంగర్భాధానమును ఆరంభింపబడు ముక్తమే అయియుండ ఋతుపూర్వ సంస్కారములను వాదానములను శిక్షించుట సదరు శాసనముల మతాచారములలో అవిచారపూర్వకముగా జోక్యము కలిగించు కొనుట. ఈ తీవ్ర సంఘసంస్కారప్రయత్నము అధునిక పాశ్చాత్యకాస్త్రముల యభిప్రాయములను కూడ పరిహేళింపలేదు. సాంఘికకాస్త్రము, జీవకాస్త్రసిద్ధాంతముల ప్రకారము నయస్సు వచ్చి ఋతుమతి కావూర్వము వివాహమును, ఋతుమతి యైన వెంటనే గర్భాధానమును విక్రీణి స్వాధీనముని తెలుపబడుచున్నది. మరియు నీయట్లగో 21 ఏండ్లకు మించినట్టియు, లోబడినట్టియు వన మేజరులను సరించిన, అనవసరముగ చేసిన భేదమును యీ బిల్లు తీసివేయ జూచుచున్నది.

యమ్. కే. ఆచార్య, (జం. యల్. ఏ.)

కారదా మామే విల్లుకు ప్రతిమంబోధనము

న్యూఢిల్లీ, 18-ఏప్రిల్ 1930:—యమ్. కే. ఆచార్యగారు ఇటుల అసెంబ్లీలో చెప్పిరి:—జనగణ 3 దినములలో బాదాపు 3౫౦ తెలిగ్రాములు భరతవర్షమునందుగల అన్నివైపులనుండి కారదా మారేజిబిల్లును నిరసించును. బాకు వచ్చియున్నది. ఈ బిల్లు హిందూ, మహమ్మదీయుల మతవిశ్వాసములకు విరుద్ధమైనది. వివాహమునందు గల మతవిషయకసంస్కారము నాచరించుట మాత్రము తప్పలేదని ఆచార్యగారి "సవరణ" ప్రభుత్వము వారు తోడ్పడుట యుక్తము.

సంయుక్త ప్రాంతములనుండి ౫౦౦౦ వస్త్ర-తులును, తూర్పు బంగాళమునుండి ౫౦౦౦ వస్త్ర-తులునుచేసి హిందూ పురుషులను మహమ్మదీయులను గలవి కారదాబిల్లు విషయ మయిన తాత్కాలికము చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నామని తెలుపుచున్నాడు. ప్రభుత్వమునా రిట్టిసంఘటనలను కలగజేయుటం దెదరుగాక.

సనాతనధర్మ యువకమహాసభ, మదరాసు

1930 మార్చి 1, 2, తేదీలందు కలకత్తా అటర్నీ బాబు చారుచంద్రమిత్రగారి యాధిపత్యమునందు సనాతన ధర్మయు

మీ వెంట్రుకల ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుడు.

మీ వెంట్రుకలు రాలిపోయే లంతవరకు వేచియుండకుడు మీకు ట్రానిక్ అవసరమని తోచును. నిత్యముపయోగించిన వెంట్రుకలు ఆరోగ్యమైన స్థితియందుండును. మెదడు చల్లగానుండును. ఇండియా శీతోష్ణస్థితికి ముఖ్యముగా అవసరము. ప్రతిదినము ఈవెన్స్ లైమ్స్ అందు గ్లిసరిక్ టాయిలెట్ క్రిము నుపయోగింపుడు. ట్రానిక్స్ లన్నిటిలోకి శ్రేష్ఠమైనదిదీ.

ఈవెన్స్ లైమ్స్ అందు గ్లిసరిక్ వెంట్రుకలకు మెత్తపరచి పట్టు కుచ్చువలె యొనర్చును. వెంట్రుకలు వృధాగా రాలిపోనియ్యదు. వేసవికాలముందు సహితము మెదడును చల్లగా నుంచును.

మీ కెమిస్టువద్దనుండి నేడే ఒకసీసాను తెప్పించుడు. శపటి నుండియే వాడు ట్రాంఖింపుడు. అయితే కొనేటప్పుడు మాత్రం సీసామీద ఈవెన్స్ అని పేరు, ఎట్టిని సీలు ఉన్నట్లు గమనింపుడు.

EVANS' LIMES & GLYCERINE

ఇంగ్లాండులో తయారైనది
ఈవెన్స్ సన్స్ లెఫ్టర్ అండ్ వెబ్ లిమిటెడ్
లండన్ లో అండు లండన్. 585

చిరకాలము వాడతగిన ఉన్ని కంబళీలు, తివాచీలు

స్వచ్ఛమైన ఉన్నితో తయారుచేయబడినవి. తూకమునందు తేలికయై ఎక్కువ వెచ్చదనము నివ్వగలవు. చలికాలమునకు మిక్కిలి ఉపయోగమైనవి.

స్వదేశపు కంబళీలు	8½' × 4½'	ఒక్కొక్కటి రు	10-4-0
తోఫాతివాచీలు	8½' × 4½'	రు	9-0-0
వందేమాతరం కంబళీలు	7' × 4½'	రు	7-2-0
	8' × 4½'	రు	8-0-0

హిందూదేశములో తయారుచేయబడినవి.

BY
The NEW EGERTON WOLLEN MILLS CO.,
(Branch of the British India Corporation, Ltd.)
DHARIWAL PUNJAB

వక మహాసభ మదరాసులో, గోవిందప్ప నాయుని వీధిలో ఉండు ఉప్పుటూరు ఆశ్రమకెట్టిగారి రాసునజనులమున జరుగ గలదు.

1. 16 సంవత్సరములను పైన 35 సం॥ లోపుగా నుండు వారలే ప్రతినిధులుగా రావలయును.
2. కారదాబిల్లు జనులకు గల మతాచారస్వాతంత్ర్యమును హరించి కుటుంబస్వాస్థ్యమునకు భంగము కలుగజేయుచున్న చనియు,
3. ధర్మకాస్త్రముల కిది విరుద్ధమయినదనియు, కావున యీ బిల్లునకు విరుద్ధముగా ప్రచారమొనర్చి యీ బిల్లుకు తొలగించుటకు దృఢప్రయత్నము చేయుదలచినవారే ప్రతినిధులుగా రావలయును.

4. ప్రతిస్పృహ శిష్టాచారములకు లోబడి పూర్వము ధర్మములకు లోబడియున్నవాడను. ఈ కారదాబిల్లును నిరాకరించుటకు ప్రయత్నించెదను. అని వస్త్ర-తు చేసినవారే ప్రతినిధులుగా నుండవలయు.
  5. ప్రతినిధులకు 0-8-0. ఆహ్వాన సంఘసభ్యులకు 2-0-0. ప్రేక్షకులకు 0-4-0.
  6. వెకామస్టు డి.ఎన్.పేష్కారు ఆఫ్ బ్రాహ్మోయ, డాక్టరు యన్. సుబ్బాస్వామయ్యుని ఎమ్.ఏ. గారు హనుమద్భక్త బాహాదూరు శౌర్యచక్రవిభవమును తెలిపిన నులినవారు.
- సెక్రటరీ సనాతనధర్మ యువకసభ
నెం. 33, వెకటాచారమువలి వీధి, పార్కు-రోడ్, మదరాసు. అని ప్రాసేసి.

1930-31 సంవత్సరపు బడ్జెటు

మదరాసు

(మున్నటి తరువాయి)

1930-31 సంవత్సరపు అంచనాలు

ఈ విధమున 1930-31 సంవత్సరము 44882 వేల రూపాయల నిలువతో ప్రారంభమగును. 1929-30 సంవత్సరమున రివెన్యూను ఎస్టిమేటుల ననుసరించి 187588 వేల ఆదాయము వచ్చునని అంచనా వేయబడినది. ఈ సంవత్సరము 184725 వేల రూపాయలు ఆదాయమువచ్చునని అంచనా వేయబడినది. ఆ మార్పుల కారణములను పరిశీలించుట లాభములేని కార్యము. క్రమ క్రమమున ప్రజల కివ్వబడిన సౌకర్యములన్నీ క్రమముగ ఆదాయము కొన్ని లక్షలు తగ్గినది. ప్రభుత్వమున ఈ సౌకర్యములు స్వల్పమైనవని తోచెను. రిజిస్ట్రేషన్లు కాఖయందు నేను నూచించిన సిద్ధాంతపు సత్యము స్పష్టమగుచున్నది. కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద ఆ కాఖయందు లాభము వచ్చుచుండెను. క్రమముగ లాభము తగ్గినది. ఇప్పుడు ఆ కాఖయందు ఆదాయము కన్న వ్యయము అధికమగునను నూచనలు కనపడుచున్నవి. వర్తకము మందగించుటచే కొద్దియందు కేసులసంఖ్య తగ్గుచున్నది. అందుచే ప్రాంతుల ఆదాయము అధికమగు నని తలచుటకు వీలులేదు.

భూమి పన్ను

ఈ సంవత్సరము భూమి పన్నుపై కలుగు ఆదాయము కడచిన సంవత్సరము కన్న 256 వేల తక్కువగు నుండుననియు అంచనా వేయబడినది. ఈ సంవత్సరము పంటలు తగ్గునను దృఢీకృత్యో ఈ విధమున అంచనా వేయబడలేదు. అన్ని సంవత్సరములవలెనే ఈ సంవత్సరముకూడ పంటలు పండునను తక్కువైనది ఈ అంచనాల తయారుచేయబడినవి. భాగ్యముల ధర అధికమైనప్పుడు ఆదాయమును భూమిపన్ను హెచ్చించుటకై రివెన్యూలకు ఏర్పాటులు గావించుట అచారముగ నుండెను. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో భాగ్యపు ధర హెచ్చుటకు అధికముగ కైకొని రివెన్యూలకు జరుపుటకు వీలుండదని తోచుచున్నది. కడచిన సంవత్సరము కృష్ణ, పశ్చిమ తూర్పు గోదావరి జిల్లాలయందు రివెన్యూలకు ఏర్పాటులు జరుప ప్రభుత్వమునా రుద్దెంచిరి. కాని కాసన సభవారి తీర్మానము ననుసరించి ఈ జిల్లాలయందలి మంచిచెడ్డను పరిశీలించుటకై ఒక విచారణసంఘము నేర్పరచవలయు నను నూచనను ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిరి. ఆ విచారణసంఘము వారు తయారుచేసిన నివేదిక ఇటీవలనే ప్రభుత్వమువారికి పంపబడినది. బడ్జెటు సమావేశము ముగియునంతవరకు ఆ నివేదికను పరిశీలించుటకు ప్రభుత్వమువారికి స్వయంధ్యముండదు. ఈ నివేదిక యందలి నూచనమునందు నేను ప్రస్తుతము మాటలాడ తలచు కొనలేదు. కాని ఇందువల్ల ఆర్థికముగ గలిగిన నష్టమునగుంచి కొంతచెప్పక తప్పదు. వాధారణముగ ఆ సంవత్సరమునందే ఈ జిల్లాలలో రివెన్యూలకు ఏర్పాటులను ప్రారంభింపవలసియుండెను. విచారణసంఘము నేర్పరచుటచేయి, వారు నిశ్చయించిన పంపుటకు అలస్య లగుటచేతను అట్లు చేయుటకు వీలులేకపోయెను. కావున ఈ సంవత్సరము ఈ జిల్లాలలో రివెన్యూలకు ఏర్పాటులను గావించుటకు వీలులేదు. అందుచే 17 లక్షలు ఆదాయమును నమోదొనవలసి వచ్చినది. అంతేకాక ఈ విచారణసంఘమువారు జిల్లాల పరిశీలనలను పరిశీలించి రైతులు ఇంకను ఎక్కువ భూమి పన్నును చెల్లించజాలరని అభిప్రాయము తెలిపినట్లుగ నేను వింటిని. ఈ జిల్లాల మిగిల సాగునాడునని, రెండింటిని ఈ జిల్లాలలో నాగుచున్నది. మాగాణి ప్రదేశములు అధికముగ నున్నవి. ఈ జిల్లాల రైతులే ఎక్కువ పన్నులను చెల్లింపజాలనిచో ఆ రాష్ట్రమునందలి మరల ఏ ఆదార జిల్లాల రైతులకూడ ఎక్కువ పన్నును చెల్లింపజాలరని రూఢియగుచున్నది ఈ సిద్ధాంతమే స్థిరపడిన భూమి పన్నుపై కలుగు ఆదాయము హెచ్చినది తలచుటకు వీలులేదు. మనకు రాగల ఆదాయము ఇంతేయనియు ఆదాయము హెచ్చుటకు వీలులేదనియు మనకు రూఢి చేసి కొనవచ్చును. ఆర్థికసభ్యులకు నేనేకాక సభ్యులకూడ దుస్థితి నిరసించి కొంత దీర్ఘముగ ఆలోచించవలసి ముందును.

ఎక్సైజు ఆదాయము

ఎక్సైజు ఆదాయమునగుంచి కొంత చెప్పవలసియున్నది. 1928-29 సంవత్సరమున ఈ కాఖకు 55576 వేల రూపాయలు ఆదాయమువచ్చెను. 1929-30 సంవత్సరమున 59639 వేల ఆదాయమువచ్చునని రివెన్యూను ఎస్టిమేటులు నూచించుచున్నవి. 1930-31 సంవత్సరమున 65 లక్షలు ఆదాయమువచ్చునని అంచనా వేయబడినది. 1929-30 సంవత్సరమున ఈ కాఖ ఆదాయము మనము అనుకోని ముత్తముకన్న అధికమైనది. ఇటీవల కొన్ని సంవత్సరముల నుండి

వరదలు మునుము ఈ రాష్ట్రపుజోలికి రాలేదు. అందుచే కొంత కాలమునుండి రైతుల విశ్వరము అధికమైనది. వారు కొంత ధనము చేర్చుకొనగలిగిరి. అందుచే కొంతమొత్తమును భోగమునకై వినియోగించుటకు వీలయ్యెను. ఈ సంవత్సరము ఎక్సైజు ఆదాయము హెచ్చుటకు ఇదియే కారణమని తోచుచున్నది. 1930-31 సంవత్సరపు బడ్జెటునందు తక్కువ ఆదాయము నూచింపబడినది. కడచిన సంవత్సరము వలెనే ఈ సంవత్సరము కూడ పంటలు సమముగ పండునను నమ్మకముచే ఈ అంచనాలు తయారు చేయబడినవి. కాని పంటలుచేడిన ఈ తక్కువ లన్నియు లభించుట లగును. కడచిన సంవత్సరము మద్యపాన నిషేధ ప్రచారమునకై 5 లక్షల రూపాయలు గ్రాంటును సభవారు మంజూరు చేసియున్నది. మనము మిగిల మరునగూడదు. ఈ ప్రచారము జయప్రథముగ కొనసాగింపవలయునను పట్టుదలతో నా సహా ద్యోగియగు గా|| ఎక్సైజుకాఖ మంత్రిగారు తన ఏర్పాటులు గావించుచున్నారు. అన్ని జిల్లాలయందు మద్యపాన నిషేధ ప్రచారసంఘములు స్థాపింపబడినవి. 1930-31 సంవత్సరమున ప్రచారము సలుపుటకుగాను ఈ బడ్జెటునందు 5 లక్షలరూపాయలగ్రాంటు ప్రత్యేకింపబడినది. అన్ని పక్షముల నాయకులు; అన్ని తరగల నాయకులు ఈ ప్రచారము జయప్రథముగ కొనసాగింప నుద్దేశించుచున్నారు. ప్రచారము సలుపుటయొక్క ఇతరవిధములకూడ మద్యపానమును తగ్గించుటకై గా|| మంత్రిగారు ప్రయత్నములు జరుపుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నముల ఫలితము ఏ విధముగనుండునని నేను ఎక్సైజు కమిషనరుగారిని గా|| మంత్రిగారిని ప్రశ్నించితిని. వారి అభిప్రాయములనుననుసరించి 1930-31 సంవత్సరమున ఎక్సైజు ఆదాయము 27 లక్షలు తగ్గునని అంచనా వేయబడినది. క్రమముగ యెక్సైజు ఆదాయము సంతృప్తముగ అంతరించి పోవుటకు ఇది ప్రారంభింపబడినది. సభవారు గుర్రెగనవలెను. అంతేకాక ఈ కాఖ ఆదాయము పెద్దకొలది కాఖ ఖర్చులు అధికమగునను విషయమునూడ జ్ఞాపకమునందుంచు కొనవలెను. యేలననిన కేటలు యెక్సైజు ఆదాయము తగ్గులయనని ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశముకాదు. ప్రజలలో త్రాగుడు మాన్పనలయనని ఆదర్శమును ప్రభుత్వమునకు అనుమరింపవలసియుండెను. ఈ సమస్యయొక్క నైతిక సాంఘిక విశేషములతో నా కెట్ల సంబంధము లేదు. ఈ ఆదర్శమును కొనసాగించుట సాధ్యమే అసాధ్యమే అను విషయముతో కూడ నాకు సంబంధము లేదు. కార్యక్రమ వివరములందు భేదములన్నీను ఆదర్శము విషయమై సభలో అన్ని పక్షములవారు ఒకటే అభిప్రాయముగలవారై యున్నారు. కాని ఈ సభవారేకాక రాష్ట్రమునందున్న వారందరూకూడ ఒక విషయమును గమనింపవలెను భూమిపన్నుపై కలుగు ఆదాయము ఇక హెచ్చుటకు వీలులేదని స్పష్టపరచియుంటిని. ఎక్సైజు ఆదాయము క్రమముగ అంతరించునను నూచనలు కనపడుచున్నవి. రాష్ట్రపు ఆదాయముగా ఎక్కువభాగములందు రెవిన్యూలకు ఎక్సైజులకు కలుగుచున్నది. ఏ విధమున ఆదాయమునందు ఏర్పడగల లక్షలును భీతి చేయవలయునో సభవారు స్వయంగానే అలోచింప వలసియుండును.

ఇతరవిధముల ఆదాయమును వృద్ధిచేయుట

త్వరలో మనకు రానున్న నూతన సంస్కరణములను గురించి మాటలాడుట అసంబద్ధము. ప్రస్తుతముగ నుండవచ్చును. ప్రస్తుత రాజకీయ సమస్య లన్నియు ఏవిధమున పరిష్కరింపబడినో పరిశీలించుటకు వీలులేదు. కాని రెండువిషయములకు మాత్రము నేను రూఢిగ చెప్పాలను. (1) ఎక్కువ సంస్కరణము లివ్వబడినది తక్కువ సంస్కరణము లివ్వబడినది మన ఆదాయము అధికముకాదు. (2) నూతన సంస్కరణములను అమలునందుంచుటలను రాజ్యాంగపు ఖర్చులు కొంత అధికమగును. మనరాష్ట్రపు ఆర్థికపరిస్థితి లీ విధమున నున్నది. ఆదాయము తగ్గుట ఖర్చు అధికమగుట సత్యము. ఇతరవిధముల ఆదాయమును వృద్ధిచేయు విషయమై ఆర్థికసభ్యులు ఆలోచించునయినది మిగిల చెప్పవచ్చును. ఈ బాధ్యత కాసనసభవారిది యని నూచించుచున్నాను. 1920 సంవత్సరపు సంస్కరణముల ననుసరించి ఆర్థికవిషయములందు బాధ్యతను ప్రభుత్వమువారు కాసనసభవారి పంచుకొనరని నా అభిప్రాయము. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఆదాయమునందు ఏర్పడుటలు ను భర్తీచేయు బాధ్యతను కాసనసభవారు అంగీకరింపక తప్పదు. భూమిపన్నుపై కలుగు ఆదాయము ఎక్సైజుపై కలుగు ఆదాయము లికిపై ప్రభుత్వమువారు కనిపెట్టిరిగావు. హిందూరాజులు మహమ్మదీయరాజులు అలంబించుచుండిన విధానములనే లికిపై ప్రభుత్వమువారు అలంబించిరి. ఈ విధమున తరతరములనుండి అవలంబింప బడుచున్న పద్ధతులు

సభవారికి అసంతృప్తికరమైనప్పుడు ఆ దాయము అధికముచేయుటకు నూతనపద్ధతులను సభవారు అంగీకరించెదరను నమ్మకము నాకు లేదు. అంతేకాక ఈ సభకాలపరిమితి ముగియించుచున్నది. నూతనసభవారికి ఈ సమస్యనువదిలివేయవచ్చును. ఈ విషయమై అనగా ఇతరవిధముల ఆదాయమును వృద్ధిచేయుటయొక్క గావించబడిననూచనలు సౌభ్యముగ లేవనియు సభవారు అంగీకరింపజాలరనియు ఎన్ని యోపరాయములు స్పష్టపరుపబడెను. ఈ రాష్ట్రపు విశ్వరము వ్యవసాయముపై అధారపడియుండుటచే వ్యవసాయములలో లాభముపొందు చున్న వారే క్రొత్తగ పుట్టింపబడుపన్నులనుకూడ చెల్లింపవలసియుండును. మనమొక విషయ కాసనసభవారికి ఈ గొప్ప బాధ్యతను నడచుచున్నాము. ఆర్థికముగ రాష్ట్రమును ఎదుర్కొనుచున్న చిక్కుల విషయమై హెచ్చరిక తెలుపుట నా బాధ్యతయై యున్నది. ఈ బాధ్యతను నేను నిర్వహించితిని. యందనువల్ల ఏర్పడిన విపరీత పరిస్థితులకు మనము బాధ్యులముకాము. మనకు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య మివ్వబడినది ఖజానా ఖాళీగ నుండిన ఎవరను ఏమియు చేయజాలరు. ఇందులకుగాని ప్రాంతు ఛార్జీలను తగ్గించుట అసాధ్యమని చెప్పవలసి యున్నది. గ్రామ పునర్నిర్మాణ నిధిని ఏర్పరచుటకు వీలులేకున్నది. ఇందులకు కారణము గ్రామ పునర్నిర్మాణము విషయమై సరియగు నూచనలు గావించబడనందునల్లగాను. ఆర్థికపు చిక్కులవల్ల నే ఏమియు చేయజాలక పోతిమని చెప్పవలసియున్నది.

1930-31 సం॥ సెంటిరములో అంచనా వేయబడిన ఆదాయము:—1847 లక్షల 25 వేలు.

అంచనా వేయబడిన ఖర్చు:—1861 లక్షల 90 వేలు.

ఈ 1930-31 సెంటిరములో రాగల ఆదాయము 1847 లక్షల 25 వేలు అని అంచనా తేక్కవేయబడినది. రాష్ట్రీయ తేక్కలలో నిల్వఉన్న రొక్కము 443 లక్షల 82 వేలు.

నిత్యనైమిత్తిక ఖర్చులు-ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు 36 లక్షలు గ్రాంటు

వ్యయము రెండు విధములుగానున్నది. మొదటి భాగపు ఖర్చులన్నియు పరిపాలనా నిర్వహణమునకు వలయు నిత్యనైమిత్తిక ఖర్చులు మాత్రమే. రెండవ భాగములో చేరిన ఖర్చులన్నియు క్రొత్త ఏర్పాట్లకు కావలసిన ఖర్చులై యున్నవి. ఇప్పుడున్న పరిపాలనా భారమునకును కొనసాగించుటకు కావలసిన నైమిత్తిక వ్యయము 1781 లక్షల 14 వేలు అని అంచనా వేయబడినది. ఈ మొత్తమునకు ఇంకొక 36 లక్షలు చేర్చవలయును. ఎందువల్లననగా ఇటీవల అన్నామలై విశ్వవిద్యాలయమునకు 36 లక్షలు ధన సహాయ మొసంగ బడినది. సరిప నూగమైన మొత్తము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు నూడ నొసంగవలసి యుండుటచే నైమిత్తిక ఖర్చునకు 36 లక్షలు చేర్చవలయును. జిల్లా బోర్డులు తాలూకా బోర్డులు మున్సిపాలిటీ పాలిటీల వారు బ్రంకుగోడ్డులను సరయైన స్థితిలో నుంచి కాపాడుచుండుటకై ఆయా స్థానిక సంస్థలకు అయ్యెడి వ్యయమును కొంతతగ్గించుటకుగాను 8 లక్షలు నింజూరు చేయబడినవి. ఈ మొత్తము కూడ నైమిత్తిక వేరి మొత్తమునకు చేర్చవలెను.

కాబట్టి యా నైమిత్తిక వ్యయము 1770 లక్షల 14 వేలు అని తేక్కవేరినది.

మనము విధిగా మంజూరు చేయవలసిన బాధ్యత లేక లేకపోయినప్పటికి సాంప్రదాయము వారముగా ప్రతి సంవత్సరము మంజూరుచేయుచున్నట్టి ఇతర ముఖ్యులు కొన్ని కలవు. రస్తాలు, వెంటెనలకుగాను సి పి లు వ రొక్కల క్రింద 24 లక్షలను విద్యాకాఖకుగాను 8 లక్షలను ప్రజాశాసనము వైద్యకాఖకుగాను 9 లక్షలను కార్మికకాఖకుగాను 4 లక్షలను న్యాయకాఖకుగాను ఒక లక్షలయును తేక్కవేరినవి.

ఇది గాక అటవీకాఖయందు ప్రతిఫలాదాయము వచ్చెడి ఖర్చులు చేయుటకుగాను కొంత ద్రవ్యము మంజూరు చేయబడుచు వచ్చుచున్నది. ఈ మొత్తము కూడా కొంత చేర్చవలసియున్నది.

ఇవిన్న కూడాచే తేయెడల నైమిత్తిక ఖర్చు మొత్తము నకు ఇంకొక 50 లక్షలు చేర్చవలసివచ్చును.

ఇది కూడా చేర్చిన యెడల నిత్యనైమిత్తిక భాగముగాని వేరొక ఖర్చు 1820 లక్షల 14 వేలు అగును. కాని అంచనావేయబడిన ఆదాయము 1847 లక్షల 25 వేలు అయి యున్నది.

అందువల్ల ఖర్చుపోను ఆదాయములో నువారు 27 లక్షలు మాత్రము మిగులును. ఈ మొత్తముకూడా మనము చేయవలసిన యోగ్యగీయుల తీతముల హెచ్చించుటలను క్రొత్తగా చెల్లించవలసిన ఫీచరులకును అవసరమైయున్నది గనుక అందుకొరకై సదరు 27 లక్షలును ప్రత్యేకింపబడియున్నది.

మన మిప్పుడు నిర్ణయించుకొనెడి ఖర్చులకన్న ఎక్కువ ఖర్చులు మనకు తగులుబడికాక పోవచ్చును.

గత సంవత్సరములలోనే యీ సంవత్సరముకంటే మన ప్రజలకు ప్రతిఫలం పొందమనే ప్రయోజనములలో ప్రభుత్వం ప్రయత్నించి యున్నది.

అందుననే మేము ప్రజలకు నింకను మరి కొన్నింటిని అవసరమయినచోడల మనము భరింపగల సామర్థ్యము మనకు కలుగగలదులకై చున బుధాభివృద్ధి మనము తొలగించవలసి యున్నది.

1925-26 సంవత్సరములో సాగుకు నూటికి రు. 5-8.0 చొప్పున నష్టికెల్చిన బుధాభివృద్ధి చెల్లించవలసిన నిల్వబాకీ మొత్తము 67½ లక్షలకు యీ సంవత్సరము చెల్లించవలసినాము. ఈ మొత్తము బుధాభివృద్ధికి యిచ్చివేసిన యెడల వడ్డీకొరత మనకు చెల్లించవలసిన 8 లక్షల 36 వేలకు నిల్వపై మొత్తము మొత్తములోనుండి మనహాించవలయును.

మన యీ సంవత్సరము కావేరీ పెట్టుకొరత ప్రాజెక్టులో మాత్రమే బుధాభివృద్ధి చేయవలసియున్నది.

క్రాంతి ఏర్పాట్లకు ఖర్చు

క్రాంతి ఏర్పాట్లకు గాను యీ సంవత్సరము నిర్ణయించిన ఖర్చు మొత్తము 100 లక్షల 12 వేలు.

ఇందులో పై జెప్పిన రీతిగా 50 లక్షలు నిల్వపై మొత్తము వ్యయముగానే భావించవలసి యున్నది.

ఏదేని కారణమున ఏదేని క్రాంతి ఏర్పాట్లకు ఎంతెంత మొత్తము మంజూరు చేయవలయును.

ఖజానా కాపాధికారి గారు నివేదించిన నూచికలోనే కలదు.

ఆఖ్యాయీ కాఖ్యాయీ క్రాంతి నిబంధించిన కొంత చేర్పులని యున్నది. 1924 సంవత్సరములో రద్దు చేయబడిన డిప్యూటీ కమిషనరీ తిరిగి ఇద్దరు ఏర్పాటు చేయబడవలసి యున్నారు.

రిజిస్ట్రేషన్ కాఖ్యాయీ 9 క్రాంతి నిబంధించిన ఆఫీసులు ఏర్పాటు చేయవలసియున్నది. ఒకటేజిల సకల్ల ను వ్రాయించుటకు స్థాలో యెత్తడి పద్ధతి మద్రాసు చంకల్వట్టు జిల్లాలో అమలుపరచబడును. క్షేత్రముల జెయిల్ కాఖ్యాయీ మొదట బాలబాలికల చెరసాలను, వారికొరత కేర్వడిన పాఠశాలను క్రాంతిగా ఏర్పాటు చేయవలసి యున్నది. రాజమహేంద్రవరము పెంట్లలు జెయిలును, తిరుమనాపల్లి పెంట్లలు జెయిలును విద్యార్థికి దీపములు వైరా క్రాంతి ఏర్పాటు చేయవలసి యున్నది.

పోలీస్ కాఖ్యాయీ పోలీసు భటులకు సప్లయి జేయవలసిన ఆయుధసానుగ్రి మందుగుండు సామాను వాతసభకు ఆయి వాయిసందున క్రాంతిసభకు తెప్పించవలసినది. శరపరిశోధక పోలీసు ఉద్యోగులను జిల్లాలలో క్రాంతియంది నేర్పాటు జేయవలెను. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లామందు రిజిస్ట్రేషన్ కాఖ్యాయీ టి క్రాంతిగా ఏర్పాటు జేయవలసి యున్నది. విచారణలోనున్న ఖైదీలను చెరసాలనుండి న్యాయసభకు తీసికొనివచ్చి చెరసాలకు తిరిగి జేర్చుటకై మోటారు లారీలను ప్రతిజిల్లాలోను ఏర్పాటు చేయవలసి యున్నది.

మద్రాసు క్రిష్టియన్ కాలేజీకి తాంబరములో భవననిర్మాణార్థమై గ్రాంటు

విద్యాకాఖ్యాయీ చేయవలసిన క్రాంతికార్యసన్నాహములలో ముఖ్యముగా కేర్పాటవలసినది ఒకటికలదు. మద్రాసు క్రిష్టియన్ కాలేజీలయొక్క భవనములను తాంబరములో కట్టుటకై నిర్దేశించబడినది. అందుకొరకై కొంత ధనసహాయము మంజూరు చేయబడినది.

వైద్యకాఖ్యాయీ మద్రాసు ప్రసూతి చికిత్సాలయములో కొన్ని నూతనకాఖ్యాయీ నెలకొల్పవలసియున్నది. జిల్లాలలోని కొన్ని వైద్యాలయములందు ఎక్స్రే యంత్రములను ఏర్పాటు చేయవలసియున్నది.

వ్యవసాయ కాఖ్యాయీ మద్రాసు ఆరోగ్యయందు జాన్వల విత్తనములయందు ఉత్తమ విత్తనమును తయారు చేయుట కొక పరిశోధనాలయము స్థాపించబడును.

మందుకూర్పులో పారిశ్రామిక పాఠశాలను బాగు చేయుటకు కేరళ సబ్బుస్టాన్షరీలో క్రాంతిగా కొన్ని పనులను గూర్చి పరిశోధనలు చేయుటకును, కొన్ని గ్రాంటు మంజూరు చేయవలసియున్నది.

సివిలమెన్సు కాఖ్యాయీ పూనుకొని చేయవలసిన క్రాంతిసల కొన్నికలవు. విశాఖపట్నములో బాలికలకొరత యున్న క్విక్ నేరి పెకలెరీ ట్రెయినింగ్ పాఠశాల కొక భవననిర్మాణము చేయవలసియున్నది.

అనంతపురాదు మున్సిపల్ హాస్పాలు భవనము నిర్మించవలసియున్నది. కాకినాడలో క్రాంతిసభభవనము కట్టవలసి యున్నది. కాబట్టి వ్యయధనమును యీ చేసి ఈ రెండవభాగములో చేసిన క్రాంతి ఏర్పాట్లకు ఖర్చుయొనెత్తము 100 లక్షల 12వేలు అయినది. ఇందులో 18 లక్షల 15 వేలు ప్రతి సంవత్సరమున లెక్కలోనికి వచ్చేడి మొత్తమే. మిగిలిన 81 లక్షల 87 వేలకు పునర్వరగా కావలసినట్టి ఖర్చుపద్ధతులు.

కాబట్టి మొదటిభాగపు నిల్వపై మొత్తము ఖర్చును, రెండవ భాగపు క్రాంతి ఏర్పాట్లకు ఖర్చును చేరి మొత్తము 1861 లక్షల 90 వేలు అగును. అంచనా వేయబడిన మొత్తము ఆదాయము 1847 లక్షల 25 వేలు మాత్రమే. కాబట్టి ఆదాయమునకు మించిన వ్యయము 14 లక్షల 65 వేలు లెక్క చేసినది. ఈ హెచ్చుఖర్చు మొత్తమును నిల్వధనములోనుండి తీసికొనవలసి యున్నది.

కావేరీ పెట్టుకొరత ప్రాజెక్టు లెక్కవివరములు

కావేరీ పెట్టుకొరత ప్రాజెక్టు లెక్కవివరములు:— ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తియగుటకు అద్యంతము అయ్యేవిఖర్చు 728 లక్షల 11 వేలు అని లెక్క చేయబడినది.

1928-29 సంవత్సరము ఆఖరువరకు ఖర్చుపెట్టబడిన మొత్తము 2519 లక్షల 48 వేలు మాత్రమే. 1929-30 సంవత్సరములో ఖర్చుపెట్టగలదులకై అంచనా వేయబడిన మొత్తము 101 లక్షల 11 వేలు—1930-31 సంవత్సరములో ఖర్చుపెట్టవలసియున్న మొత్తము 116 లక్షల 54 వేలు. కానున్న 1929-30 సంవత్సరపు మొత్తమును, 1930-31 సంవత్సరపు మొత్తమును కలిపినయెడల 469 లక్షల 3 వేలు అగును.

ఈ ప్రాజెక్టునకు కావలసిన సామగ్రితయను ఇండియా గవర్నమెంటువారి వద్దనుండి మద్రాసు గవర్నమెంటువారు అప్పుగా తీసికొనుచున్నారు. 1926-27 సంవత్సరము వరకును యీ అప్పునకు బాధపడ్డ లెక్కకట్టి వడ్డీపైకముమాత్రము చెల్లు యిచ్చుచుండవలెను. 1926-27 సంవత్సరము తరువాతనుండియు వడ్డీ మొత్తముతోపాటే అసలుకూడా కొంత చెల్లుకట్టు చుండవలెను. ఈ రీతిగా దఫాలుగా 70 సంవత్సరములలోగా బుధాభివృద్ధి చుట్టగా తీర్చివేయవలెను.

1928-29 సంవత్సరములో మద్రాసు గవర్నమెంటు వారు అంచనా వేసిన వ్యయమునకున్న తక్కువ మొత్తము వ్యయముకలదు 21 లక్షల 65 వేలు ఖర్చుగాక నిలువ యుండెను.

పెట్టుకొరత ప్రాజెక్టుకొరకై 1928-29 సంవత్సరములో ఇండియా గవర్నమెంటు వారివద్ద 95 లక్షలు బుధాభివృద్ధి చేయబడెను. మద్రాసు గవర్నమెంటువారు అంచనా వేసిన లెక్క మొత్తము లో ఇల్లుగాక ఆ సంవత్సరము మిగిలియుండిన 21 లక్షల 65 వేలును సదరు బుధాభివృద్ధి చేరి 117 లక్షలు 65 వేలు అయినది. ఈ మొత్తములోనుండి 101 లక్షల 11 వేలు మాత్రము పెట్టుకొరత ప్రాజెక్టునకు ఖర్చుకయినది. కనుక 16 లక్షల 54 వేలు మిగిలియున్నవి.

1930-31 సంవత్సరములో ఇండియా గవర్నమెంటువారి వద్దనుండి ఈ ప్రాజెక్టుకొరకై 100 లక్షలు బుధాభివృద్ధి చేయవలసి యున్నది.

1930-31 సంవత్సరములో యీ ప్రాజెక్టుకొరకు 116 లక్షలు 54 వేలు ఖర్చు అంచనా వేయబడియున్నది.

గత 1928 సంవత్సరము ఆఖరువరకు డిసెంబరు నెలల మధ్య వచ్చిన కావేరీవరదలవల్ల పని కొంత ఆలస్యముగా జరిగినది.

1930-31 సంవత్సరమువరకును 545 లక్షల 62 వేలు ఖర్చు అగునని అంచనా వేయబడినది. కాని, 76 లక్షల 49 వేలు తక్కువ ఖర్చు అయినది.

పెట్టుబడులకు అయ్యే ఖర్చు

మద్రాసు కావేరీవనవానికి యీ సంవత్సరము యి వ్వవలసిన బుధాభివృద్ధి 18 లక్షలు. ఇతర మ్యునిసిపాలిటీలకు యి వ్వవలసిన పెట్టుబడి బుధాభివృద్ధి 22 లక్షల 55 వేలు. రైతులకు యి వ్వవలసిన అద్యావస్థలకు 17 లక్షల 94 వేలు. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు యితర పరిశ్రమల ప్రోత్సాహమునకు యివ్వవలసిన పెట్టుబడి బుధాభివృద్ధి 10 లక్షల 36 వేలు. ఈ రీతిగా:—76 లక్షల 85 వేలు బుధాభివృద్ధి పెట్టుబడి పెట్టవలసియున్నది.

ఇదిగాక:—జలపాత విద్యుత్తును యిచ్చు తీయేటట్లు పంకల్పించబడిన స్కీములకు పెట్టుబడిగా నియ్యవలసిన ధనము 30 లక్షల 25 వేలు. ఇతర స్కీములకు 3 లక్షల 41 వేలు కలిపి మొత్తము 88 లక్షల 66 వేలు పెట్టుబడి పెట్టవలసి యున్నది.

ఈ పెట్టుబడులను పై జెప్పిన బుధాభివృద్ధి చేరి మొత్తము 110 లక్షలు 51 వేలు మద్రాసు గవర్నమెంటు పెట్టుబడి ధనముగా సప్లయచేయవలసి యున్నది.

ఇందుకుగాను మనకు లోకలవద్దనుండి వసూలుకావలసిన అప్పులు వగైరా లు 54 లక్షల 60 వేలు లెక్క చేయవలసి యున్నది.

గతసంవత్సరము పెట్టుబడిలెక్క వివరాల నిల్వపై జను మొత్తము 22 లక్షల 89 వేలు ఉన్నది. ఇదిగాక మనము యివ్వలేదని మిగిలిన పైకము రెవిన్యూ ఖజానాలోనుండి తీసి యివ్వవలయును.

ఇండియా గవర్నమెంటువారి నుండి గెంపు

మద్రాసు గవర్నమెంటువారు విశేషముగా బుధాభివృద్ధి చేయకూడదని ఇండియా గవర్నమెంటువారి 6 మసలను ముందలించిరి. మనకు సాలుపరి ఆదాయమునకు మించిన ఖర్చు లెక్క చేసినయెడల అట్టివిక్కువపడిన మొత్తమును బుధాభివృద్ధి ఖజానాలో నుండి తీసికొని ఖర్చు చేయవలెనేగాని క్రాంతి బుధాభివృద్ధి చేయరాదని హి-తోపక్షే మొనర్చిరి.

బుధాభివృద్ధి హెచ్చువడ్డీలకు తేలనియెన్నో ప్రభుత్వం ఆపక చేయవలసినది మంచిది కాదు.

కాబట్టి మన పెట్టుబడిలెక్కల వివరాలలో లెక్కపద్ధతి లను, రెవిన్యూ ఆదాయవ్యయములలోని లెక్కపద్ధతి లను మొత్తముగా చేర్చినయెడల మన నిల్వఖజానాలో యీ సంవత్సరము 305 లక్షల 71 వేలు ధనము ఉండగలదని లెక్క చేయవలసి యున్నది.

గత 5 సంవత్సరముల లెక్కల తారతమ్యములు

1924-25 సంవత్సరములో 1356 లక్షల 95 వేలు ఖర్చు బడినది. 1929-30 సంవత్సరములో 1743 లక్షల 85 వేలు ఖర్చు పడినది. అనగా 5 సంవత్సరముల క్రితముకన్న యిప్పుడు 386 లక్షలు హెచ్చుఖర్చు అగుచున్నది.

హెచ్చుఖర్చు పెట్టబడుచున్న 386 లక్షలకు కావలసినధనము హెచ్చుగా ఎక్కడనుండి తీయబడుచున్నది? 1924-25 సంవత్సరములనాడు మద్రాసు గవర్నమెంటువారు ఇండియా గవర్నమెంటువారికి చెల్లించుచుండిన కప్పము 348 లక్షలను యిప్పుడు చెల్లించవలసిన అవసరము లేక పోవుటవల్ల సదరు 348 లక్షలు నిల్వజమలోనికి వచ్చినది. హెచ్చుగా చేయబడుచున్న 386 లక్షలకును 348 లక్షలు యీ నిల్వజమ వచ్చినపైకము కొంతవరకు సరిపోవుచున్నది. మిగిలిన 38 లక్షల హెచ్చుఖర్చుకు కావలసిన ధనము రెవిన్యూ ఆదాయములో నుండి తీసికొనబడుచున్నది.

1924-25 సంవత్సరములో 1677 లక్షల 25 వేలు మాత్రము ఆదాయము వచ్చెను. 1929-30 సంవత్సరములో 1861 లక్షల 93 వేలు ఆదాయము వచ్చినది. కనుక 184 లక్షల 68 వేలు హెచ్చుఆదాయము వచ్చినది.

1924-25 సంవత్సరము ఆఖరుకు మద్రాసు గవర్నమెంటు వారికి 1 2 6 6 లక్షల 4 6 వేలు అప్పు ఉండెను. 1929-30 సంవత్సరము ఆఖరుకు 1549 లక్షల 15 వేలు బుధాభివృద్ధి లెక్క చేసినది.

ఇందులో 365 లక్షల 95 వేలు కావేరీ, పెట్టుకొరత ప్రాజెక్టుకొరకు చేయబడిన బుధాభివృద్ధి అయియున్నది.

విద్యాకాఖ్యాయీ మనరాజధాని గొప్ప యభివృద్ధి కనుపరచినది. మనకప్పుడు 3 విశ్వవిద్యాలయములు కలవు.

18½ కోట్ల ఆదాయము గొప్ప రెవిన్యూకాదు

144 వేల 791 చదరపుమైళ్ల వైశాల్యమున్న 420 లక్షల జనసంఖ్యయను గల యీ రాజధానికి 18½ కోట్ల రూపాయలు రెవిన్యూవచ్చుట గొప్పవిషయముకాదు.

ఇట్టి రెవిన్యూవల్ల అతివంతరములైన ఖర్చులకై ప్రస్థము సరిపోగలదు. పరిపాలనావిధానమునందు కల్పించిన పూతమెరుగులకును శోభాలంకారములకును ప్రవృత్తి లభించవలదు. ఇట్టి పూతమెరుగులకును వైయంకారములను వారికి ఆదాయము కన్నెరగా నుండవలసినదికాదు.

ఇదిగతలో ఆయా డిపార్టుమెంటులవారికి మంజూరు చేయబడియుండిన మొత్తములు సదరు డిపార్టుమెంటువారు నిర్ణీతసంవత్సరములో ఖర్చుచేయగలిగిన మొత్తముకు మించి యుండెను.

ఇంతవరకును రాష్ట్రీయ ఖజానా పరిశీలనవిషయములో నా శక్తివంతతలకుండ నావదనంతరము ఆకారములోనికి వచ్చేవానికి చిక్కులు కలుగజేయకుండ భవిష్యత్తునందు ఆటంకములు కలుగకుండ వ్యవహరించుట.

కృతజ్ఞత

ఈ ఆదాయవ్యయ లెక్కల వివరముల నాకు కావలసిన సంచాయకీ యాపత్తును తెయారుచేసి సహాయుడైన యుండిన ఖజానాకాఫీదొంగీయలకు కృతజ్ఞుడను. నాకు సర్వవిధముల నా సహకారధర్మములకు తోడ్పడియుండిన యీ శాసనసభ్యులకు నేను కృతజ్ఞుడను.

జూనాఫుడ్ సంస్థానములో మహమ్మదీయుల ధార్మికము

సమరశాసనము ప్రకటింపబడుట

హిందూసభోద్యోగియొక్క కథనము

అహమ్మదాబాద్, ఫిబ్రవరి 28:—జూనాఫుడ్ సంస్థానమునందలి యూనానాములో హిందువులకు మహమ్మదీయులకు జరిగిన సంఘర్షణను గూర్చి యాపట్టణమునందలి హిందూమత ప్రచారసంఘముయొక్క కార్యదర్శి ఆ. ప్రె. వారికి యీ క్రిందిసంగతులు తెలిపియున్నారు. యూనాయందలి హిందువులతోకాక వారా గ్రామమున కేగియుండిరి.

‘సప్త ప్రయాగ్’ విషయములో నిర్ణయకే హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును వివాదము లేస్తున్నది. ఈ నెల 17 వ తారీఖున నావికాదళములకు ఫలితముగా సరిఫర్దా గలిగెను. 16 వ తారీఖున మహమ్మదీయులు హిందూలను కొందరు రయితులను నలుగురిని కొట్టి గొంతునొడిచిరి. ఈ సంఘటనను గూర్చి చర్చించుటకు హిందువులు రాముం ది ర మ న స మా చే శ మై రి. ఈ సమావేశము జరుగుచుండగా మహమ్మదీయులు 400 నుండి లాఠీలతోను యితర యాయుధములతోనూ రాముం ది ర మ న పై దండెత్తి వచ్చిరి. మందిరమునుండి హిందువులు పారిపోయిరి. గాని మహమ్మదీయులు మాత్ర ముగ్రహకొనక, బజారునకు పయిచిడి, యందలి హిందువుల దుకాణములను కొల్లగొట్టుచు హిందువులను కొట్టసాగిరి.

50,000 రూపాయల యాస్తి దోచుకొనబడుట

మొత్తముమీద నారు పాతికడుకాములను దోచుకొనిరి. హిందువులలో 125 మందికి దెబ్బలుతిరిగిరి. వీరిలో స్త్రీలైన వురు. 11గురికి మిక్కిలిబలమగు గాయములు తగిలినవి. రమారమి 50,000 రూపాయల విలువగల యాస్తిని మహమ్మదీయులు దోచుకొనిరిని డాక్టరు మాథవేంద్ర (హిందూమతప్రచారక సంఘకార్యదర్శి) గారు పేర్కొనుచున్నారు.

దుకాణములను పరశురామ ప్రీతి నొనరింపజూచుట.

రాత్రి మహమ్మదీయులు హిందూదుకాణములను తగుల బెట్టును దేశ్కముతో నానిపై కిగోసినునూనెను బోసిరి. కాని వారు నిష్పంటింనులోగనే జూనాఫుడ్ నుండి పోలీసులు వచ్చి చేరిరి.

సమరశాసనము

మదనాడు ముగ్గురు కన్నా నెక్కుడుమంది యొకచోట సమావేశము కాకూడదనుటయు, కట్టలు పెగయిరా యాయుధములను ధరింపరాదనుటయు మొదలుగాగల యాజ్ఞలతో సమర శాసనము ప్రకటింపబడెను. ఈ శాసనము యీనెల 28 వ తారీఖునకు సమయలో నుండును.

పోలీసులు మహమ్మదీయులను పదునొకండుగురిని నిరెట్టు జేసిరి. 10,000 రూపాయలవరకు విలువగల యాస్తిని కనిపెట్టగలిగిరి.

గ్రామములో శాంతి నెలకొనినది గాని, భయోత్పాతముచే హిందువులమాత్ర మింతవరకును తమ దుకాణములను తెరిచియుండలేదు. (ఆ. ప్రె.)

చీపురుపల్లిలోకల్ యూనియనులో చేరిన సంతవురిటి సహకార సంఘము తా|| మహాజనసభ శ్రీమాన్ వి. నానుదేవాచార్యులుగారి యాజమాన్యమున 1-3-1930 తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సంతవురిటి గ్రామములో జరుపబడును.

వార్తాదంగి సత్యనారాయణ నెక్రిటరీ.

బెంగాలీ బాలికను రక్షించుట

మర్నాధమునకు తలబెట్టిన వానికే యాబాలిక

నుద్వాహ మొనరించుట

ఇందులకు మేజిస్ట్రేటు సమ్మతించుట

కలకత్తా, ఫిబ్ర 24:—ఏనుగువత్సరముల వయస్సుగల హజీబాలాయను బెంగాలీబాలికను పతిత జీవితము నుండి హూగ్లీ జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గుజే. బి. కిండర్నూలీగారు సంచక్షింపిరి. ఆసంరక్షణవిధాన మిటు సాంధ్యపరపబడి యున్నది.

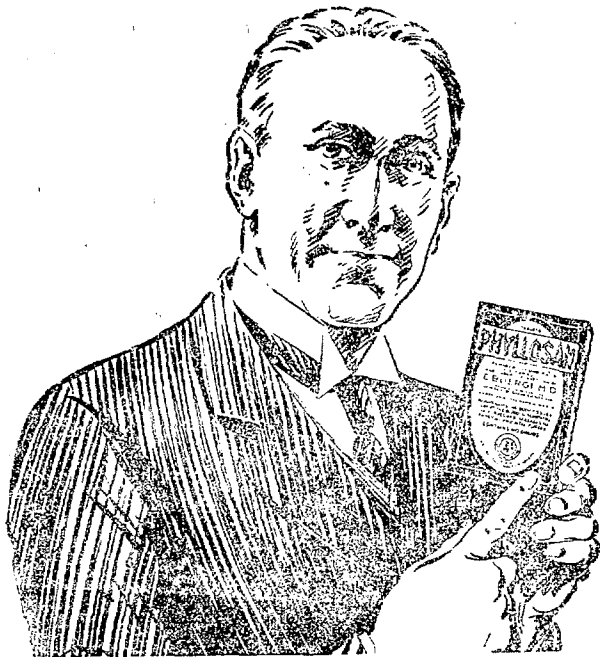
హజీయను బాలికను పదునాలుగు సంవత్సరముల వయస్సుగల గోపాలభూషణయను వాతడు చెరపబోయెనని, యాతనిని మేజిస్ట్రేటు వెనుక్కుకు బంధ తీర్మానించెను. అటు విచారణ యొక్కదినము జరిగెను. అంతట గోపాలనియొక్కయు బాలిక హజీయొక్కయు తలదండ్రులు వారిరువురికి నెండ్లి

గావించుట కొప్పుకొనియుండిరినియు, అందుచే నీ యభియోగముపహరించుకొనవలె ననియు మేజిస్ట్రేటుగారికి ప్రార్థన గావించబడెను. బాలుడు శిక్షింపబడినను, బాలికకు గలిగిన యప్రతిష్ట బోజాలవనియు, యిందులకు ఫలితముగా వాబాలిక పడుపున్నతి నలంబించుట సంభవనీయమనియు మనవిజేయబడెను.

మేజిస్ట్రేటుగా కొప్పుకొనుటచే, రాజుగారి తరపున నీయభియోగమును ప్రభుత్వస్వయవాది యుపసంహరించుకొనెను.

దంపతులు కిండర్నూలీగారికి కృతజ్ఞతచెల్పుట

కొంతకాలమునకు పిమ్మట, గుప్తిపారాయను గ్రామమున గోపాలభూషణ బాలికను నుద్వాహము జరిగెను. నిన్నటి రోజున నూతనదంపతులు కిండర్నూలీ గారి నిసందర్శించిరి. వారు దళపతులకు తమ యాశీస్సుల నొసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

పోగొట్టుకొనిన పురుషత్వమును మరల పొందుటకొకటే మార్గము.

మీ ప్రాణాధారకై తగినవస్తువు, మీ జీవితము దుఃఖభాజునైనవస్తువు, జీవిత సంతోషములను మీరనుభవించలేరని గ్రహించినప్పుడు, ఫైల్లోసన్ నేటి నుండియే పుచ్చుకొనుట ప్రారంభింపుడు. 14 దినములలోనే మీరు బలవంతులుగా నన్నట్లును, మీ వయస్సుకు సంబంధములేక మీ ఆవయవము లన్నియు బలముగా నన్నట్లు తెలుసుకొనగలరు.

ఫైల్లోసన్ ఒక మూలకకాదు. ఇందులో జంతువులకొవ్వు చేరుట లేదు. పోగొట్టుకొనిన పురుషత్వమును మరల పొందుటకు, నపుంసత్వము, ఇంద్రియ దుర్బలత్వము, రక్తక్షీణత, నరములబలహీనత, ఏకారణముచేతనైనను మునలితనము నచ్చుట మొదలగువాటికి శాశ్వత మైనగుణమిచ్చుటకు స్క్విట్ జార్ రాండులోనున్న బరన్ విశ్వవిద్యాలయమునందు ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ మెడిసన్, డాక్టరు ఇ. బూర్ని, ఎం. డి. గారిచేకనిపెట్టబడినది. ఇది అప్పుటముగా కాయకూరలనుండి తయారుకాబడినది. ఫైల్లోసన్ మలేరియా జ్వరముచే గలగు పురుగులను ఆటంకపరచుటకు కావలసిన శక్తిని గలిగియున్నది. మీ కిదివరలోనే మలేరియా యుండిన మీ రక్తమును పరిశుద్ధము చేయుటకు ఫైల్లోసన్ ను పుచ్చుకొనుడు.

రోజుకు రెండు లేక మూడు బిళ్ళలు భోజనమునకు ముందు నేవించిన మీ ప్రాణాధార శక్తిని తిరిగి పొంద తోడ్పడును.

నేవించుట ప్రారంభింపుడు.

'PHYLLLOSAN'

ఫైల్లోసన్ అని పిలువబడుచున్నది.

నేటి నుండియే!

ఫైల్లోసన్ అందరు కెమిస్టులవద్దను, దుకాణములందును రూ 2-6-0, రూ 4 ల చొప్పున దొరకును. రూ 4 ల నైజా బుడియందు రెండింతలు బిళ్లలుండును.

పంపకదారులు

వాల్కార్టు బ్రదర్సు,

బొంబాయి అందు ప్రాంతీలు.

Issued by:

NATURAL CHEMICALS LTD., LONDON E. C. 1. 28 St. John's Lane 547.

LOANS FROM Rs. 50 to Rs. 2500

Obtainable by all registered members of the Relief Loan and Provision department of the

Metropolitan Industrial Bank, Ltd.

172, Bowbazar St., Calcutta.

WANTED

Competent organising Inspectors in every District and Taluk on Rs. 100 p. m. plus Rs. 50 as T.A. Apply—with references to—
The Managing Director.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘసభ

2-వ తేదీని రాజమహేంద్రవరమున జరుగును
అధ్యక్షుని ప్రకటన

రాజమండ్రి, ఫిబ్ర 25:—జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ|| వెన్నేటి సత్యనారాయణగారి తిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—తూర్పుగోదావరి జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘసభ మార్చి 2వ తేదీని 1 గంటకు రాజమండ్రి ఇన్ని సుపేటలో డా|| రామరావు గారియింట సమావేశమగును. భారత కాంగ్రెసుసంఘపు తీర్మానములగుర్తియు, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానముల గుర్తియు చర్చజరుగును. జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘసభ్యులెల్లరును విచ్చేయ బ్రాధికులు.

ఆంధ్ర వాలంటీరుదళము

మార్చి 6 వ తేదీనుండి సీతానగరమునందు శిక్షణ జరుగును

డా॥ హక్కికరుగారు మున్నగునాయకులురానున్నారు
(స్వకీయవిలేఖరి)

మచిలీపట్నం, ఫిబ్రవరి 27:—డా॥ సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యకర్తల యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—“ఆంధ్ర వాలంటీరుదళము శిక్షణతరగతులు సీతానగరం సత్యాగ్రహశ్రమమునందు మార్చి 6 వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. జరుగనున్న పోరాటమునందు పాల్గొనదలచిన వారందరను అచ్చటికివచ్చి శిక్షణ బొందవలెనని కోరుచున్నాను. డా॥ హక్కికరుగారు రానున్నారు. ఆంధ్రనాయకులందరూనాడు ప్రస్తుతపరిస్థితులగుర్తి ముఖ్యమగు విషయములపై ఉపన్యసింపబడును.” (ఇంటి)

హిందీ పట్ట ప్రదానసభ-గుంటూరు

మార్చి 1 వ తేదీ శనివారము సాయంకాము 5 గంటలకు పురపాలక పుస్తకాలయముందు హిందీ పట్టప్రదానసభ జరుగును. రె. డాక్టరు రాయప్రోలుగారు అధ్యక్షులు. విహిందీ పరిక్షలో ఉత్తీర్ణులైనవారికి యోగ్యతాపత్రము లొసంగి దయతో సంగీకరించిరి. కాన హిందీభాషాభివృద్ధియందు రాజీరెదము.

ఈసందర్భమున యేటువారి జోగీరాజుగారు, మంత్రి ప్రకాశ సాంబశివరావుగారు, కో. కృష్ణసోమయాజీగారు, దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యగారు ఉపన్యసింతురు.

ఉప్పలూరి పున్నారావు,

గు. వెం. సుబ్బారావు,

హిందీ ప్రేమానుండతి, గుంటూరు. కార్యకర్తలు

శ్రీ వైష్ణవ సిద్ధాంతమునందలి గ్రంథములు

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి - సంబూరి	3 8 0
కేశవాచార్య విరచితము	
దివ్యదేశ మార్గదర్శిని	0 8 0
ద్రావిడ గ్రంథములు, తెలుగులిపి	
శ్రీయశస్తిపడి - మంత్రత్రయవివరణము	0 2 0
ముదలాయిర, యిందు ఒక్కొక్క	
పదియందు విషయములు సంతే	0 12 0
సముగా చేర్చబడి యున్నది	
కిత్తానుబంధు.	
తత్వనిరూపణమ్ - ఇది వాదికేసరి	0 8 0
శ్రీ మణివాళ జీయర్ సాయిం	
చినది.	
ఉపదేశరత్నమాల	0 4 0
పరమార్థప్రకాశము	0 6 0
తత్వపదవి	0 10 0
తత్వత్రయము - పిళ్లలోకాచార్యులచే	2 0 0
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అందు కో,	
అనంద ముద్రణాలయము, మద్రాస్.	

సా॥ 6-30 X|| డెబిటాడ్ శ్రీ మద్భాగవతమును సా॥ 6-30 X||

28, 1-1-30 తేదీనుండి

యూనివర్సల్
కంపెనీవారిచే

అంకుల్ టామ్సన్ క్యాబిన్

తయారు
చేయబడిన

ఇది 2 లక్షల డాలర్లు వెచ్చించి తయారుచేసిన 12,800 అడుగుల నిగిగల ఫిల్టు

8 నెలలలో 26,000 మైళ్లు సంచారముచేసిన వెనుక ఈకథకు తగినగంగస్థలము నిర్మించబడెను

24 వేలమంది నటులచే నాటక మోడరబడెను

ప్రపంచచరిత్రలోని అత్యద్భుతమైన సాంఘికవైపరీత్యము ఇందు చిత్రపటబడినది

లండనునగరములో ఈ ఫిల్టు 5 నెలలు ప్రదర్శింపబడెను

న్యూయార్కునగరములో ఈ ఫిల్టు 6 నెలలు ప్రదర్శింపబడును

3 ఆటలు మొత్తము

ఎ. డి. ఎ. జంగులూరు సీట్ ఫిల్మ్ వం 20 మార్చి తే 1, 2, 3.

మ్యూజియన్ థియేటరులో, ఎగ్జారు

శుక్రవారం 28-2 30 రాత్రి 9-30 ఘంటలకు

మద్రాసు గవర్నరుదండంతులగు సర్ జార్జి అండ్ లేడీ బ్రిటెన్స్ ప్రెస్టిగియో యాధిపత్యముక్రింద
(మదరాసునందండు శారదావిద్యాలయము సేవానదనముల సహాయార్థమై)

తప్పేవరిది లేక “అభినవసారంగధర”

పి. వి. రాజమన్నారు, బి.యే., బి.యల్., మద్రాసు, గారిచే రచియింపబడిన ఒక సాంఘికనాటకము.

1-3-30 సాయంకాలం 5-30 ఘంటలకు “రామదాసు”

2-3-30 సాయంకాలం 5-30 ఘంటలకు “తప్పేవరిది”

శ్రీయుత టి. రాఘవాచార్యులు, బి.యే., బి.యల్. గారును, వారి శ్రీబృందమును ముఖ్యపాత్రలు ధరించగలరు.

వేక్ ఫీల్డ్ కాస్ట్రోల్ మోటారు చములు

మీ కారునకు శ్రేష్ఠమైన చములు

కాస్ట్రోలుకు సమానమైన చములు లేనేలేదు. దీర్ఘకాలము వరకు మన్నును, బాగుగా జారునట్లొనర్చును, సాధారణ చములులకంటెను తక్కువమసిని గలిగించును. ముఖ్యమైన మోటారిస్టులందరును దీనినుపయోగించుచున్నారు.

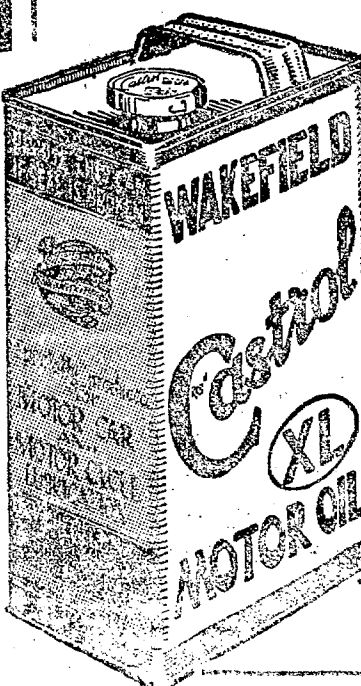
మోటారులను తయారుచేయునట్టి వారు సుమారు 2300 గురికి వైననే దీనిని సిఫార్సు చేసియున్నారు.

మామూలు చములుల ధరకే ప్రతిచోటను, ఇది దొరకును. దీనిపేరును తెలిసి అడుగుడు. మీ కారు చక్కగా పనిచేయవలెనని మీరు కోరిన యితరమైన వాటిని మీరు పుచ్చుకొనకుడు.

సి. సి. వేక్ ఫీల్డ్ అండు కో, లిమిటెడ్,

బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు, ఢిల్లీ,

కరాచి, వనైరా చోట్లయందు గలదు.

వివిధ పక్షనాయకుల మహాసభ

పాత్రోగారి యధ్యక్షతన సమావేశమగుట

సాంఘికసమస్య పరిష్కారమునకు మార్గముల నాలోచించుట (ఆసాసియేటెడ్ ప్రెస్)

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 26:— సాంఘిక సమస్యపరిష్కారము వల్ల సర్వే జనబహుత్వార్ సమ్రాజ్యము సమావేశపరిచిన వివిధ పక్షనాయకుల మహాసభ నేడు 'బిర్లాహాలు' నందు ప్రారంభమయ్యెను. ఈ సభలో నాయకులకు సమాధానము కుదురుచో మార్చి నెలలో అఖిలపక్ష మహాసభను సమావేశపరచు సంకల్పించుచున్నాడు. మద్రాసు వైసిఎస్ మహాయ సంఘాధ్యక్షుడు సర్ పి. సి. పాత్రోగారి అధ్యక్షతన సలంకరించిరి. ఈ క్రిందినాయకులు సభలోనుండిరి. ప్రతికాధిపతులను సభకు రానివ్వలేదు. సభానిర్వాహకులు జరిగిన విషయములను క్లుప్తముగా ప్రకటింప నుద్దేశించియున్నారు:—డాక్టరు బెసెంటు, యస్. పి. జిన్నా, మహమ్మదాబాదు మహారాజా, సర్ అలీ ఇక్బాల్, సర్ సుల్తాన్ అహమ్మద్, మా లా నా మహమ్మదాల్, సర్ మహమ్మద్ హఫీ, సికందర్ హుసేన్ ఖాన్, యాహూజ్ హుస్సేన్, సర్ మజిమ్ ఉల్లాఖాన్, పండిత మదనమోహన మాలవ్య, సర్ తేజబహదూర్ సమ్రా, సర్ సి. సి. రామస్వామి అయ్యర్, సర్ పురుషోత్తమ దాస్ తాహూర్ దాసు, యస్. ఆర్. జయకర్, డాక్టరు బి. యస్. మాంజీ, యస్. సి. కేల్కార్, డాక్టర్ గోకుల చంద్ర నరాంగ్, సర్ శంకర నాయర్, సర్ హరిసింగ్ గారు, సర్ జలిఫ్ కర్ అలీఖాన్, సర్ టార్ కెవేవ్ సింగ్, కర్మల్ గిడ్డీ, రాయ్ బహదూర్ బలియారామ్, రాజా సర్ దత్తజీవ్ సింగ్, కె. సి. రాయ్, రాజాజననీ సర్ అలీఖాన్, డాక్టరు సాఫర్ అహమ్మద్ ఖాన్, జి. పి. నటేశ్, సర్ అబ్దుల్ కయామ్, పండిత హృదయనాథ కుంజ్రా, పండిత హన్స్ చంద్ర (పంజాబు), కొల్లంగోడ్ రాజా, వెంకటగిరి కుమారరాజా, తిర్వీ రాజా సాహెబ్, రెవరెండు ఫటర్లీ, శ్రీ రామ్ (మద్రాసు), జగత్ నారాయణలాల్, (పాట్నా) పండిత దేవరత్న శర్మ (హిందూమహాసభ కార్యదర్శి) మహమ్మద్ అయ్యర్ అలీమహమ్మద్ జమాల్ (మద్రాసు) మహమ్మద్ హుస్సేన్ (బాన్స్ పూర్) ఉజ్జ్వల్ సింగ్ అబ్దుల్ హాజీబాదర్, ఫజల్ రహమతుల్లా, ఆర్. కే. మణ్సుఖంజెట్టి, గులాబ్ సింగ్ సాఫీదాదీపూ బడియజ్ జమాన్ ఉమానానబలి, యస్.అలీ మొదలగు వారు సభలో నుండిరి. సాంఘికసమస్య పరిష్కారమునందే తత్వంత శ్రద్ధవహించుచున్న శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు ప్రత్యేకాహ్వానముపై సభకు దయచేసిరి.

సభలో అన్వేష్యత

సభ కరుణించిన మహాశయులు పరస్పరము స్నేహ సూత్రాత్ములను ప్రకటించిరి. తేజబహదూర్ గారు ప్రారంభోపన్యాసము గావించుచు సభ విలక్షణమైన లాహోరుపరచినది కాదనియు మరియేపార్టీ గూడ ఈ సభను సమావేశపరచలేదనియు ప్రస్తుతము దేశము లోని పరిస్థితుల వలన సభ జరుగుట యవసరమని అందరు తలచుటవలన సభ సమావేశమయ్యెననియు చెప్పిరి. కాండు టేబిల్ సమావేశము జరుగులోపల మనలో మనకుగల భేదభావములను పోగొట్టి, సామరస్యమును స్థాపింపవలెనని వారనిరి. ఈవిషయమై సభలో అన్వేష్యత కుదిరెనేని వచ్చేనెలలో అఖిలపక్ష సమావేశము సమావేశపరచబడును.

పండిత మాలవ్యగారు

మహమ్మదీయులకోరికయెడల సానుభూతి జూపుచు పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు సాంత్య వచనములను జెప్పిరి.

మహమ్మదాల్ గారును తమసంఘముయొక్క అభిప్రాయములను విశాలదృష్టితో వ్యాఖ్యానముగావించి, గోసమస్య, కుసీదులయెడల మేళముచేయుట అనురంధవిషయములయందును హిందువులును మహమ్మదీయులును విశాల భావమును జూపవలెనని చెప్పిరి. పరస్పర విశ్వాసమే ఉత్తమమగు రక్షణమని వారనిరి.

జిన్నాగారు

జిన్నాగారు గూడ విశాలభావమును సామరస్యమును ప్రాప్తపరచవలెనని కోరిరి.

డాక్టరు బెసెంటు

రాజకీయముగా నెంత తక్కువరక్షణము లున్న అంత దేశక్షేమకరమనియు, భారత జాతీయతకు శ్రేయోదాయకమనియు డాక్టరు బెసెంటుగారు చెప్పిరి.

డాక్టరు మాంజీగారు

డాక్టరు మాంజీగారు గూడ సాంఘికవిభేదమును సమసి పోవలెననియు, జాతీయదృక్పథము ఏర్పడవలె ననియు, చెప్పిరి.

జయకర్ గారు

ఈ విషయముల నన్నిటిని కాండు టేబిల్ సమావేశము నందు చర్చింప బడవలెననియు, అంతకు ముందు భారతదేశము లో రాయబారములను జరుపుట వివేకమార్గము కాదనియు జయకర్ గారు చెప్పిరి.

మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సభ విరమించెను.

ఫలాహారానంతరము

ఫలాహారానంతరము తమతమ సంఘముల పక్షమున చాల నంది ముచ్చటించిరి. జయకర్ గారు నూచించిన మార్గము సరియైనది కాదని మన్ని ఈశ్వరికరణుగారు చెప్పిరి. శ్రీయుతి శేతకరుగారు హిందూ మహాసభవారి యభిప్రాయమును స్పష్టపరిచిరి. విశేషముల యభిప్రాయమును సర్ సి.సి. రామస్వామి అయ్యర్ గారు స్పష్టపరిచిరి. ఆంగ్లో హిందవుల యభిప్రాయములను కర్మల్ గిడ్డీగారు ప్రకటించిరి. అఖిలపక్ష మహమ్మదీయ సభవారికోరికలను మాస్కోవాఫీదావూదీగారు తెలియబరచిరి. దక్షిణభారత బ్రాహ్మణేతర ఫెడరేషన్ వారి అభిప్రాయములను ఆర్. కె. మణ్సుఖంజెట్టిగారు స్పష్టపరచుచు సంయుక్తనియోజకవర్గములు ఉత్తమ మైనవని చెప్పుచు, కొన్ని స్థానములను ప్రత్యేకించు పద్ధతినీ అభిహవించిరి. హిందూ బ్రాహ్మణేతరులను సెవత్ కర్ గారు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములు కావలెనని చెప్పిరి. ముందు జరుగబోవు అఖిలపక్షమహాసభ యెడల పంజాబు హిందూమహాసభవారి ప్రతికూలభావమును స్పష్టపరచుచు గోకులచంద్ర నరాంగ్ గారు, విప్రతిపదికపై సామరస్యము కుదుర్చు ప్రయత్నించెదరని యడిగెను.

ఒక మహాసభాసమయిలో సర్ తేజబహదూర్ సమ్రాగారు విమర్శలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, స్థితిగతులను స్పష్టపరిచిరి.

శేపు మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు మరల సభ జరుపుటను, ఆ పూర్వ జిన్నాగారి 14 పాయింట్లను ఒక్కదానితరువాత ఒకటిగా చర్చించుటకు తీర్మానింపబడెను. ప్రతివిషయమునందును సభవారి యభిప్రాయము పుచ్చుకొనబడును కాని వోట్లు పుచ్చుకొనబడవు. ఈవిధముగా సమస్య పరిష్కారముకానిచో సెలవుకొనితీలను నిర్ణయించి సమస్యలను పరిష్కరించు ప్రయత్నము చేయబడును.

వరదరాజులునాయుడుగారికి 144 నెక్లను ప్రయోగము

పాపనాశము మిల్లుల సమ్మేలికయమై ఉపన్యసించగూడదు

పాపనాశం, ఫిబ్రవరి 24:—పాపనాశం మిల్లులసమ్మేలికయను నేయున్నది. ఎస్. ఆర్. వరదరాజులునాయుడుగారు విజ్ఞాపకమువారి యెడల సాత్త్వికముగల వచ్చెదరు. బి. శివరావుగారితోగూడ మార్చి 1 తేది 2 తేదీలలో వచ్చెదరు.

(అ ప్రె.)

బందబిల్లా సత్యాగ్రహము

మహాత్మాని పోతాహము

చుట్టుపట్ల యూనియన్ బోర్డులు తీసివేయబడును జైస్సూరు, ఫిబ్ర 26:—యూనియన్ బోర్డు రద్దుకేయటగాను ప్రారంభింపబడిన సత్యాగ్రహమునకు గాంధీమహాత్ముడు ప్రోత్సహించుచు శేఖ్రావసించున ఉత్సాహ మధికమయినది. సత్యాగ్రహులు న్యాయముగ శాంతముగ పోరాడుటను గాంధీగారు సమర్థించిరి. బందబిల్లాయందు యితర యూనియనులలోను పన్నులు చెల్లింపనందున జప్తుల, అక్రమిక్రయము జరుగుచున్నవి. కాన గ్రామస్థులు చుట్టుపట్లనున్న యూనియన్ బోర్డులను ప్రభుత్వమువారు యెత్తివేసిరి. జైస్సూరులో యితర యూనియనులందుగూడ ఆందోళన కల్గుచున్నది.

(సి ప్రె.)

రాబోవు రాండు టేబిలు సభ

భారతపరిస్థితులు

బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారి పర్యాలోచన

(బీము నర్సిసు)

లండన్, ఫిబ్రవరి 24:—రాబోవు రాండు టేబిలు సభను గూర్చి రాము అవలంబింపనున్న కార్యక్రమమును నూచించుట కోయన బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారు మరల భారతపరిస్థితులను పర్యాలోచించుచున్నారు.

సైమనుకమిషను నివేదిక కార్మిక మంత్రివర్గము కేపుడు జేరునదీ కామన్సునభలో బెన్నుగారు వచ్చే వారము ప్రకటించెదరు.

భారతసమస్యను ఏపక్షమునకు సంబంధించినది గాకుండ నాకాపార్టీసమస్య అలోచించవలెననుచున్నారు. మరల ఇంగ్లండులో రాచకీయపక్షములకు కలహమురాకుండ చేయవలెననుకొనుచున్నారు. రాజప్రతినిధి అక్టోబరు ప్రకటనముచే బయలుదేరిన కల్లాలము చల్లారినది. అది మరల తేగరా దనుచున్నారు.

వర్తమాన మేమనగా వెడ్జిడ్ బెన్నుగారు ఇండియాకురారు. ఇండియాపయనము లిబరల్స్ కన్నర్యేటివులకు ఇష్టములేదు. భారత అతివాదులను తృప్తిపరచుటకు వెడలుచున్నారను అభిప్రాయము బయలుదేరును. బెన్నుగారి రాకను బహిష్కరించుట కూడ జరుగునని భయపడుచున్నారు. అందుచే తాత్కాలికముగ బెన్నుగారు ఇండియాపయనమును మానుకొనిరి. రాచకీయ బందీలను వదలరు. వదలనిచో భారతీయులు బెన్నుగారి రాకను బహిష్కరించెదరు. దీని నంతను తప్పించుకొనుటకు బెన్నుగారు ఇండియాకు వెడలరు. ఇంగ్లండులో ఇతర పక్షములకు ఇష్టములేని చర్య నెద్దానిని కార్మిక మంత్రివర్గమువారు దీసికొనరని చెలియుచున్నది.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారు అక్టోబరు 31 వ తేది ప్రకటనకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిరేని, స్వతంత్ర కార్మికపక్షమువారు అధికార కార్మికసభ్యులకును తమకును ఇదివరకే చెడిన సంబంధములు పూర్తిగా చెడినను, తమకుతోచినటుల స్వతంత్రముగ చర్యను దీసికొనెదరట.

అమానుల్లాగారి బంధువు అగు సర్దార్ అడిజ్ లా ఖాను గారు పెరిషియాకు ఆఫ్ఫసురాయబారిగ వచ్చిరి.

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వ పరాజయము

(రూటరు)

పార్లమెంట్, ఫిబ్రవరి 25:— ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము ఓడిపోయెను. రాజీనామానిచ్చుచున్నారు. పార్లమెంటులో 272 ప్రతిపాటులగున 277 అసహాయులగున ఉండిరి.

టార్డుగారే ఏర్పాటుచేయవలెను

పోయింకేరుగారు అనారోగ్యముచే నిరాకరించిరి

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— పోయింకేరుగారు మంత్రివర్గము నేర్పరచవలెనని టార్డుగారు ప్రెసిడెంటుకు చెలిపినపుడు అరోగ్యము బాగలేదని పోయింకేరుగారు నిరాకరించిరి. అందుచే టార్డుగారు మంత్రివర్గమును యేర్పాటు చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

చోళింగపురం శ్రీలక్ష్మీనృసింహ స్వాములవారి దేవస్థానం

రమారమి మూడువేలరూపాయలు వెలచేయగల ఆధరణములు, బంగారుముక్కలు వెండిముక్కలు, వెండిపాత్రములు మొదలగునవి 1930 సం॥ మార్చి నెల 2 వ తేది 12 ఘంటలకు సంఘదేవస్థానములో యేలంవేయబడును.

వి. మునిస్వామిఅయ్యర్

చోళింగపురం, } ఫ్రెసిడెంటు రాజాస్ టెంపుల్ కమిటీ, }
26-2-30 } చోళింగపురం.

సాహిత్యవార్తలు

తపాలానోటీసు:— రాజ్ పు సోమవారము మార్చి 8 వ తేదీ రంజాన్ పండుగయగుటచే నాటిదినము తపాలా ఫీసులకు సెలవు దినముగ పరిగణింపబడును.

యస్. పి. సి. ఏ. సంఘమువారి జంతుప్రదర్శనము:— యస్. పి. సి. ఏ. సంఘమువారి జంతు ప్రదర్శనము మార్చి 2 వ తేదీని సాయంకాలము 4 గం. గవర్నరు దంపతుల ఆదరణ క్రిందను, సమక్షమునను దీప్తమనబడు ప్రదేశముందు జరుగును.

చెన్ననగర పంచాయితీదార్ల తరగతులు:— శ్రీ జి. శ్రీరామబాబునాయుడుగారు శత్రుసాయం కాలము 6-30 గం. తండ్రియాశ్రేయ సంఘముయొక్క శోచిలస్థల మందు వితరణమును ఆను విషయమునుగూర్చి మాజీకల్యాణతరగ ఉపన్యాసము నొసగెదరు.

ఎం.ఎస్.ఎం. రైల్వే పనివాండ్రసంఘ సమావేశము:— యం. యస్. యం. రైల్వే పనివాండ్ర సంఘముయొక్క ద్వితీయ వార్షిక సభ వేళము మార్చి 1, 2, 3, తేదీలందు పెరంబూరు లోని యానియోకా బాగాయందు జరుగును. శ్రీయుత వి. వి. గిరి గారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

మద్రాసు కార్పొరేషను సంఘసభ:— మద్రాసు కార్పొరేషను సంఘసభారణ సభ రాజ్ పు మంగళ వారము మార్చి 4 వ తేదీని సాయంకాలము 5-15 గం. 8 వసంధి జరుగును.

పైసంఘసభ మార్చి 5 వ తేదీని సాయంకాలము 5-15 గం. 8 వసంధి జరుగును.

జాతీయ ఆరోగ్యసంఘమువారి ఆరోగ్యనాటక ప్రదర్శనము:— డి. ఇ. జాతీయ ఆరోగ్యసంఘ యజమాన్యమున శత్రుసాయంకాలము 4 గంటలకు మైలాపూరు రసికరంజని సభ హాలునందు “సుఖ కటుంబము” అను ఆరోగ్యవిషయ నాటకము ప్రదర్శింపబడును. తేదీ బియాట్రీక్స్ స్టాన్డీ పి. వి. ఇ. గారు ప్రదర్శనమునకు వచ్చుటకు దయతో అంగీకరించి యున్నారు.

నర్వతీసంఘ ఉచిత దేశీయవైద్యచికిత్సాలయము:— పైసంఘయొక్క పునఃప్రారంభోత్సవము మార్చి 2 వ తేదీని మద్యాహ్నము 3 గం. జరుగును గాల్ న్యూ సర్ వి. రామేశంగుల ఆధ్యక్షత వహించెదరు కేవలము శ్రీనివాసమూర్తి వి. పి. బి. యల్ యం బి. సి. యం దేశీయ వైద్యపాఠశాల ప్రిన్సి పాలుగారును డా|| పి. లక్ష్మీపతిగారును తదితరులును దేశీయవైద్య చికిత్సయొక్క ప్రాముఖ్యత గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

రాజ్ పుకలు:— సర్. విక్టర్ సానూస్, పవరుకన్య, క్లిప్పగార్లు (సభ్యులు) కంసల్ రెస్టోర్ (మెడికల్ ఆఫీసరు) యస్. లాల్, వి. సి. యస్. గారు, కార్మికవిచారణ సంఘము నకు సంబంధించినవారు నేటిఉదయమున తాతానగరమునుండి మద్రాసుకువచ్చిరి. మద్రాసుగవర్నరుగారి వీడియోపు, కార్మిక కమిషనరు, వి. శివరావుగార్లును, యితర కార్మిక నాయకులును వీరిని స్టేషనునందు ఆహ్వానించిరి. వీరు నేటిరాత్రి మధురకుచెల్లి మరల మార్చి 3 తేదీని ఉదయము మద్రాసుకు వచ్చెదరు.

సర్. విక్టర్ సానూస్, పవరుకన్య క్లిప్పగార్లు ప్రభుత్వ భవనమున బసచేయుచున్నారు.

కార్మిక విచారణ సంఘాధ్యక్షులును, యితరసభ్యులును మార్చి 1 వ తేదీని మద్రాసు చేరెదరు.

ఇ. హెచ్. యం. బసవగారు రిజిస్ట్రేషను డిప్ టి క్లకు జనరలు నిన్నరాత్రి ఆనకాపల్లికిని హిల్స్ ను వ్రాసుగారు ఉద కమండలమునకు వెళ్లిరి.

పి. రామస్వామి మొదలియార్ గారు అభిలషకు సమావేశమునందు హాజరుగుటకు నేటి ఉదయమున డిల్లీకి వెళ్లిరి. జే. పి. జే. పి. యం. యల్. సి. రా. బి. సి. యస్. రత్న సభాపతి మొదలియార్ గార్లు నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు వచ్చిరి.

పూజ్యమైన వినాహబహుమతులు

మావద్ద యుండు నేర్పులైన పనివారలచే తయారుగాబడిన స్వచ్ఛమైన వెండి, బంగారు, మణులచే పొడగబడి, మా పూర్ణబాధ్యతగలిగిన అమూల్యనగలను కొనుడు. అవి మీ యాశ్చర్య తిని వృద్ధిపొందించి, గృహమును యలంకరించగలవు.

సురాజ్ మత్ లల్లూభాయి అందు కో.,

హిందూ దేశము, బర్రాలోను వజ్రములు, నగలవర్తకులు,
313 ఎస్.స్టేన్ డ్, మద్రాసు

“ఉ చి త భీ మా”

1. నగటున రు. 8-8-0 మాత్రమే చెల్లించి చనిపోయిన మా 13 పాలనీదారుల వారసులకు ప్రతి ఒక్కరికి రు. 500 ల చొప్పున చెల్లించబడినవి.
2. 1930 సం॥ జనవరి 27 తేదీ నెం. ఎల్. డిస్. డి. 9-11-29 న ప్రకటించబడిన మద్రాసు కలెక్టరుగారి అభిప్రాయానుసారముగ పైపద్ధతిగల కంపెనీలన్నిటిలో మేముక్తరముమాత్రమే పాలనీ జారీచేయుచున్నాము. సర్టిఫికేట్లు నొసం గుట స్టాంపు చట్టమునకు విరుద్ధము. ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన విషయము.
3. పై పద్ధతిలో చేరువారికి డాక్టరుపరీక్ష లేదు. పాలనీదారులు నెల 1 కి ఒక రూపాయకంటె ఎక్కువ చెల్లింప నక్కరలేదు. అట్లు 12 సం॥ లు మాత్రమే చెల్లింపవలయును.

పూర్తి వివరములకు:

స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా ఇన్ డస్ట్రీయల్ అండ్ జనరల్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్,

23, సెకండులైను బీచిరోడ్డు, మద్రాసు.

తే క

ప్రాండ్లీలు:— నెల్లూరు, బెజవాడ, ఏలూరు, రాజమండ్రి, గుంటూరు, కర్నూలు, తాడిపత్రి, బళ్లారి, కాళహస్తి, అనంత పురం, విశాఖపట్టణం, సికింద్రాబాదు, కావలి వగయిరా.

నెలజీతములమీద పనిచేయు ఏ జెంట్లు కావలెను.

బెంగ్లూరు అమెచూరు నాటకసంఘము వారు

ఫిబ్రవరి 28, మార్చి, 1, 2 తేదీలందు మ్యూజియం తియేటరులో 3 నాటకములు ప్రదర్శించెదరు

బళ్లారి టి. రాఘవాచార్యగారును స్త్రీసభ్యులును ప్రధానపాత్రలను ధరించెదరు

బెంగ్లూరు అమెచూరు నాటకసంఘమువారు తిరువల్లి కే.డి. శారదావిద్యాలయముయొక్కయు, మద్రాసు సేవా సదస్యయొక్కయు సహాయార్థము గవర్నరు దంపతులు సర్ బార్తి ప్రెడరిక్ స్టాన్డీ తేదీ బియాట్రీక్స్ స్టాన్డీగార్లు ఆదరణక్రింద నున్న సమక్షమునకు శత్రు రాత్రి 9-30 గం. మ్యూజియం తియేటరునందు పి. వి. రాజమన్నురు వి. పి. బి. ఎల్. గారిచే విరచితమైన “తప్పేవ్వరిది” తేక అభినవ సారంగధర యను నాటకమును తెనుగున ప్రదర్శించెదరు.

పై సభవారే మార్చి 1 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 5-30 గం. మ్యూజియం తియేటరునందు “రామదాస్” అను నాటకమును 2 వ తేదీ ఆదివారము నాడు సాయంకాలము 5-30 గం. అదేతియేటరునందు మధ్య “తప్పేవ్వరిది” యను నాటకమునును తెనుగున ప్రదర్శించెదరు.

బళ్లారి టి. రాఘవాచార్య వి. పి. బి. యల్. గారును యితర స్త్రీ సభ్యులను ప్రధానపాత్రలను ధరించెదరు.

గుంటూరు మండల జాతీయోప సంఘము

2 వ మార్చి ఆదివారమునాడు గుంటూరునందు సమావేశమగును

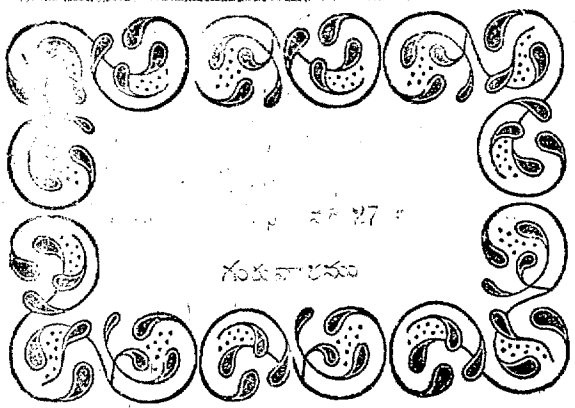
గుంటూరు, ఫిబ్రవరి 26:—1930 మండల కాంగ్రెసు కార్యకర్త శ్రీమతి జి. వి. పున్నమ్మకాశ్రిగార్లు వ్రాసుచున్నారు. గుంటూరు మండల జాతీయోపసంఘముయొక్క ఆవసర సమావేశము మార్చి నెల 2 వ తేదీనాడు పునః 1, 2 గంటలకు శ్రీయుత దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి గృహమునందు సమావేశమగును. మహాశుని నాయకత్వముక్రింద ఆనతికాలములో ప్రారంభింపవచ్చు కాసనోల్లంఘన కార్యక్రమమునకు వలయుధనము సమకూర్చుట, వాలంటీయర్లను చేర్చుట, అందులకు సంబంధించిన యితరపనులను గురించియు చర్చ జరుగును. దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు అభిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారి నిర్ణయము గురించిన్నీ, మహాత్ములవారలంబింప నుద్దేశించిన కార్యవిధానముగరించి సభ్యులకు నుపన్యసింతురు. అనంతరము లేవందున వేర్వేరు, ఆహ్వానములు పంపవేకనాతివి. సభ్యులెల్లరు విచ్చేరు. స్వార్థిలు.

ART & LIFE PICTURES.

“Just received from Paris fresh stock of Charming masterpieces of pictural arts taken from real life. Samples sent on receipt four annas stamps.

DON'T MISS THIS GOLDEN OPPORTUNITY.

BOMBAY COMMERCIAL BUREAU, P. O. Box. 5030. BOMBAY. 9.

సర్వవక్ష సమావేశము

రాండుటేబిలు సమావేశము తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించిన ననుభవ ఎవరి కంటెను మించియున్నదో, బాంబాయి శాసనసభలో హోంమంత్రి గారి పదవియమై గాంధీజీ ప్రముఖముగా ముఖపాట వదిలి బయటపడిన తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్య ప్రామాణ్యమునకు రాండుటేబిలు సమావేశము తోడ్పడవలయు నను సవరణను, పటాస్కారు అను సభ్యుడు ప్రతిపాదించుచు, కాంగ్రెసును సమాధాన పరచినగాని రాండుటేబిలు సమావేశమువలన ఫలముండదని నుడివీరి. ఇందుకు హోంమంబరగు హాట్ సనుగాగు జవాబిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారి సవరణ నామోదింప జాలరనియు, ఈ కోర్కె కడు తీవ్రమయిన దనియు, అతివాదుల నుడువుతో నిది సానుభూతి గనుపఱచుచున్న దనియు, సహేతుకముగు మితవాదాభిప్రాయమున కిది విరుద్ధముగ నున్నదనియు, ప్రజలలో ననేకు లీ విషయము నామోదింప రనియు, సూచించిరి. మితవాదులు గూడ తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారని, ఏమి గ్రహించరయిరి. బాంబాయి ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము, బ్రిటీషు ప్రభుత్వాభిప్రాయము గాకబోవచ్చుననియు, పార్లమెంటుసభ వేరురీతిని అభిప్రాయపడవచ్చు ననియు, తెలుపవచ్చును. కాని, ఇట్టి అభిప్రాయమును ఇండియా సహాయమంత్రియగు రస్సెలు ప్రభువుగారును, రాజప్రతినిధిగారును గూడ వెనుక దెలిపియుండిరి.

గమ్యస్థానమును ప్రకటించినంత మాత్రాన, ప్రయాణము ముగిసెనని ఎంచవలదని, రాజప్రతినిధిగారి కిటీవల ముండలింగి. అందుచే, రాండుటేబిలు సమావేశము తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము నామోదింపవలెనని తలంపుట కెట్టి యపకారము గనుపించదు. సర్ సప్రూగారి యధ్యక్షతక్రింద, ఢిల్లీలో నిన్నటిదినము ప్రారంభమయిన సర్వవక్ష సమావేశమునందు, మున్ముందుగ సాంఘిక విభేదములను తొలగించు తెలులను ప్రశ్న చర్చింపబడుచున్నది. అంతియ గాని, యిక్కడ నయినను తక్షణ స్వాతంత్ర్యమువిషయమై పట్టుదల జూపవలయు నను ఆతురము గనుపించదు. స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి పిమ్మట గాని, సాంఘిక సమస్యల పరిష్కారము గాంచవని, ప్రపంచ సర్వత్ర తెలుపబడుచున్నది. ప్రజలకు పరిపాలనము బాధ్యత వహించిన పిమ్మట గాని, సాంఘిక వైషమ్య ముండునని, రూఢిగ జెప్పవచ్చును. కేంద్ర, దక్షిణాఫ్రికా నున్నగు రాజ్యములలో స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి పిమ్మటనే, జాతీయ వైషమ్యము లుండునని, రాండుటేబిలు సమావేశము గూడులో పల, సాంఘిక విభేదముల నన్నిటిని తొలగించిగాని,

స్వాతంత్ర్య సాధనమును ప్రకటించినంత మాత్రాన, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి పిమ్మటనే, జాతీయ వైషమ్యము లుండునని, రాండుటేబిలు సమావేశము గూడులో పల, సాంఘిక విభేదముల నన్నిటిని తొలగించిగాని,

ఇందుకుతోడుగ, సర్వవక్ష సమావేశమునందు, వివిధవక్షములవారును, వివిధమగు కోర్కెల దెలిపిరి. జిన్నాగారు తామిదివరకు ప్రతిపాదించిన పరతులపట్ల పట్టుదలచూపిరి ఈ విషయమును చర్చించుట కింకను సమయము రాలేదనియు, రాండుటేబిలు సమావేశమునందే దీనిని చర్చించుట లాభకరమనియు, ముందుగ ప్రయత్నములు సలుపుట అనివేశమనియు, జయకరుగారు చాటిరి. హిందూ మహాసభాభిప్రాయమును కేల్కారుగారు ప్రతిపాదించిరి. కలనల్ గిష్టిగారు ఆంగ్లో హైందవుల హక్కులను, మాల్వీ మాఫీ దావూదీగారు మహమ్మదీయుల హక్కులను ప్రతిపాదించిరి. పణ్డుఖం చెట్టిగారు, బ్రాహ్మణేతరులపక్షమున ముచ్చటించుచు, సంయుక్త నియోజకవర్గములలో, రిజర్వేడ్ ఏక ఏర్పడవలెనని కోరిరి. బాంబాయి బ్రాహ్మణేతరుల తరపున ముచ్చటించుచు, నవాల్కారుగారు ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల యావశ్యకతను నిరూపించిరి. డాక్టరు గోకులచందనరాంగుగారు, జాబు హిందువులు రాండుటేబిలు సమావేశమునకు ప్రతికూలముగ నున్నారని దెలిపిరి. ఇట్టి నాటకమే, రాబోవు రాండుటేబిలు సమావేశమునందు గూడ జరుగవచ్చును.

ఏమాత్రము సందేహింపరానిది, విభజనము గలిగించుటలో దిట్టలగు బ్రిటీషువారు, రాబోవు సమావేశమునందట్టి యవకాశమును కైకొనరా? దీనికితోడుగ, సంస్థానము సమస్య నడ్డుగబెట్టుట కవకాశ మొత్తేగలదు. జల్లరుకపిటీ రిపోర్టును, పైమను కమిషను రిపోర్టును, ఎట్టి ప్రతిబంధకముల నయినను సూచించగలవు. పైమనుకమిషను రిపోర్టు ప్రచురము కాగనే, ఇండియామంత్రిగారు హిందూ దేశమునకు వచ్చి, బ్రాహ్మణాచారమును కనుగొందనని వెనుక సూచించబడెను. కాని, నేటివార్తాప్రకారము, అట్టి ఏర్పాటును లేబరు ప్రభుత్వమువారు మానుకొనిరని, తెలియుచున్నది. హిందూ దేశము విషయమై పక్షభేదము లుండగూడదను కట్టడికి భంగము కలిగించుట వీరి కిష్టములేదు. రాండుటేబిలు సమావేశమునందు పైమను కమిషను రిపోర్టు ప్రాముఖ్యము బడయుననియు, వివిధవక్షములవారును దీని నామోదించి దీని కండగ నిలిచెదరనియు, సూహించవచ్చును. లేబరు పక్షము నందు ఇట్టి వైఖరి నామోదింపనివారు కొందరుండవచ్చును. కాని, వీరి కెట్టి హక్కుబడి గనుపించదు. మాకనాల్లు గారు స్వాతంత్ర్య లేబరు పక్షమునండి రాజీనామా నిచ్చుటచే, వారు లేబరు పక్షమునందలి అతివాదుల సలహాలకు చెవియొగ్గరని నిశ్చయమగుచున్నది. తుదకు రాండుటేబిలు సమావేశము ఎండమావుల

క్రింద వెలిసింపించుట సహజము. మితవాదమును వారి ప్రేరేపణ క్రిందగూడిన సర్వవక్ష సమావేశము తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్య ప్రధానము గూర్చి పట్టుదల సూచనలు చేయుచున్నవి.

ఈ సందర్భమున బ్రిటీషు వారిని గూర్చి బ్రిటీషు వారికి జేసిన విమర్శలు గుర్తించవచ్చును. ఆలస్యము వాయు కరమని, యీమె బోధించుచున్నది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును లక్ష్యముగ నుంచుకొనుట దోషము గాదనియు, గాంధీమహాత్ము నీ సమయమున నిర్బంధించుచో కాంగ్రెసు యుద్ధమము మరింత వ్యాప్తిగాంచుననియు, బిసెంటుగారు సూచించుచున్నారు. కాంగ్రెసు పక్షముతో సంబంధము లేకుండ జరుగుచున్న సర్వవక్ష సమావేశము తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడునని తలంచుట కేమాత్రము వీలుండదు. రాండుటేబిలు సమావేశము విఫలమయిన పిమ్మట నయినను, మితవాద ప్రముఖులు తమ వైఖరిని మార్చుకొందరని తోచదు. కాన, కాంగ్రెసు సంఘము లీ సమయమున, దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధికి దీక్షతో పాటుబడుచో మాత్రము కార్యఫలసిద్ధి త్వరలో చేకూరకమానదు. గాంధీమహాత్ముని పదునాల్గు పరతులను సఫలపరచి, హిందూ దేశముతో సఖ్యపడవలయు నని, హోరేను అలెగ్జాండరుగారు మాంఛెస్టరు గార్డియను పత్రికలో సూచించిరి. ఇటుల జరుగుచో, ఆ పిమ్మట గూడె రాండుటేబిలు సమావేశము సరియగు నాధారముల నేర్పాటు జేసికొని, దేశస్వాతంత్ర్యవిధానమును నిర్ణయించగలదు. అంతవరకును కాంగ్రెసు ప్రముఖులు ప్రజాశక్తిపై నాధారపడి, కృత్రిమ సమావేశములపై నాశబెట్టుకొనక, పాటుబడుట యవసరమగుచున్నది.

సంస్థానములు: రాజ ప్రతినిధిగారు

సరేంద్ర మండలిలో రాజ ప్రతినిధిగారును, సంస్థానాధీశులును ఒకరినొకరు పొగడికొనుచు కాలము గడిపిరి. రాజప్రతినిధిగారి ప్రసంగము రాండుటేబిలు సమావేశమునకు సంస్థానాధీశుల తో డ్పాటు నాశించుచున్నది. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు కొలదిసార్లు మాత్రమే సంస్థానాధీశుల పరిపాలనముతో జోక్యము కలుగజేసికొనిరని, రాజప్రతినిధిగారు గొప్పజెప్పకొనిరి. కాని, ఈ సందర్భములందు, సంస్థాన ప్రజల యభీప్సము కొనసాగు మార్గము గనుపించదు. రాబోవు సమావేశమునందు వీరికి ప్రాతినిధ్యము లేకున్నది. సంస్థానాధీశులు ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహింపజాలరని, రానురాను విదితమగుచున్నది. నూతన విధాన మేర్పడిన పిమ్మట నయినను, సంస్థానములలో బాధ్యతతో గూడిన ప్రభుత్వము స్థాపించబడనిచో, వారి స్థితి మరింత దుర్భరమగును. సరేంద్రమండలిలో ప్రాముఖ్యము వహించిన పాటియాలా సంస్థానాధీశుని పరిపాలనక్రింద ఎట్టి దురాగతములు జరుగుచున్నవో, సంస్థాన ప్రజా సమావేశోప సంఘము వారు విచారించి, నివేదికను ప్రచురించిరి. దీనిపై, నర్సెంటు ఆఫ్ ఇండియా సంఘసభ్యులగు థాకర్ గారును, ప్రొఫెసరు అభయకరుగారును, అమృత లాల్ సేట్ గారును, తైర్నీగారును సంతకము జేసిరి. నివేదికాంశములు ఎంతవరకు నిజమో, వీనిని గూర్చి

జ్యోతిషము కలుగజేసికొనవలసిన యవసర మొత్తవరకు గలదో విచారించవలసిన భాధ్యత రాజప్రతినిధి గారపై గలదు. ఈ సంగతి ఎటులున్నను, సంస్థానము లలో పరిపాలనము ప్రజలకు బాధ్యత వహించిన గాని, నిరంకుశాధికారముచే గలిగెడి బాధలు తొలగజాలవు. కొంచుటెట్లు సమావేశము ద్వారా యిక్కార్యము నెఱవేరునని తోచదు.

నానారాష్ట్ర సంఘము : హైందవ ప్రాతినిధ్యము నానారాష్ట్ర సంఘమునందు, మూడు సంవత్సరముల కొక పర్యాయ మయినను హైందవ ప్రతినిధులకు సంస్థానాధీశులు నాయకులుగ నుండు నటుల ఏర్పాటు చేయవలయునని, కవర్ధలా-మహారాజుగారు సర్వేంద్ర మండలిలో గోరిరి. కాని, రాజప్రతినిధిగా రిందు కంగీకరింపక, భారతీయుడే నాయకత్వము వహించునని గాని, సంస్థానాధీశుడే నాయకత్వము వహించునని గాని, బ్రిటీషు ప్రముఖుడు నాయకత్వమును వహింప గూడదని గాని నిర్ణయింప వీలులేదనిరి. సాధారణముగ బ్రిటీషు ముఖ్యులే నాయకత్వము వహించుట తటస్థించుచున్నది. నిజమేమన, ఎవరు నాయకత్వము వహించినను ఒక్కటేయగును. భారతదేశమునకు తన ప్రతినిధులను నిర్ణయించి పంపుటకును, తన యభిప్రాయములను నానారాష్ట్ర సంఘసభలో నివేదించునటుల బలవంతపెట్టుటకును, అధికారము లేనపుడు, ఎవరు ప్రతినిధులుగ వెడలినను, ఫలిత మొకటియే యగును. హిందూదేశాభిప్రాయమును వీరు వ్యక్తీకరింపక ప్రభుత్వాభిప్రాయమునే వ్యక్తీకరించెదరు. హిందూదేశము స్వేచ్ఛ బడసినగాని, యిట్టి యలంకారములెన్ని యేర్పడినను, ప్రయోజన ముండదు. పరాధీనమగు భారతదేశమున కిట్టి సభలలో ప్రాతినిధ్యమిచ్చుటనలన బ్రిటీషు వోట్ల సంఖ్య పెరుగుట తటస్థించుచున్నది గాని, హిందూదేశము ప్రపంచ సమన్వయ పరిష్కారమునకు తోడ్పడుటకు వీలు గలుగుటలేదు.

బర్మా : రాజకీయనిర్బంధితులు

బర్మాలో ఫౌంగీలకు కారాగృహములందు కామాయవస్త్రములను ధరించుట కవకాశమియవలెనని, చాలకాలమునుండియు ఆందోళన జరుగుచుండెను. ఇందు నిమిత్తమై ఫౌంగీ విజయగారు తమ అనువులను గూడ బాసియుండిరి. మరల ఫౌంగీ అర్ధపుగారు గూడ రంగూను జయిలులో ఇందు నిమిత్తమే నిరశన వ్రతము నవలంబించుచున్నారు. ఈ విషయమై బర్మా శాసనసభలో ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానమునకు బదులుజెప్పచు, ఫౌంగీ అర్ధపుగారు రాజద్రోహ ప్రసంగమునకుగాను శిక్షింపబడిరనియు, వీరు అనవసర ఆందోళనము నలుపుచున్నారనియు, రాజద్రోహమును బోధించుటవలన, వీరు జాధమతమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించిరనియు, బర్మా సభ్యులుగూడ కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నవలంబింపదలచినటుల గన్పట్టుచున్నదనియు, ఆర్థికసభ్యుడుమందలించెను. ఇట్టినిర్బంధములు కొనసాగుచో, బర్మాగూడ దేశస్వాతింత్ర్యమునకై పాటుబడుటలో హిందూదేశమునకు చెనుదీయదని తలంపవచ్చును. రాజకీయ నిర్బంధితుల స్థితి చక్కబడునని ఎప్పటికప్పుడు తెలుపుటయేగాని, వారిపట్ల నిరాదరణ ప్రబలమగుచున్నది.

బర్మాను కాంగ్రెసు ఉద్యమమునుండి అధికారులెంత మూసివేయదలచినను, వీరి ప్రయత్నములు సఫలము గాకుండుటకు, వీరి నిరంకుశ చర్యలే కారణమగుచున్నవి.

బాల్టువినుగారి వివాదము.

నూతన బ్రిటీషు పక్ష ప్రాబల్యము, బాల్టువినుగారి వివాదమును పెంచుచున్నది. బీవరు బ్రూకు పక్షమునకు ధన మధికముగ సమకూరుచున్నటుల, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ధనము మూలమున, రాబోవుఎన్నికలలో పోటీజేయుటకు వీరికధికావకాశము గలుగును. కన్సర్వేటివు పక్షమునందు, నూతన పక్ష ముమూలమున చీలికవర్షమనని, బాల్టువినుగారుభయపడుచున్నారు. తమకును, నూతన పక్షాదర్శము సమ్మతమేయైనను, అధిని వేశ రాజ్యము లిందు కంగీకరింపవనియు, క్రొను కానిలు గాని, మాండేటు రాజ్యములు గాని ఈ విధానము ననుసరింపవనియు, అందుచే క్రొత్త పక్షము వేరు మేలు నలుపకబోగ కన్సర్వేటివు పక్ష బలమును క్షీణింపజేసి, లేబరుపక్ష బలమును పెంపు జేయుననియు, నూతన పక్షము రాబోవు ఎన్నికలలో జయము గాంచుట అనర్థపాతువగు ననియు, బాల్టువినుగారు విచారపడుచున్నారు. కాని, బాల్టువినుగారి ఎచ్చరికను, రాధురమూరు ప్రభువుగారు గాని, బీవరుబ్రూకు ప్రభువు గారు గాని, ఆమోదించెదరని తోచదు. వీరికి పలుకుబడి గల పత్రికల సహాయము గలదు. ధనాతిశయము గలదు. పలుకుబడి గల ప్రముఖులు వీరికి తోడ్పడెదరు. తుట్టుతుదకు కన్సర్వేటివుపక్షము వారే, వీరికి లొంగి వీరితో సమాధానపడవలసి వచ్చునని తోచును.

రైల్వేలు : జాతివిచక్షణ

రైల్వేలలో జాతివిచక్షణ చూపబడుచున్నదని, రైల్వేబోర్డు సభ్యులగు హేమెనుగారు రంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమువారు నూతన నియమముల నేర్పరచిన విషయము, ఈయిబ్బందులు తొలగునని, హేమెనుగారు వాగ్దానముజేసిరి. కాని ఇంత కాలము నుండియు వ్యాపించియున్న అక్రమములు త్వరలో తొలగునని తలంప వీలులేదు. జాతివిచక్షణ తొలగుట, కలనలోగిడ్డి గారి కేమాత్రమిష్టములేదు. ఇటుల జరుగుచో, ఆంగ్లో-హైందవుల ప్రాబల్యము తగ్గునేమోయని వీరు భయపడుచున్నారు. గిడ్డిగారి ఆగ్రహమునకు శాసనసభ్యులు తగిన జవాబిచ్చిరి. రైల్వే పరిపాలనము ప్రజలకు బాధ్యతవహింపకున్నది. రైల్వే రేల్లును తగ్గించుటకు, బి. దాస్ గారు తెచ్చిన తీర్మానమును అంగీకరింపవీలులేదని, రైల్వేసభ్యుడుచాటెను. రైల్వే వ్యయమును తగ్గించుచో, రేల్లును గూడ తగ్గింప వీలగును. భారతీయుల కున్న తోడ్పాటులను నిచ్చుటచే, నిది సుసాధ్య మగును. యూరపియనులకు ఈ సంవత్సరము ఆఖరునుండియు రైల్వేలలో ప్రత్యేకపు గడులను అమర్చెడి ఆచారము తొలగి పోవునని సర్ జార్జి రిసీగారు సూచించిరి. కాని వీరి వాగ్దానము ఎంతవరకు సఫల మగునో చూడవలయును.

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వపతనము

ఈమారు ఏర్పడిన ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము మూడు నాళ్ల ముచ్చటయ్యెను. మరల స్థిరమగు ప్రభుత్వ

మేర్పడు పరిస్థితులు గనుపించ కున్నవి. ఛాటెంపు గారి మంత్రివర్గము, బెంటినే రాజనామా నీయవలసి వచ్చెను. మరల ప్రభుత్వ మేర్పడుట కెంతకాలము బట్టునో తెలియదు. టూర్ డ్యూగూను మరల మంత్రివర్గము నేర్పరచెనని ప్రతి యుచున్నది. ఏ ఏ టు ము అ ధి కా ర ము న కు వచ్చినను చిరకాలము నిలిచియుండ జాలదని, సూచింపబడుచున్నది. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము రాజనామా నిచ్చుటచే, నౌకా సమావేశమున కిబ్బంది గలుగవచ్చును. మరియొక ప్రభుత్వ మేర్పడువరకు, ఈ సమావేశము జరుగజాలదు. ఫ్రెంచి వారు తేకుండ, సమావేశ మెట్టి నిర్ణయము గావించినను, నిరపయోగమే యగును. మొత్తముమీద నౌకా సమావేశము జయప్రదముగ ముగియు చిహ్నములు గానరాకున్నవి. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వ మోడి పోవుటకు, నౌకా విధానము విషయమై గలిగిన భేదములే కారణమని దెలియుచున్నది.

144 శెక్కును

లేబరు ప్రముఖులగు యస్. ఆర్. వరదరాజులు నాయుడుగారిపై 144 శెక్కును తరచుగ ప్రయోగించుటకు కారణ మేదియో తెలియదు. వీరు ఉపన్యాసముల నిచ్చుటకు గాక, కార్మికుల వివాద పరిష్కారమునకును, విట్టి కమిషనువారి యెదుట సమర్పించుటకై విజ్ఞాపనమును తయారు జేయుటకును ముఖ్యముగ పాటు బడుచున్నారు. అట్టితరి, నాయుడు గారి నిందుకు గూడ పని చేయకుండ నాటంక పరచుటవలన, కార్మికులలో, మరింత నిరాశ గలుగుట తప్ప వేరు సాధము గలుగదు. కార్మిక ప్రముఖుల సక్రమాందోళనము నరికట్టుటవలన, భావిపరిణామ మనుకూలముగ నుండజాలదు.

లాహారుమేజిస్ట్రేటును చంపుటకు ప్రయత్నించుట

20 మైళ్లవేగమున వెళ్లుచున్న మోటారుకారుపై తుపాకిని ప్రేల్చుట

మేజిస్ట్రేటు సమీపబంధువు కొంచెములో మృత్యువు నుండి తప్పించుకొనుట

లాహోరు, ఫిబ్ర 25:— నిన్నటిరాత్రి మేజిస్ట్రేటు లాయీగారి మోటారుకారుపై నొక యశరినితవ్వకై తుపాకిని ప్రేల్చెను. దీనినిగూర్చి లాయీగారే యాక్రింది సంగతులను ఆ. ప్రె. వారికి తెలిపియున్నారు.

మేజిస్ట్రేటు కారులో నుండియుండలేదు

నిన్నటిరాత్రి లాయీగారి బస కతిథి యొక్కరు వచ్చియుండిరి. భోజనానంతరము, లాయీగారి సమీపబంధు ఎస్. మాయాదాస్ గారు రాయతిథిని లాయీగారి కారు నాతని బస్సు గొనిపోయెను. అచటినుండి ఫిరోజ్ పూర్ లో మిడుగా దాసుగారింటికి మరలుచుండిరి, వారులు వచ్చుచుండగా నచే పీథిలోనున్న సర్ జాఫ్ ఫిక్ర్ ఆలీఖాన్ గారి బాకాకు కొన్ని యడుగుల దూరములోనే, రోడ్డునకు పడియడుగు దూరమున నిలుచుండి యుండిన వ్యక్తియొక్కడు మేజిస్ట్రేటుగారి కారుపై గుండును ప్రయోగించెను. ఆసమయమున నాకారు ఘటంబుకు 20 మైళ్లవేగముతో బోవుచుండెను. వెంటాయుడే తన గుండా ఒక ప్రక్కనుండి వేరొక ప్రక్కకు గుండు దూకిపోయెను.

మాయాదాసు గారు కాసింతలో మృత్యువునుండి తప్పి బడిరి. (ఆ. ప్రె.)

మద్భునిషే ధావశ్శకత

అట్లుచేసేవాడాయా చరిత్రక సమర్థుని ప్రశంసించుచు అట్లు
సంఖ్యాశుభల సంఘములను సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమే లాభదాయ

శ్రీ ఉప్పెనాపేయగారు మాట్లాడుచు ఉండమానులలో మాషిగా కటుంబములను ప్రవాసమందుంచుటలో ప్రభుత్వమునా రవలించియున్న నిర్దయాత్మక మగు విధానమును ఖండించిరి. హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తులగ మహమ్మదీయులలో నొకరిని నియమించు నావశ్యకత నింతవరకును పశ్చాత్తాపమునాడు గమనింప

1925 సం॥ జులై 11 వ తేదీన
కల్యాణ ప్రచురించ బడినది.

విలంబ కటక

శ్రీ తిరుమల, తిరుపతి వైశాఖ దేవస్థానం యిలాశా చెంగ్లట్టుజిల్లా, కచ్చినాడు తాలూకా లో చేరిన సర్వే గ్రూపు నెం 15 రు ఆయాగ్రూపులో చేరిన అడవి పొరంబోకు బావతు ఆయా నుంచి ఆరంభకం గ్రామానకు పోయే రోడ్డుకు వుత్తరం సర్వే నెం 171 రులో ఎకరములు 258.46 సెంటు విస్తీర్ణములో వుండగల చెట్లు, ముండ్లకం పలు మొదలైన వాటిని నరికించి యెత్తుకొనిపోయే బాధ్యతను మదరాసు - గూడూరు మార్గములో చేరిన ఆరంభకం రైలుస్టేషనుకు దగ్గరయిండగల దేవస్థానం రెస్టుహౌసునంద 8-3-1930 వ తేది పగలు 2 గంటలకు యేలము వేయబడును. ఏ కాలమందు రూ. 50/-లు డిపాజిటు కట్టి పాట పెట్ట వలయును. ఈయొక్క హక్కు 30-6-1931 వరకు మాత్రం వుండును. సదరు వాయిదాకు పయిన సద రు యేలదారుకు యేలాటిహక్కున్ను లేదు. ఈ యేల ప్రకటనకు సంబంధించిన యితర కండిషనులు యేలకాలమున చదివి వినిపించబడును.

V. V. Chalapati Rao,

కచ్చినాడు తాలూకా } Dip. Ec., Dip. Com.,
కచ్చేరి, పెన్నలూరిపేట } తహశీలుదారు,
22-2-1930. } విలం బడినది

నోటిసు

మాయప్పేటు మాజీదివాన్ నందూరి వెంకటాచార్యులు గారు డ్యూటీలోనుంచి అగ్నింపబడి ఘాతుకు 18 మాసములైన ప్యటికి మాయప్పేటు తాలూకా ముఖ్యమైన రికార్డు నాసిండ్ల వుండునని, పండ్లగూడెం గ్రామంలో మా బంధువులలో చెంబు గదులు తాళం వేసికొని వెళ్లివారు. ఎన్నిసార్లు వ్యయం గా చెప్పినా రాలేదు. నోటిసు పంప గా రిటరన్ అయి వచ్చినది కాన యీ ప్రకటన ఆయన వారం రోజులలో వారు వచ్చి సక్రమముగా మాగదుల తాళంవేసి మా రికార్డు మాకు పంప చెప్పని యెడల, వారం రోజుల అనంతరం మున్జనర్లు యెదుట గదులు తెరచివేయించి, మా రికార్డు స్వాధీనం చేసుకొని లేని రికార్డుకు క్రమప్రకారం తగుచర్య తీసుకోవడ మగునని యిందుమాలముగా తెలియజేయడ మైనది,

బై ఆర్డరు,

జోళ్ళుల నాగభూషణం, దివాన్.

తూర్పుగోదారిజిల్లా కోర్టులో

I. A. No. 23 of 1930/ O. P. No. 153 of 1921 Between

1. మద్దూరి శేషగిరిరావు, 2. యీ సత్యనారాయణ మూర్తి, 3 నరసింహరావు, యీ సుబ్బారావు.

మయినల్లి యినందున అన్న. సంరక్షకుడు 1 శేషగిరిరావు

L. Rs. of 9th Claimant మద్దూరి వ్యవస్థాపక రావు Petitioners

5. వద్దూరి జనార్దనరావు. 10th Claimant Versus

Assistant Commissioner of Labour. Amalapuram—Referring Office.

రాజమండ్రి తాలూకా వేమిగిరిగ్రామం రీసర్వే నెం 466 రు య 2-67 సెంటు యీనాం భూమి గవర్న మెంటువారిల్ల ఒక్కయిరు చేయబడి, అందుల కంపెనీ నెం 26 సామ్మి య 1885-2-10 లన్నూ కోర్టులో డిపాజిట్టు చేయబడి దాని పట్టె వడ్డెమాత్రం ప్రతి సం॥ రం ఆనెంబరులో 8-3 క్లయి యంటు వద్దూరి ఆదిలక్ష్మమ్మగారికి యిచ్చుచుండుటకు ఆర్డరు యియ్యండి, అలా అమలజరుగుచుండెను. ఆదిలక్ష్మమ్మగారు 3-3-29 తేదీని చనిపోయినది. ఆమెయనంతరము సదరు సామ్మికు తాను ముఖ్యవారనల మనిన్ని తనకు యిప్పించి నేయనలిన దనిన్ని యీ సెంటరు పిటిషనులు దరఖాస్తుచేసి నారు. సదరు పిటిషను 10-8-1930 తేదీకి వాయిదావేయబడి 19. పిటిషనులకు సదరు సామ్మి యిచ్చుటకు యెవరికయినా ఒక్కంతరం వున్న యెడల అట్టి సంగతులు కోర్టువారికి 10-8-30 తేదీకి మునవి చెసుకోవచ్చునని యిందుమాలముగా తెలియ జుడయినది.

రాజమండ్రి, (సం) వి. ఎల్. నరసింహమూర్తి 22-2-30. వి. ఏ. వి. ఎల్. అచ్యుతరావు.

విదేశవార్తలు

అమానుల్లాగారు అంగోరా జేరిరి

ముస్తఫా కెమాలు పాషాగారు
హృదయపూర్వకముగ స్వాగతంబిడిరి

అమానుల్లాగారి వ్యక్తునము

(రూటరు)

లండను, ఫిబ్రవరి 25:— అమానుల్లాగారు అంగోరా జేరిరి. ముస్తఫా కెమాలు పాషాగారు అమానుల్లాగారికి హృదయపూర్వకముగ స్వాగతం బిడిరి. అమానుల్లాగారు కెమాలుపాషాగారితో బసజేరిరి. అమానుల్లాగారిటుల ప్రకటించిరి:—

“నా సంస్కరణములు గనుక పూర్తిగ అమలు జరిగిన వో అవసరమునవో నేను సాధారణ పౌరునివలెనే ఆప్టనిస్థా నుకు తిరిగిపోవ సంసిద్ధుడగు నున్నాడను. ప్రస్తుతము నేను స్వీయచరిత్రను తయారుచేయుచున్నాడను. నా శత్రువులుగా వించిన కుట్రలు దుర్మయములు ప్రపంచమునకు త్వరలోనే నెల్లడి గాగలవు. అమానుల్లాగారు కాన్ స్టాంటిన్ పోలుకు తిరిగి పోవుచున్నారు.

అమానుల్లాగారు ఆఫ్ఘనిస్తానుకు పోవుటకు ప్రయత్నించుచో ఏమి జరుగును?

లండను ఆఫ్ఘనిస్తానువారి ప్రత్యుత్తరము

[బీము నర్వసు]

లండను, ఫిబ్రవరి 24:— అమానుల్లా గనుక తిరిగి ఆఫ్ఘ నిస్తానుకు వచ్చుటకు ప్రయత్నించి సఫలతగాంచుచో ఏమిజరు గుననియూ ఆట్టిసందర్భములందు ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వమువారేమి చర్యను దీనుకొనెదరని లండను ఆఫ్ఘను రాయబారిని ప్రతికా ప్రతినిధి యనుగ అమానుల్లాగారు అంగోరాకేగెదరనే తెలియు నుగాని అయన యుక్తేత్యమేదో తెలియదనియూ అమానుల్లా గారు మాతృదేశమునకు రాగోరువో ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వమువారు ఆధ్యంతరము జెప్పకపోవచ్చును. కాని ఆఫ్ఘనులు బహుళ సంఖ్యాకులు అయినను ప్రతికూలురుగ నుండుటచే ఆయనకే ఆఫ్ఘనుస్థానమునకు తిరిగి వచ్చుట తేవుకరముగాదనియూ ఆఫ్ఘను రాయబారి చెలిపెను. ఈ సందర్భమునందు కాబోలు రాయబారిగ వెడలనున్న మకానాకీగారు సర్ ప్రాన్సిస్ హం ప్రెసిగారితో ఆలోచించెదరట. బాద్షాదులతో ప్రాన్సిస్ గారు వచ్చారు. అయనను జూచుటకు మకానాకీగారు బగ్ దాదు కేగుచున్నారు.

“నిర్బంధ విధానముకంటె ఎప్పటికైన రాజీయే మంచిది”

“మహాత్మాగాంధీగారు చెలిపిన 11 విషయములను ఆలోచించవలెను”

(బీము నర్వసు)

లండన్, ఫిబ్రవరి 25:— ఎప్పటికైన నిర్బంధవిధానము కంటె రాజీయేమిది. గాంధీగారు చెలిపిన 11 విషయములను ఇర్వియప్రభువు చెప్పుగారును కృతనిశ్చయమై ఆలోచించ వలెను. ఇర్వియచెప్పుగారు క్రిందిపదవేక గాంధీగారి 11 సూ చనలను చర్చించితిరేని భారతీయుల తేవుమునే గోరి పాటు పడుచున్న కేళభక్తుల సహకారమును బొందగలరు. అదే ఇం డియాకు శుభంబున. ప్రపంచమునకు కాంతి ఏర్పడునని హో చెన్ అంగ్లాండుగారు మాంచెప్పరుగార్డియను పత్రికలో వ్రాయుచున్నారు.

భారతదేశములోనున్న బ్రిటిషు ప్రానిధుల అసత్యప్రలాపములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

లండన్, ఫిబ్రవరి 25:— గాంధీగారికి ఇండియాలో నిజుగు సహాయము లేదనియు ఉన్నను నిలకడయక తోడ్పా టులేదనియు ఇండియాలో నున్న బ్రిటిషు ప్రతికా ప్రతినిధులు దెలుపుచున్నారు. ఈ సందర్భమున మార్క్సింగుపాట్టు డిల్లీ విలే ఖరి ఇట్లు దెలుపుచున్నాడు. మోతీలాలుగారి ప్రావునుగాని కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులను జవహర్లాలుగారి ప్రావునుగాని తీవ్రముగ బడయుటలేదు. రహస్యముగ మోతీలాలుగారు గాంధీగారికి నిరోధమును జూపుచున్నారని వదంతులున్నవి. మొత్తముమీద కాంగ్రెసువాదు లనుకొనునటుల గాక తండ్రి కొడుకులు నెహ్రూగార్లు అంత చురుకుగ గాంధీగారికి తోడ్ప డులలేదు. గాంధీగారి అనుచరులునుగూడ “నోచేంజర్స్” గూడ మహాత్ముని యుద్యమము విజయము గాంచదని నిరుత్సాహపడు చున్నారని మాంచెప్పరుగార్డియను పత్రికావిలేఖరి దెలుపుచు న్నాడు. కాని బ్రిటిషునర్వమువారు ఈ వదంతులను నమ్ముక నున్నారు. ఆతురతతో కనిపెట్టి జూచుచున్నారు.

సిలోను భారతీయులు అధినివేశ కార్యాలయమువారు

(బీము నర్వసు)

లండను, ఫిబ్రవరి 25:— ఇండియా కార్యాలయము వారికి అధినివేశ కార్యాలయమువారికి సంబంధించిన వ్యవహార ములను దెలుపుటకు అధినివేశ కార్యాలయమున ఒక అధికారి యుండుటవసరమని ప్రభుత్వమువారు రంగీరించిరట. ఢిల్లీ సభ లో సిలోను భారతీయుల హక్కులను గురించి జరిగిన సభలో ఈ విషయమును నిర్ణయించిరట. సిలోను భారతీయుల హక్కులను గూర్చి ఇండియా కార్యాలయమువారికి దెలుపుటవసరమే యని గ్రహించుచు అసంబ్ధిలో జరిగిన వర్ష ముఖ్యమయినది. గాదని అధినివేశ కార్యాలయమువారునున్నారని ప్రీ ప్రెస్ విలేఖరి దెలుపుచున్నాడు. ఇండియా కార్యాలయముతో సంబంధము లేకుండ అధినివేశ కార్యాలయమువారు పరిష్కరించు సమస్యల వారి కాఖకు సంబంధించినవేయని కొంద రనుచు న్నారు. ఢిల్లీ సభలో కోరిన సాంకేతికహక్కులు అంతముఖ్యమై నవిగానవి అధినివేశ కార్యాలయము వారు తెలంచుచున్నారు.

యుద్ధబహిష్కరణము

(వైరెస్)

రంగ్గీ, ఫిబ్రవరి 24:— యుద్ధబహిష్కరణము బహిష్కరణలో బాతిసమితి ఒడంబడిక సమన్వయించునటుల ఆలో చించుటకు జనీవాలో నేడుగూడిన సభకు సినిప్రభువు బ్రిటు సుప్రతినిధిగ నుండును.

ఆర్థిక సంవత్సరము ఆఖరుసరికి మార్చి 31 తేదీకి 10000000 పౌణల ఆదాయము లోటురావచ్చు ననుకొనుచు న్నారు. లోటు గల్గునని ఆర్థికమంత్రిగూడ నూచించెను.

ఇటలీ చిత్రకళాప్రదర్శనము మార్చి 20 వరకు సాగు నని ప్రకటించిరి.

బాపట్ల స॥ బడ్డి కోర్టులో

I. P. No 49/29.

పిటిషనురు(ముణగ్రస్తుడు):— పిల్లట్ల ఆదివారా యుగ కొమార్లు నరహరి, బ్రాహ్మణకులం, ఈవాందాడు పల్ల భావురం.

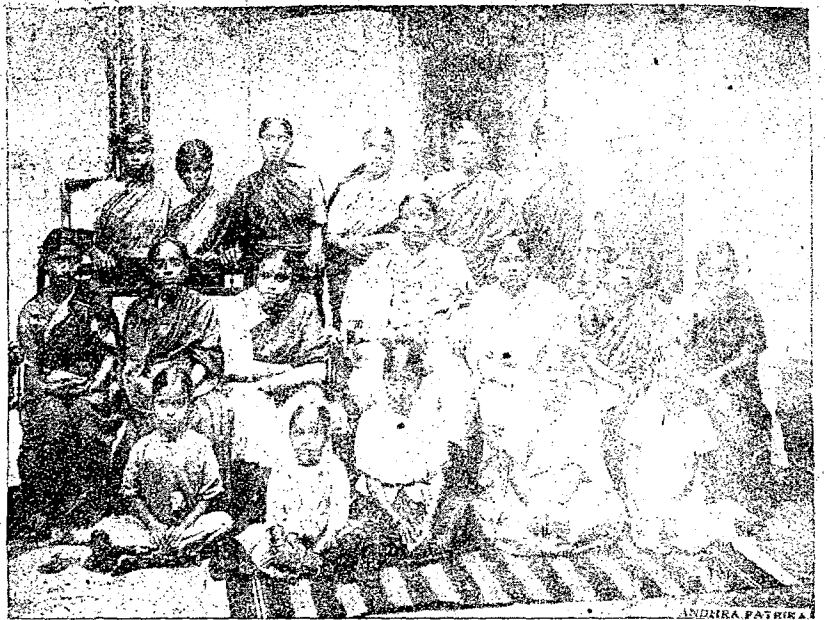
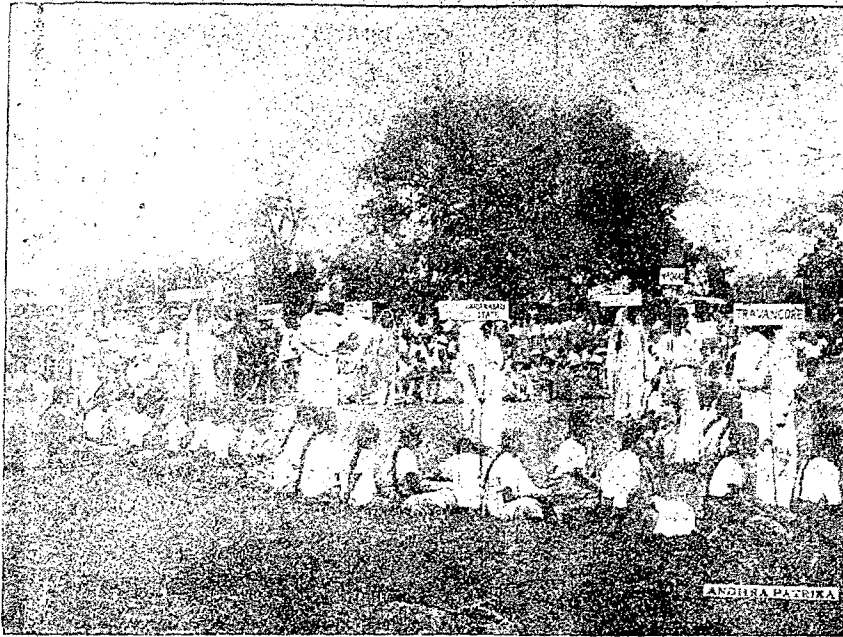
ఎ డి 8

ప్రతివాదులు(ముణదాతులు):— పిళుపాటి దక్షిణామూర్తి వగైరా.

1920 సం॥ రం 5 వ ఆక్టు 19 (2) సెక్షను ననుసరించి పైని తెలుపబడిన పిటిషనురు తన్ను ముణగ్రస్తుడుగ తీర్మానింప వలసినదిగ కోరుచు, ఈకోర్టువారికి పెట్టిన దరఖాస్తువిచారణ నిమిత్తము 5-8-30 తేదీకి వాయిదా వేయబడినదని యిందుమా లమున తెలియబరచడ మైనది.

సబ్ కోర్టు, బాపట్ల } ఏ. ఎస్. వీరాస్వామి అయ్యర్,
22-2-30 } సీనియర్ సర్జిట్ నోట్ జడ్జి.

బాలికాధటుల సమావేశము:—మదరాసులో ఈ వారము జరిగిన బాలికాధటుల సమావేశమునకు బొంబాయి, రాజపుటానా, తిరువాంకూరురాష్ట్రములనుండి ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. వాయకొవీధిలో జరిగెను. మంత్రి ముత్తయమదల్యారుగారిభార్య అధ్యక్షురాలు మధ్యమార్పున (వె. ఫో. బి.) యున్నారు.

బొంబాయి వజ్రవర్తకు నిహత్య-యనంతరము

పోయిన నెల అరెస్టు చేయబడినవారు వదలివేయబడిరి

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 24:— బొంబాయియనంతరి వజ్రవర్తకుడును, ధనికుడును నగు నీమ్చంద్ ఛగ్లాల్ హత్యగాఁపబడి యుండెను. ఈ హత్యపరాధములో పాల్గొని యున్నారని యనుమానముమీద ఆబ్దుల్ హాషీమ్ మాచీవాలాను, మరి షాద్దూరిని జనవరినెల 18 వ తారీఖున పోలీసులు అరెస్టుచేసి యున్నారు. వీరిని మూడువారాజుధాని మేజిస్ట్రేటుగారు పీరిని వదలివేయవలయునని యుత్తర్య బారీజేసిరి. నిందితులకు వ్యతిరేకముగా సేరాలోపల ప్రత్యుత్తర తినినంత సాక్ష్యము నూఁపబడి యుండలేదని పోలీసులు తమ దరఖాస్తులో నుడియచున్నారు.

హత్యనృత్తాంతము

గుండ్రచే గాఁపబడిన రంగ్రములతో నిండియున్న టియు, నొకట్రంకువెట్టిలో కుక్కివేయబడి టియు ఛగ్లాల్ శవము, భూసాక్షి ప్రేషన్ సమీపమున నాగపూర్ ఎక్స్ప్రెస్ స్టేషన్వలనీ స్త్రీలవెట్టిలో నొక రయిల్వే యుద్వోగిచేతను నొసగబడెను. (ఆ. వె.)

బరోపియను కుట్టవాడును రక్షకభటుడును పోట్లాడుట

బాలునికి కత్తిపోటు, భటునికి ముష్టిప్రహారము లభించుట

ఇరువురును చికిత్సను పొందుచున్నారు

ఆలహాబాదు, ఫిబ్రవరి 24:— ఆలహాబాదునందు ఒక యిద్దరిలో నివాసించుచున్న హ్యూబర్టు మోయిక్ యను వైరోపియను కుట్టవానిని రక్షకభటుడొకడు గడచిన శనివారమునాడు సాయంకాలము భుజముమీద కత్తితో పొడిచెనని చెలియుచున్నది. కుట్టవాడొసగిన ముష్టిప్రహారములవలన రక్షకభటునికిని దెబ్బలుతిగిలినవని చెలియుచున్నది. ఈ పోట్లాడుట కారణమేమియో నింతచుట్టుకు చెలియవచ్చుటలేదు. పోలీసులు దర్యాప్తు గావించుచున్నారు. ఇరువురును చికిత్సను పొందుచున్నారు. (ఆ. వె.)

తర్లపాడులో అగ్నిప్రమాదము

28-వ తేది మధ్యాహ్నము 11 గంటలనుండి 2 గంటల వరకు ఈ గ్రామమున సుమారు 100 ఇండ్లకుపైగా పరకురాను ప్రతియొకటి కొన్ని గడ్డివాములను కాలిపోయినవి, మిషను బ్రయినింగు నూలు విద్యార్థులు చాల సహాయపడిరి. (ఒక విలేఖరి)

భారతీయ కలెక్షనాధికారి మదరాసు వచ్చినపుడు గవర్నరుగారి బాడీ గార్డు ఉద్వోగులు వారిని నన్నానించి కొంపోవుట. (వె. ఫో. బి.)

మదరాసు చిత్రకళాప్రదర్శనమునందు గవర్నరుగారిసతి చిత్రించిన పుష్పములపటములు. (వె. ఫో. బి.)

హిందూస్థాన్ వ్యవసాయపు బ్యాంకు డైరెక్టరునకు శిక్ష

ప్రజలను మోసపుచ్చు దలచినందులకు పెంకులూరు, ఫిబ్ర 24:— హిందూస్థాన్ వ్యవసాయపు బ్యాంకు 282వ విభాగముక్రింద, హిందూస్థాన్ వ్యవసాయపు బ్యాంకు (ఆగ్రికల్చరల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా) యొక్క మేనేజింగు డైరెక్టరు జి. శంకర్ లాల్ గారిపై గొనిరాబడిన యభియోగములో వేడు వివాదముగి నెను. ప్రజలను మోసపుచ్చుచున్నదేక

ముఖ్య డైరెక్టర్లపట్టికను (అసత్వృత్తాంతముతో కూడుకొన్న) ప్రకటించినందులకు ముద్రాయాకి 6 నెలల జైలుశిక్ష విధించబడెను.

ఈయభియోగమును విచారించిన మేజిస్ట్రేటుగారు, పదేరేముల నింకను ఆభివృద్ధిపరచుటకు అవకాశమును మెచ్చుగా గ్రహియున్న హిందూస్థాన్ వ్యవసాయ నిటువంటి ముఖ్యభములన ప్రజల కష్టముతోని కలుగగలదని నడిచియున్నారు. లిడుగుడ్డి కంపెనీలవలన యములో నీయసాయము ముక్కలము. (ఆ. వె.)

ఆరోగ్య శిశుసంరక్షణ ప్రదర్శనము

కార్యోచనము వారీజీ జరుపబడుట

గవర్నరుగారు ప్రారంభ మహోత్సవము గావించుట

ఆరోగ్య శిశుసంరక్షణ ప్రదర్శన మిదివరలోవలెగాక కార్యోచనము వారీజీ చేస్తున్నామని నిర్వహించబడుట కిదియే ప్రధానసంకల్పము. ఈ సంవత్సరపు ప్రదర్శనము గడిచిన ప్రదర్శనము లన్నిటికంటెను ఎన్నియో మడుగులు ఆభివృద్ధి నందియున్నవని నిర్ణయము. పట్టణమందు నివసించే పౌరుల ఆరోగ్యభివృద్ధిని తోడ్పడు నిట్టి ఎల్లకార్యములను కార్యోచనమువారీజీ చేయుముగ నిర్వహించబడినచో జయప్రథముగ, ప్రజాహిత్యముగను కొనసాగ గలవనెడి యభిప్రాయము నీ ప్రదర్శనమును వీక్షించిన ప్రముఖు లెల్లరు తెలియబ్బిరి. వేలకొలది స్త్రీ పురుషులు, బాలురు, పృథులు ప్రేక్షకులుగ నరుచుచిరి.

కార్యోచనము అగ్రభాగమున శ్రీ పి. రామస్వామిమూడ తిరుయగారు గవర్నరుగారిని ప్రదర్శన ప్రారంభోపన్యాసము ను గావించవలసినదిగ కోరుచు పదిపన్నెండు సంవత్సరములకు గాను యిట్టి ఆరోగ్యప్రదర్శనమును కార్యోచనమునభవారు స్వయముగ నిర్వహించుట కిదియే ప్రథమపర్యాయమనియు, మంత్రకాలమున కార్యోచనమువారు ఈ యారోగ్యభివృద్ధికి మోపినకొలది శక్తినించినతేక కృషిపలిపి యుండెననియు, ఇట్టి కార్యములందు ఫలితములు తాత్కాలికముగను, అగ్రంతుములుగ నుండవలసినవియు, మాతాశిశువుల మరణసంఖ్య దశాక్షమునకు ముందును నేటికిని తగిన నట్లు మాత్రము కన్పించగలదనియు, ఈ సంవత్సరము కార్యోచనమువారి కార్యమును స్వంతముగా నిర్వహించబడుటను ప్రసిద్ధమును విషయమనియు, నగరవాసుల ఆరోగ్యభివృద్ధి కార్యోచనమువారు పర్యవధింప పాటుబడుచున్నారనియు, ఈ ప్రదర్శన మింత నిర్విఘ్నముగను తృప్తికరముగను జరుపబడుటకు కమిషనరుగారును, సభ్యులెల్లరును తదితర పుర ప్రముఖు లెవ్వరును కారణభూతు లనియు పల్కిరి.

ఫిదవ గవర్నరుగారు ప్రారంభోత్సవమును సలుపుటకు తమ సంతకమును ప్రకటించుచు కార్యోచనమువారి సంతకమును బట్టి కార్యవర్తమాణభారము తామే స్వయముగ వహించు తెంతయు సమంజసమయి యున్నదనియు, దేశీయుల ఆరోగ్యభివృద్ధియే ప్రప్రధాన సమస్యయను విషయమునం దెట్టిసంజనుము నుండవోదనియు, ఆరోగ్యమును వృద్ధులకు సంబంధించిన దానినిగ దేశీయులు పరిగణించు దినము లెన్నడో గడచెననియు, వృద్ధుల ఆరోగ్యమే జాతీయారోగ్యమనియు జాతియొక్క ఆరోగ్య సంరక్షణ భివృద్ధిలు ప్రభుత్వముల ప్రధాన బాధ్యతయను విషయము ఎల్లజాతులచేతను సుప్రసిద్ధముగ నామోదించబడిన దనియు భావికాలమునందు జాతియొక్క ఆరోగ్యభివృద్ధికి తామేమి చేయదలసినో నేర్చుకొన కుతూహలులై వేలకొలది ప్రజ లీసమయమున అరుచుచుట ప్రశంసించదగిన యంశమనియు ప్రదర్శన విజయమునకై కమిషనరుగారిని తక్కుంగల యుద్వోగు లెల్లరును ఆభినందించుచున్నామనియు జాతియొక్క ఆరోగ్యసంరక్షణము ప్రధానమైనచో తల్లులయొక్కయు శిశువులయొక్కయు ఆరోగ్యక్షేమము లభ్యంతావశ్యకము లనుట నిర్వివాదమనియు మున్నుండు పౌరులుగాబోవు నేటి సంతతివారు ఆనారోగ్యముచే నడింపబడెడి పక్షమున కాబోవు జాతియంతయు అనారోగ్యశీటెమై యుండగదనియు ప్రభుత్వముగాని పురపాలక సంఘముగాని ప్రజల యారోగ్యమునకై విశేషముగ పాటు బడవలసియున్న సుప్రజల సహకారము లేనిచో వారిచే నిక్కార్సములను సంపూర్ణముగ కొనసాగించ బడవలసినవియు కావున పట్టణవాసుల యొక్కయు రాష్ట్రప్రజలయొక్క ఆరోగ్యభివృద్ధికి తోడ్పడెడి నీ ప్రదర్శనమును ప్రారంభించుటకు తాము కడుంగడు సంకల్పించుచున్నామని పల్కిరి.

రా. బ. డాక్టరు సి. నటేశ ముదలియారుగారు గవర్నరు దంపతులకు నిందనము లర్పించుచు పౌరుల ఆరోగ్యభివృద్ధియందు చేస్తే నగర మిత్రపట్టణముల కంతమాత్రమును నెనుకలవలయుండదని పల్కిరి.

సివసగవర్నరు దంపతులు కమిషనరుగారిచే పుష్పమాలలంకృతులు గావించబడిరి. పిదప గవర్నరు దంపతులును ప్రముఖులును ప్రదర్శనకాలమున వీక్షించిరి.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

(24-2-30 తేది సమావేశము)

ఎన్నికలందు వోటింగునకు గురుతులపద్ధతి

పి. రంగరాజు మొదలియారుగారు

ప్రశ్న:—(పి) 7-8-29 తేది నెం॥ 87 ప్రశ్నయొక్క అనుబంధ ప్రశ్నల నొసగబడిన జవాబుసందర్భమున ప్రభుత్వ మునందు బొంబాయి వోటింగుపద్ధతిగూర్చి వివరములు సంపాదించినారా? వోటింగునకు గురుతులపద్ధతి మైనూరు ప్రభుత్వ మువారిచే గూడ అనుసరింపబడుచున్నదా? అట్లయినచో యెట్టి ఫలితములతోను?

(బి) ఈ పద్ధతి మద్రాసులోగూడ ప్రవేశపెట్టబడునా?

జవాబు:—పి బొంబాయిలో వోటింగునకు అనుసరింపబడుచున్న గురుతులపద్ధతిగూర్చి వివరములను ప్రభుత్వము వారు సంపాదించియున్నారు. ఇట్టిపద్ధతిని మైనూరు ప్రభుత్వమునా రనుసరించుచున్న విషయమును ప్రభుత్వమువారు కనుగొనలేదు.

(బి) ప్రభుత్వమునా రాజకీయమును విచారించిరి. అక్షరజ్ఞానము లేనట్టి వోట్ల యొక్క వోట్లకు గురుతుపెట్టుటకు సంబంధించిన నెం॥ 24 (2) రెన్యూలేషనులో మార్చెడియు సవరములేదని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

(బి) ప్రభుత్వమునా రాజకీయమును విచారించిరి. అక్షరజ్ఞానము లేనట్టి వోట్ల యొక్క వోట్లకు గురుతుపెట్టుటకు సంబంధించిన నెం॥ 24 (2) రెన్యూలేషనులో మార్చెడియు సవరములేదని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

మధుర విద్యార్థిగృహములో పోలీసుసోదా

టి. ఆదినారాయణచెట్టిగారు

ప్రశ్న:—(పి) మధుర కాలేజీలోనున్నయొక నాల్గవ సంవత్సర తరగతి విద్యార్థియొక్క గృహము యీ నెల 8 వ తేదీన పోలీసుసోదా చేయబడినా?

(బి) పోలీసులచే తీసికోబడిన పుస్తకములు వర్తకల అంగడిలో బహిరంగముగా అమ్మబడుచున్నవేనా? తీసికోబడిన జాబులు ఛెన్నై బ్రాక్వే ఎం.పి. గారినుండియును, పండిత జవహరిలాలుగారినుండియును, చేరినవేనా?

(సి) పశ్చిమ ప్రదేశ కమ్యూనిస్టుగ్రంథ మొకటి జనయొద్దనన్నదాయని విద్యార్థి జిల్లా పోలీసు నూపర్నెంటు ప్రశ్నించెనా?

(డి) ఈ విద్యార్థి మధుర యొకసమితియొక్కయు, జతీందాసు స్వామికవియొక్కయు, కార్యదర్శియూ?

(ఇ) ఈ సంఘములు ప్రభుత్వవారిచే నిషేధించబడిన సంఘములలో చేరియున్నారా?

(ఎఫ్) లేనిచో, యీ రెండు సంఘములయొక్క కార్యదర్శిని హింసించుటకు మధురజిల్లా పోలీసు నూపర్నెంటున కధికార మిచ్చినదెవ్వరు?

జవాబు:—(పి) ఎస్. రంగరాజును అను విద్యార్థియొక్క గృహము జనవరి 8 వ తేదీని సోదా చేయబడినది.

(బి) లేదు. తీసికోబడిన గ్రంథములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే నిషేధించబడిన గ్రంథములు చేరియుండెను.

(సి) ప్రభుత్వమువారికి భోగట్టలేదు.

(డి) అవును.

(ఇ) ఈ రాజధానిలో నిషేధించబడిన సంఘము లేని యును లేవు.

(ఎఫ్) హింసించుటకాదు. నిషేధించబడిన పుస్తకములను వెదకి తీసికొనుట పోలీసులయొక్క సామాన్యవిధులలో నొకటి.

పాఠశాలలందు స్వదేశీసుద్దలు, రంగుసుద్దలు ఉపయోగించబడుట

టి. ఆదినారాయణచెట్టిగారు

ప్రశ్న:—(పి) 1928-29 లో మద్రాసు ప్రేషనరీ నూపర్నెంటుద్వారా ప్రభుత్వమువారు కొనియుండిన నూలుబోర్డు సుద్దలును, రంగుసుద్దలును, ఎంతఖరీదుకలవి?

(బి) ఇందులో విదేశీసరుకెంత స్వదేశీసరుకెంత?

(సి) కుంభకోణముందు కొన్ని సంవత్సరముల నుండియు సుద్దలును, రంగుసుద్దలును, బాగుగా తయారగుచున్నవని ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా?

(డి) ఇట్టి స్వదేశీసరుకను ప్రేషనరీ నూపర్నెంటు కొనకుండుటకు కారణమేమి?

(ఇ) వాటికంటెవరకు స్వదేశీ సరుకలనే ప్రోత్సహించుటకు ప్రభుత్వమువారి కుద్దేశ మున్నదా?

జ:—(పి) (బి)కుంభకోణం ఫ్యాక్టరీలో తయారు కాబడిన నల్ల బల్ల సుద్దయును, రంగుసుద్దయును 1928-29 లో రూ. 2,861-8-0 ఖరీదుకు కొనబడినది. పెద్దపెద్ద బ్రాహ్మణులుగా తమగు చేయబడు స్వదేశీతెల్ల కుద్ద దొరకగుండున లండనులో

ఇండియా స్టోరు డిపార్టుమెంటుద్వారా రూ 98-5-4 విలువ గల సుద్దగూడ 1928-29 లో కొనబడినది.

(సి) అవును.

(డి) ప్రశ్న అనవసరము.

(ఇ) అవును. మంచీరకము సరస మగు ధరకు దొరికినప్పుడు.

కాలెట్టుకేసులో న్యాయాలగురి తీర్పుపై

ప్రభుత్వమువారి చర్య

ఎఫ్. ఇ. జేమ్సుగారు

ప్రశ్న:—(పి) 25-8-29 తేదీని నెం॥ 1867 (పి) ప్రశ్న కొనసగబడిన జవాబులో చెప్పబడిన ఉద్వోగులయొక్క సమాధానములను ప్రభుత్వమువారు విచారించినారా?

(బి) ఈ సమాధానములు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు ముగ్గురితో గూడినయొకమిటికి తమ విచారణకొరకును రిపోర్టు కొరకును పంపబడినా?

(సి) సదరు కమిటీయొక్క రిపోర్టు ఎట్టిది?

(డి) సదరురిపోర్టుపై ప్రభుత్వమునా రేమిచర్యను చేసికొనిరి?

(ఇ) సదరురిపోర్టును ఫలియెటుట తెల్పెదరా?

జ:—(పి) అవును.

(బి) ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటుయొక్క సమాధానముతో గూడిన కాగితములను హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు ముగ్గురు పరీక్షించి, అతనిపైచ్యుదీసికో దగినకారణము లున్నవేమో తెలుపవలసినదిగా ప్రభుత్వమువారు కోరెరి.

(సి) ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటుపై చర్య చేసికోదగిన కారణములు లేవని యిద్దరు న్యాయమూర్తు లభిప్రాయపడిరి. మూడవ న్యాయమూర్తి భిన్నాభిప్రాయమును తెలిపెను.

(డి) ప్రభుత్వమునా న్యాయమూర్తులయొక్క రిపోర్టును విచారించి, అధికసంఖ్యయొక్క అభిప్రాయము నంగీకరించిరి.

(ఇ) లేదు.

ప్రెసనుగారిని చాలకాలమువరకు నొకే

పదవియందుంచుట

టి. ఆదినారాయణచెట్టిగారు.

ప్రశ్న:—(పి) ప్రెసనుగారెంతకాలమునుండి (వెసిడెన్సీ) కాలేజీప్రిన్సిపాలుగా నున్నార? విద్యాశాఖలో నొకేయద్యోగము నాక్రమించుటకు కాలపరిమితి యెన్నదా?

బి. ప్రెసనుగారువారములో నెన్నిగంటకాలము విద్యాబోధనము గావించుచుందురు?

సి. ప్రెసనుగారికి పూర్వపు ప్రిన్సిపాలులు యంతకాలమువర కస్థానముం దుంచబడకపోవుట నిజమేనా?

డి. గవర్నరు మెంటు కాలేజీల ప్రిన్సిపాలులు జాడీషియలు కాబోద్యోగులనలెనే మూడు లేక ఆయిదుసంవత్సరములకంటె నెక్కువకాల ముంచబడగూడదను నియమ మేదయినగలదా.

జ:—(పి) పి.ఎఫ్. ప్రెసనుగారు 6-7-1925 తేదీన ప్రిన్సిపాలుగా నియమించబడిరి. 4-7-27 నుండి 15-11-27 వరకు నెలవులో నుండిన కాలమునదప్ప తక్కిన కాలమునం దంతయును ప్రిన్సిపాలుగానే యున్నారు. కాల పరిమితి యేదియును నిర్ణయించబడలేదు.

బి. ప్రెసనుగారు విద్యాబోధనము గావించుచు, ప్రిన్సిపాలు విధులను నిర్వహించుచుండుట బట్టి, వృక్ష శాస్త్రశాఖను సామాన్యముగా తనిఖీ గావించుటకంటె నెక్కువపనికి వీలులేదు.

(సి) లేదు.

(డి) అట్టినియమమును అనుసరింపవలసినయవసరము గాన్నించదు.

లాకాలేజీ ప్రిన్సిపాలు నియామకము

ది||బి|| సి. సి. ఎలిరాజులునాయుడుగారు

ప్రశ్న:—(పి) లాకాలేజీ ప్రిన్సిపాలు పదవిని పూర్తి చేయుటకు స్పష్టమును సిఫార్సు ఏదయిన చేరియున్నదా?

(బి) ఇంతటి ముఖ్యమును పదవికి అనుభవముగల యొక న్యాయవాదిని నియమించెదరా?

జ:—(పి) అవును.

(బి) ఈ పదవిని పూర్తి చేయుటలో సందర్భమును విషయములన్నియును విచారించబడును.

విశాఖపట్టణముజిల్లా జాతీయోపసంఘము

మార్చి నెల 5 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు, విజయనగరంలో కాంగ్రెసు ప్రచారకుల సభయను, 4 గంటలకు జిల్లా సంఘసభయు జరుగును. కావున సభ్యులు తప్పక దయచేయవలయును.

తెన్నేటి విశ్వనాథం,

కాశ్యపర్య.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1930 నవంబరు 27-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

విద్యుత్తులు

మనున తెనాలిది ,, వ 45 కలది	12 8 0	13 4 0
నెల్లూరిది ,, దిల్ 42	18 8 0	14 0 0
ఫిలి ,, దిల్ 46	16 0 0	17 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-8	7 0 0	8 0 0
నవ్వులు ,,	19 0 0	20 0 0

2. ధాన్యము పన్నులు

కందులు బస్తా 1-8 క 308	16 0 0	10 7 0
సెనగలు ,, దిల్	16 0 0	17 0 0
పెసలు ,, దిల్	14 0 0	16 0 0
పొనుములు ,, దిల్	17 8 0	18 0 0
జలములు ,, < 195	8 4 0	8 8 0

3. సూనెవస్తువులు

శుక్లమున కా 1-8	110 0 0	118 0 0
నయ్యలు ను 1-8	14 0 0	19 0 0
శుక్ల సెనగవర్ష కా 1-8	40 0 0	41-0-0
శుక్ల సెనగమున కా 1-8 క 95 పొనుమున 98		
అప్పులము కా 1-8	98 0 0	100 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు కా 1-8	100 0 0	108 0 0
మారకపసుపు ,,	60 0 0	65 0 0
మారకకాయలు (గుంటూరుది) కా 1-8	98 0 0	108 0 0
దనియాల ,, కా 1-8	28 0 0	38 4 0
గుంటూరుపొయ్యి కట్ట నీలిమందు ముసుగు 1-8	36 40 45	
తెల్లము కా 1-8	28 0 0	49 0 0
ఆపాచిరైల బస్తా 1-8	28 2 0	28 4 0
చింతమందు కా 1-8	28 0 0	28 0 0

5. ఇనుము

తల్లారకం కా 1-8	89 0 0	91 0 0
చురం	24 0 0	30 0 0
రవ్వలము	24 0 0	30 0 0

6. నూలు

నం 20 తన్ని నీలంబూరు	7 12 0	
నం 5 ,, కడియ	4 9 0	
నం 78 ,, బాడి	5 10 0	
నం 40 బాబుకు 10 బా	10 0 0	
నం 20 తన్ని తల్లారక	6 10 0	
నం 40 బాడి	8 9 0	
నం 4 తన్ని ముగ్గురు	4 8 0	
42 కాండ్	5 1	

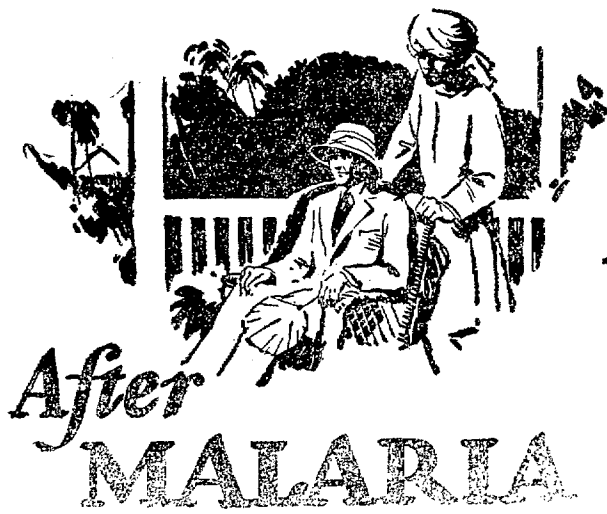
7. బొహములు

చెండి 100 కులం 1-8	50 4	విడుము
బాబురు కులం 1-8	21 18	బాబురుము
పవరను 1-8		బాబురుము
చిత్తడి కా 1-8	241	కొమును తేక
రాగి కా 1-8	320	ప్రీత్యుదమండి
రంగులు		ఆమెకు కాదా
అతి మేలు తిట్టబూండు అతిజరయ		ప్రీతిని మిని
పిపా 1-8 గ్రీలు 2		మిడిమిడ భర్త
సిరంగు 1 కతి		మిడిమిడ మోపు
14 కతులు		మిడిమిడ మోపు
28 కతులు		సిరములేదు. ప్రీతి
55 కతులు		ని ఎవరైన బహు
1 అందరు		ము.

కప్పలుబాష్టుపాల్-లేట్ ఆనగా (బ) వ్యాయక్ రాయయగు

కాంగో 2 2

విద 4

జ్వరము పోయినప్పటికి బలహీనము, అలసట ఆయా
నము ఇవి ఏవి తగవు. జూరునకు వెళ్లి,
వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండు సీసా 1కి కొనుడు.
జ్వరపడి తేచినవిధ మరల పుష్టిని కూర్చుకొనుట కను
వైన పదార్థములన్నియు వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండ్ నందిమిడి
యన్నవి. అందు జంతుచమురులెవ్వియు చేరవు.
అంతయు యంత్రనహాయముననే తయారగును
చేతులలో నంటబడదు. అందరు నేవించదగినది.

గత 25 వత్సరములనుండి వైద్యులందరి ఆ
మోదమును బడయుచున్నది.
WATERBURY CHEMICAL Co.
PHARMACEUTICAL CHEMISTS
113, West 18th Street, New York U. S. A.
ఇండియా, బర్మా, సిలోనునందంటను కెలెన్సు
లందరినందను స్థూలన్నిటియందును వికయింపబడును.

WATERBURY'S
COMPOUND
ప్రత్యేకముగా హెచ్చు శీతో
ష్ణశీతి గల ప్రాంతములకు తయారైన
రొనర్సుడుటవల్ల ఎట్టి పరిస్థితులం
వైనను శుభము. ముచిగుణమివ్వ
గలదు. 5-1

తూర్పుగోదావరిజిల్లా సహకారసమ్మేళన మహాజన సభ రాజమహేంద్రవరము

తూర్పు గోదావరిజిల్లా సహకార సమ్మేళనముయొక్క సంవత్సర మహాజనసభ, రాజమహేంద్రవరమునందు 16-2-30 తేదీన, మ. రా. త్రి. నా. సింహదేవర సత్యనారాయణగారి అధ్యక్షతన జరుపబడినది. సెక్రటరీగారైన, మ. రా. త్రి. కళా వెంకట్రావుగారు, 1928-29 సం॥ ముఖ్య పాతకములను పరిశీలించి, గతసంవత్సరములో ఈజిల్లా సమ్మేళనముయొక్క అధ్యక్షకార్యదర్శులును, మిగత పాలకవర్గసభ్యులును జిల్లాలోనంతటను వాయిదామీరిన బకాయల వసూళ్లను జిల్లా ఆంతులను తిరిగి పనిచేసిరి. కాని గతసంవత్సరమున గాతీవానచేత, కాకినాడ నెంట్రిల్ బ్యాంకు ప్రదేశములో చాలవరకు పంటలు పోవుటచేత, చాలవరకు బకాయలు పెరుగుటకు కారణమైనది.

కార్యదర్శిగారి నివేదికయందు, మనజిల్లాలోని పరపతే తరహాపారము వ్యాప్తిగాయలకు ప్రభుత్వోద్యోగియుల సహాయమును, ప్రత్యేకవిగావిడయచున కృషిసత్వన అనుభవజ్ఞుల సహాయమును అవశ్యములని నూచించిరి. సంఘముల సక్రమ నిర్వహణము విషయమై తీసికొనబడిన శ్రద్ధనుగూర్చి ముఖ్యముగ శ్రద్ధ తీసికొనవలసి యున్న ననియు నూచించిరి.

తరువాత 1928-30 సంవత్సరమునకు ఆంధ్రనాగా వేయన ఆదాయవ్యయపట్టిక ఆమోదించబడినది. అందు ఈ సంవత్సరము సంఘములతనినీ, సక్రమనిర్వహణముల జూచుటకు ండికి కొంతసామ్య ప్రత్యేకింపబడినది. ఈ సంవత్సరమునది ఖర్చులకు జిల్లాలోని నెంట్రిల్ బ్యాంకులను జిల్లా సమయ వారున కలిసి రాష్ట్రీయ బ్యాంకు వారిని కూడ యమును కొరకును నిర్వహించిరి. మరియు సక్రమమున తనిఖీనిర్వహించుటకు, జిల్లాలో ప్రత్యేకింపబడి యూనియనులు పెట్టబడుచున్నవి. కాకి

నాడ బ్యాంకి ఏరియాలో ఒకటిన్ని అమలాపురం బ్యాంకి ఏరియాలో ఒకటిన్ని రామచంద్రపురం బ్యాంకి ఏరియాలో ఒకటిన్ని ఆర్డర్ నెజుచేయుటకు నిర్ణయింపబడినది.

వాటి మధ్యాహ్నము జిల్లాసమ్మేళనము యొక్క పాలకవర్గ సభ జరిగినది. మ. రా. త్రి. కళా వెంకట్రావుగారిని కా ర్య దర్శి గ ను, న ర సిం హ దే వ ర స త్య నారాయణగారిని అధ్యక్షులుగను, సభవా కేక గ్రీవముగా నెట్టు కొనిరి. మరియు పాలకవర్గసభనుండి శేత్రగంటి శ్రీనివాస శో శేటిరావుగారును, బి. ఎ.క. శాస్త్రిగారును, పాలకోడేటి శుభాచారిగారును, కార్యనిర్వాహకవర్గమున కేక గ్రీవముగా నెట్టుకొనబడిరి.

ఎన్నికలకు వెనుక కొన్ని సాధారణవిషయములపై చర్చ గానింపబడినది. తరువాత సభ ముగిసెను.

(ఒక విలేఖరి)

తూర్పుగోదావరిజిల్లా సహకారసభ

తూర్పుగోదావరిజిల్లా ఆప్టము సహకారసభ కోలంక యూనియనులో జరుపుటకు ఏర్పాటులు విరివిగాజరుగుచున్నవి. తప్పకుండా సహకారసోదరులు నెంట్రిల్ బ్యాంకుల వైదలేమను, యూనియనులు, సానెటిహారు విరాళములను యాదినవ చిరు నామాకు పంపించగోరుచున్నాను.

సదరు సభతోపాటు నెంట్రిల్ బ్యాంకియొక్కయు, యూనియనుయొక్కయు, సూపర్ వైజర్యొక్కయు ప్రత్యేక సభలుకూడ జరుపబడును. సదరు సభలతోపాటు సహకారసంఘములో తయారగు చేతిపనుల వస్తుప్రదర్శముగూడ జరగబడును. కావున సదరు ప్రదర్శమునకు తీసుకొనిరాగోరు వస్తువులు ముందు మాకు తెలిపిన, తగు ఏర్పాటులు గానింపబడును. సభలు జరుపు లేదులు అధ్యక్షుల శేర్షము ముందు తెలియబరచుచున్నాను.

తూర్పు గోదావరిజిల్లాలోని సహకారసోదర్లు తదితరులు. తగిన సానుభూతిని కనబరచి సభలను జయప్రథముగా జరిగింపగోరుచున్నాను. కోలంక, పితాపురంపొట్టు. ఆహ్వానసంఘ అధ్యక్షుడు.

మహిళామణుల సాంఘికోద్ధరణము

ఆచంట రుక్మిణమ్మగారి యువన్యాసము (27) తేది

ఈమెనూరు విశ్వవిద్యాలయములో స్త్రీల సాంఘికోద్ధరణముగూర్చి ఉపన్యాసించు భాగ్యము కలిగినందుకు నేను మిక్కిలి ఆనందించుచున్నాను.

ప్రస్తుతము హిందూదేశములో స్త్రీలయొక్క క్షేమముల గూర్చి నాయభిప్రాయములను వెల్లడించుటకు అనకాళిమిచ్చినందులకు వైనుచాన్సలరు గారికిని, నె నేను సభ్యులకును నానందములు వర్షించుచున్నాను.

ఈ కొద్దికాలములో ఈవిషయమై ఎక్కువగాచెప్పుటకు వీలులేదు. ఈ విషయముకూడ మిక్కిలి పెద్దదియగుటచే హిందూదేశమునకు సుబంధించినంతయుట్లుకు ముత్రము చెప్పదులనుకొంటిని. కాని ఇతరదేశపు స్త్రీల ప్రసంగము లేక ప్రశ్నకము ఈ విషయమునగూర్చి చెప్పుట సుంజసముకాదు.

మనదేశములోని స్త్రీల ఉద్యమమును ప్రపంచమునందలి ఇతర ప్రాంతములందు స్థితియగుచున్న స్త్రీ స్వాతంత్ర్యోద్యమమును ఒకటియేగాని వేరుకాదు. స్త్రీ పురుషులద్వయము న్యాయముగాను, సమానముగాను, అందుగఁగ స్త్రీలు ప్రశ్నకముగాను తమ హక్కులనుబడిసి సుఖజీవితమును గడపుటకు వీలుగునట్లు చేయుటకే ఈయద్యమము బహులుదేరినది. ఇందులకునుకూలించునట్లు న్యాయవట్టుములుగావించి జనులకు ఈసంగతులను బోధించి ప్రచారము చేయవలెను. ఈ ఉద్యమము కొందరు తలచునట్లు పురుష ద్వేషముతో కూడినదికాదు. పురుషుడు తెలిసియో తెలియకయో స్త్రీలకిట్టి యన్యాయమును గావించుచున్నాడని అతనిపై కోపము లేదనినయద్యమము కాదు. ఇంగ్లాండుదేశపు స్త్రీలు స్వేచ్ఛికారకై చేయుచున్న ప్రయత్నములు ఒకానొకప్పుడు ద్వేషముతో కూడినవైనను, హిందూదేశములో మనయుద్యమములందు అట్టి దేమియును లేక స్త్రీలు తమ హక్కులవిషయమై విషయముగా హెచ్చరించుచున్నారు.

పూర్వము ఈదేశపుస్త్రీలు ఈహక్కులను పొంది కాలవశముచే వానిని గోల్పోయిరి. ఆపూర్వపు హక్కులను తిరిగి పొందించుటకుమాత్రము ఒకఅడుగుముందు చేయుచున్నారు. కావున మనదేశములోని స్త్రీయద్యమము భారతదేశస్త్రీలకు సహజములగు విషయవిషయములకు విరోధముకాదు.

ఇప్పుడు పాశ్చాత్యుల నాగరికతయు ఆచారములును తూర్పునున్న దేశములలో త్వరితగతిన వ్యాపించుచున్న వస్తువుల సత్యము. జీవితములో వైభవముల ననుభవించి ముఖమునాడుటకు గల ఉపాయములు పాశ్చాత్య దేశములో ఉన్నవి. అందుచేనందమరికొంతమందిని ఆకర్షించినవి. ఈకాలములో జీవితముయొక్క పరిస్థితులు అనేకవిషయముగా మారుచున్న కొలదిని పాశ్చాత్యుల యభిప్రాయముల ననుసరించి ఇప్పుడు హిందూదేశపు స్త్రీలుకూడ కొంతవరకు మార్పుకొందుచున్నారు. ఒకసారి చారిత్రికములను వెల్లడిజేసి ఆడిషనుమై పనిజేసినచో పురుషులంటే ఎక్కువ అభివృద్ధిచందగును. చాలకాలమునుండి ఇప్పటివరకును ఈస్త్రీలు అగణియుండి ఏమియును ఎదురుచెప్పక పురుషులకులోబడియున్నారు. ఇప్పుడు తమ ప స్థితులను మారుకొని భయములేకుండగను నిర్బంధము లేకుండగను తమవిషయములను తామే ఆలోచించుకొనుచున్నారు. మనవాభివృద్ధికిని, అందులోనే భాగముగు స్త్రీలయభివృద్ధికిని అడ్డుగానున్న వానిని తొలగించుటయే ప్రస్తుతము స్త్రీలచే గావించబడుచున్న ఉద్యమముయొక్క ఉద్దేశము.

సంఘములో ఇంతవరకున్న పద్ధతిని న్యాయముగా మార్చి ఆంధ్రులను సమానముగా అభివృద్ధిచేసేందుకు ఎట్టి నిర్బంధములు లేకుండునట్లు క్రొత్తపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టుటకే ఈయద్యమము పుట్టినది. ఇందుకుగాను పురుషులు ఈవిషయము న్యాయబద్ధియైజూచి తమ సమ్మతిని తెలుపవలయును. అధికారము నెలాయించుట పురుషులకు మాత్రమున్నదనియు స్త్రీలు కేవలము నారుచెప్పినట్లు వినుటయే యనియు, చెప్పబడు వాటలను స్త్రీలు అంగీకరింపజాలరు. అందుచేత పురుషునికి న్యాయముగా ఏహక్కుగలదో ఆహక్కులు స్త్రీలకును లభింపవలెను. సంఘముయొక్క ఏర్పాటుననుసరించి తగాదాలు వచ్చుచుండును. అన్నిటికంటే పెద్దతగవు స్త్రీపురుషులకు సమానత్వము లేకపోవుటయే. అందుచే నిప్పుడు సంఘములోనున్న కట్టుబాట్లను తవరితిగా మార్చుమని ఈయద్యమము చెప్పుచున్నది.

దేశపరిపాలనావిషయమై గాని, సంఘ విషయమై గాని బాధ్యతవహించి ప్రాచీరకుటకు పురుషులు తగియున్నారని స్త్రీలు పరిశీలించి ప్రజలలో గల అభిప్రాయమును పొగొట్టుట అత్యవసరము.

జాకన్యావర్ధుల అను తత్వవేత్త "స్త్రీ నిర్బంధము"ను విషయమై వ్రాయుచు ప్రస్తుతము స్త్రీపురుషులకు భేదము కలిగించినట్టి న్యాయమును తమలే తప్పుయు, ఇద్దరిలో ఒకరికి అధికారము మరొకరికి దాగ్యము కాక సమానముగు హక్కుగలిగినచో ఈపరిస్థితులు మారవనియు, ఈప్రకారము స్త్రీలు పురు

షునకు లోబడియుండుట చిరకాలమునుండి వచ్చుచున్న ఆచారముపై నాధారపడియున్నదనియు, ఒకతరువాతకంటే మరియొకతరువాతను ఈవిషయమై ఏమియును శ్రద్ధవహించక బోవుటచే ఈదాగ్యము చిరకాలమునుండి వచ్చుచున్నది కాని ఇది స్వభావసిద్ధ మెంతమాత్రము కాదనియు చెప్పెను.

తరతరముల నుండి వచ్చుచున్న ఇట్టి దురాచారములను చూచి స్త్రీలు మేల్కొంచి ఇప్పటి కాలములో 'స్వాతంత్ర్యము', 'సమత్వము', 'అభివృద్ధి' వీనిని, అందరూ పొందవలెనని నిశ్చయముగా తమ హక్కులను వెల్లడించి ముందుకు వచ్చుట మాడగా ఎంతయును సంతోషముగ నున్నది. మరియు, పురుషుడు స్త్రీలజాతు విధానము కూడ స్వేచ్ఛముగా మార్పు కెందుచున్నది. 'బలవంతుడే రాజు, ఆత డేదిచెప్పిన న్యాయము' స్త్రీలు పురుషులకంటే బలహీను లగుటచే వారికి లోబడి యుండవలయునను అభిప్రాయములు క్రమముగా తగ్గిపోవుచున్నవి.

హిందూదేశములో స్త్రీలు తమకు తగినస్థానమును ఆక్రమింపవలెనన్న ఆ భిలాష హెచ్చుట చూచుచున్నాము. హిందూదేశపు పరిస్థితులను స్త్రీలు స్వయముగా చూచి అందులోనుండి లోటు పాటు గ్రహించిన వానిని సవరణ చేయుటకై చేయవలసిన ఏర్పాట్లు మున్నగు వానిని గూర్చి ఆలోచన చేయుచున్నారు. స్త్రీలు రాజకీయవిషయములందును జాతీయాభివృద్ధికిని తాము తోడ్పడుట మిక్కిలి అవశ్యకమని తాము జోక్యము కలిగించుకొనకుండ నుండుటకు వీలులేదని అనేక సభలలోను, సమ్మేళనములలోను స్పష్టముగా జెప్పియున్నారు. స్వరస్థురాలైన శ్రీమతి రామ్మన్నగారు సతిగారు ఇట్లు నడిపిరి. 'హిందూదేశములో ప్రస్తుతము జరుగుచున్న స్వరా

శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మగారు
మెనూరు విశ్వవిద్యాలయమున
స్త్రీసహకారముగూర్చి ఉపన్యాసమునదిరి.

జ్యోతిషశాస్త్రములో స్త్రీలంతగా పాల్గొనలేదని నమ్ముట కేవలము గుడ్డితనము. విదేశీయశాస్త్రపులను బహిష్కరింపవలయుననియు, స్వదేశీయశాస్త్రపులను మరయొగింపవలయుననియు చాటుచు చెలరేగుచున్న స్వదేశీయద్యమమునకు స్త్రీలే చాలబలము. దేశముయొక్క దౌన్యత్యమునకు స్త్రీ హెచ్చుగా పాటుబడితూ వీ బడవలసియున్నది. కావున ఈ బాధ్యత వహించుటకు ఆమె దేశపరిస్థితుల నన్నిటిని నూత్నముగా చూచుచుండవలయును. ఇంతవరకును ఆమె చేయు కృత్యములన్నియు గృహసంబంధమైనదే. కాని ఇప్పుడు కలుగుచున్న వికాసముచే ఆమె కేవలము ఇంటిని మాత్రము అంటిపెట్టుకొనియుండక దేశములో జరుగుచున్న విషయములలో సంబంధము పెట్టుకొనవలయును. గృహమునుండి దేశమునకును, దేశమునుండి ప్రపంచమున కంతకును ఆమె వృద్ధి విస్తరింపవలెను. ఇప్పటి న్యాయవట్టుములు, సాంఘికాచారములు వీనిలో స్త్రీలు ఎట్లు కొట్టుకొనుచున్నదియును, వీటినుండి బయల్పడువిధానమును మన మాలోచింపవలయును. ప్రస్తుతము మన జీవితపరిస్థితిల కనకూలముగా ఆమె ఎట్లు నడచుకొనవలసినదియును ఇప్పుడు మనదేశమునందుగల చిక్కులను విడదీయుటకు ఆమె ఎంతవరకు తగియున్నదియును మన మాలోచింపవలసిన విషయములు.

ఒక దేశముయొక్క నాగరికతకుగాని, దౌన్యత్యముగాని, కనుగొనవలసినదిగా ఆదేశపు స్త్రీలు అనుభవించుహక్కులను వారు పొందెడు గౌరవమునుబట్టియు తెలియును. పూర్వ

కాలమునందు హిందూదేశపు స్త్రీలు పురుషులతో బాటు సమానముగు హక్కులను పొందియుండెనచో అత్యున్న నాగరికత అంతగా ప్రసిద్ధికెక్కి యే యుండదు. పాశ్చాత్యులందరును హిందూదేశపు స్త్రీలు బానిసలవంటివారని. అమెకొనుచున్నారగాని, వేదములలో వర్ణింపబడిన స్త్రీ దౌన్యత్యమునుగూర్చి ఈ యభిప్రాయము మిక్కిలి తప్పుని తెలియగలదు. ఈ మధ్యకాలములో ఇతరదేశములవారు హిందూదేశముపైబడి మిక్కిలి హానికలుగజేయుటచే స్త్రీల స్వాతంత్ర్యమునకు అడ్డుగా కొన్ని ఆచారములు ప్రవేశపెట్టబడినవి. బాలికలను ఇతరులు ఆపవారింపకుండ గనుతగినబాహుము జరుగుటకును, చిన్నతనమునందే వారికివివాహములు చేసి ఇతరులస్వాధీనములో నుంచెడివారు. అందుచే బాల్యవివాహములు, నిర్బంధవైధవ్యము హెచ్చులుఆచారము లయినవి. స్త్రీయొక్క అభివృద్ధికి ఆలంకముకలిగి తాను స్వంత్రముగా భర్తను స్వీకరించుహక్కు పొందినది. ఇంతమాత్రమున హిందూదేశపు స్త్రీలపరిస్థితులు మిక్కిలిచెడ్డవనియు తమ రాచకీయ, పన్నాగములకొరకు ప్రచారముచేయుచున్న దుష్టుల నూటలను మనము నమ్ముకూడదు.

ఇప్పుడుకూడ ఒకకుటుంబములో స్త్రీలకీయబడుచున్న గౌరవమునుబట్టిచూచిన, వారిమాల లెంత అసత్వములో తెలియుగలవు. అయినను ప్రస్తుతపుస్త్రీలు పూర్వమువేదయుగమునఅనుభవించిన హక్కులనూమాత్రము బడయలేదనట సత్యము.

వేదయుగములో స్త్రీసంఘమునకు హెచ్చుగౌరవ మొసగబడెను. ఋగ్వేదములో చెప్పబడినట్లు అత్తగారిని మామగారిని కూడ నీహరినయందుంచుకొనుము. ఆడబడుచులను, బావమరదులను నీయాజ్ఞ యందుంచుకొనుము. గృహములో భార్యయొక్క గౌరవము ఇట్లువర్ణింపబడియున్నది. భర్తగృహమునకు పోయి గృహమునకు అధికారిణివై యజ్ఞాదులను సరిగానిర్వహింపుము. మతసంబంధముగు యాగాదు లన్నిటియందును స్త్రీయే ఎక్కువ బాధ్యత వహించినట్లు వర్ణింపబడియున్నది. స్త్రీలు తమ నామములను జెప్పుచు యాగాదులను చేయుచుండిరి. భర్తకూడ సహధర్మిణి కేకుండ మతమునకు సంబంధించిన ఏకార్యమును చేయకూడదు.

భార్యభర్తద్వయము కలిసి మంత్రముల నుచ్చరింపుచు క్రొత్తమంత్రములను రచింపుచుండిరి. వైశ్వానరుడు, లోహము ప్రవీర్ణుడు వేదములో కొన్ని మంత్రములను రచించిరి. ధర్మమును వేదాంతమునకూడ ఉపదేశించుటకు స్త్రీలు అధికారిణులై యుండిరి. జనకునిసభలో గార్గీయును స్త్రీకిని యజ్ఞః లుక్మణికిని వేదాంత వర్చలు జరిగినవి. అప్పటి స్త్రీలు ఎక్కువ తెలివితేటలుగలిగి విదుషీమణులై యుండిరనుటకు మైత్రేయు తన భర్తయును యజ్ఞవల్క్యగ్రంథితో వాదించుట ఒక నిదర్శనము.

ఈ ప్రకారముగా వేదయుగములోని స్త్రీలు ఎక్కువగా చదువుకొనినవారలై జ్ఞానము వెక్కువగా సంపాదించిరి. స్త్రీ లిట్లు మతకృత్యములలో పాల్గొనుటయేగాక తమ పిల్లలకు చదువు చెప్పుచు జ్ఞానాభివృద్ధిని జేయుచుండిరి. భార్య 'పత్ని' యను సంజ్ఞకలదై తన పతికి గూడ గృహములో తన యధికారమును మోపించుచుండెను. సంఘములోకూడ స్వేచ్ఛగా కలిసియుండుటకు నిర్బంధము లేక నుండిరను తన ముఖమును ఇప్పటి స్త్రీలవలె ముసగు నున్నగువానిచే మరుగుజేసియుండెడిది కాదు.

ఆ కాలములో బాల్యవివాహ మునడి పేరుకైనలేదు. పెద్దదయిన స్త్రీ తన కిష్టమువచ్చిన వరుని ఎంచుకొని వివాహము జేసికొనెడిది. భర్తకూడ భార్యయొక్క స్నేహము నిట్లుగ మనించెను. "నాకు స్నేహితురాలవై యుండువుగాక, నీవు నాకిప్పుడు స్నేహితురాలవయితివి. మన స్నేహము ఎల్లప్పుడును విడకుండ నుండుగాక." వివాహమైన నాలవ దినమున దాంపత్యమునునుండెడిదనుట గృహప్రవేశములోని మంత్రములవలన తెలియుచున్నది. అందుచే లోకజ్ఞానము తెలియని పసిబాలిక గృహమునకు అధికారిణియగుట సంభవించునా? అప్పుడు స్త్రీలు తప్పక వివాహము చేసికొనవలెననెడి నిర్బంధము లేదు. వివాహము చేసికొనకుండ తండ్రి ఇంటివద్దనేయుండి తండ్రియొక్క ఆస్తిలో కొంత భాగమునుగూడ పొందెడిది. భర్త చనిపోయినచో స్త్రీ తిరిగి వివాహము చేసికొనవచ్చును. పుత్రులు లేకపోయినచో కొడుకులచేగాక మాకుండ్లనుకూడ పెంచుకొనవచ్చును.

పురుషుడు ఏకపత్నీకుడై యుండుట వేదధర్మము. వివాహసమయములో అల్లుడు తనభార్యయొక్క సంపదక్రేమ. ఆచారములవిషయమై జాగరూకుడై యుండెదనని వాగ్దానము చేయును. ఆమె తనతోకూడ జీవితసౌఖ్యమునునభవింపి ఇద్దరును ఒకేసారి ముసలివారయ్యెదమని నూచించుటకుగాను ఆమెకుజీవితసౌఖ్యముగ్రహించినది.

ఆ కాలములో స్వేచ్ఛిక రూపే తేయబడిన న్యాయ సూత్రముల ప్రకారము అర్హుస్త్రీలు పురుషులతో బాటు సమానముగు హక్కులను గలిగియుండిరి. అప్పుడు స్త్రీకూడ తండ్రియొక్క ఆస్తిని స్వీకరించి తనఇష్టప్రకారముఖచ్చి పెట్టుచున్నది. తానుగూడ ఆస్తినిసంపాదించినను ఆయా స్తివారిద్దరుకు చెందుచుండెడిది.

భార్యయొక్క అనుమతి లేకుండా భర్త భర్తకార్యములలో డబ్బు ఖర్చు పెట్టకూడదని చెప్పబడే ఆమె ఆస్తిని అనుభవించుటకుల హక్కు విశేషమునున్నది. కావున వేదయుగమునందు స్త్రీపురుషులకిరవులకును సమానమై హక్కులు సమానముగా భాగ్యతలను ఉండెడివి. అందుమాఖ్యముగా స్త్రీయొక్క హక్కులు సురక్షితముగా నుండెడివి.

తరువాత సూత్రయుగము స్త్రీలయభివృద్ధికి అడ్డుతగిలినది. అప్పుడామె యా గాదులు చేయుచున్నప్పుడు భాగ్యతవహించుట మానివేసినది. అందుచేతనే అప్పటినుండి పురుషులుమాత్రమునేదమును చదువుచుండిరి. అందువలన స్త్రీలకు పూర్వముండిన జ్ఞానము మున్నగునవి నశించి క్రమముగా ఆమెయొక్క గౌరవమునూడ నశించెను. తరువాత న్యాయములునూడ ఆమెకును కూలము గాకబోయినవి. ఆమెతన ఆస్తిని స్వతఃమగగా చూచుకొనుటకు శక్తి లేనిదై నది. భర్త చనిపోయిన తరువాత పిల్లలను పెంచుకొను హక్కు స్త్రీకి పోయినది. పిల్లలను లేక పోయినచో భర్తయొక్క ధనముమీకు చెందక భర్తయొక్క సహింతులకే చెందుచుండెడిది. బోధాయనమును గౌరవమును స్త్రీల హక్కులకు న్యతిక్రమముగా గ్రాసి వారు స్వేచ్ఛముగా నుండుటకే తగినది చెప్పిరి. అందుచే వివాహముండుకూడ స్త్రీయొక్క ప్రాముఖ్యముపోయి పునర్వివాహము చేసికొనుటకు హక్కునూడ లేకుండ పోయినది.

మనస్ఫూర్తి వ్రాయబడిన సమయములో కొంతవరకు స్త్రీల హక్కులు సాపేక్షపడినను మొత్తము హిందూదేశమున సంఘమే చాల దుర్బలమై దేశమునెత్తితో బాటు స్త్రీల దుస్థితికినూడ కారణమైనది. ఒకచోట నున్నపు వ్రాయుచున్నాడు. 'స్త్రీలెవరు గౌరవింపబడుదురో అవల దేవతలు తృప్తి నొందుదు. ఎప్పుడు స్త్రీలు ఆనందముగా చూడబడెదో అప్పుడు మన భర్తకార్యములు చేసినను వానికి ఫలములేదు. ఏకటుంబయితో స్త్రీ దుఃఖితురాలై యుండునో ఆటటుంబము నశించును. ఏకటుంబములో స్త్రీలు సంతోషవంతులై యుండునో ఆటటుంబము సౌఖ్యము బొందును. మనపు స్త్రీని దేవతనో సమానముగా భావించు చుండెడివాడు. ఎవరైనను ఆమెను అగౌరవ నరచినయెడల ఆతనికి దండము విధింపబడుచుండెడిది. మనస్ఫూర్తి పరాశరస్మృతి కారదస్మృతి యాజ్ఞనల్కరస్మృతి వీని ప్రకారము స్త్రీలనెభర్త నినిహాయనచో శరొకనిని వివాహము చేసికొనవచ్చును. వారియు తనభర్త పిచ్చివాడైనను, నపున సమదైనది, చెడి పోయినను శరొక పురుషుని వివాహము చేసికొనవచ్చును.

ఈ ప్రకారము హక్కులను వారికిచ్చియు మనపు స్త్రీలు అసత్యమువలెనే నులినమయినవారు అనిచెప్పుట చిత్రముగా నున్నది. అనియి యభిప్రాయము ప్రకారము స్త్రీలు నేడములను చదువకూడదు. నేడును వ్రాయుచు వోటితో నుద్ధరింపకూడదు. యా గాదులు చేయుట కామెతగదు. మనపు చెప్పినట్లు వివరం డ స్త్రీలు అగ్నికి వీడైన ఆహుతుల నిచ్చినచో వారికి నరకము నీర్ధముని అతడు చెప్పియున్నాడు. మనపు కాలములో దాయభాగములు సహింతులకే చెందవలెననెడి వ్యాయ సమయము కానరాదు. ఆస్తియొక్క విభాగముచెప్పినప్పుడు స్త్రీకి తండ్రివారా నచ్చిన శ్రమయులేదు మగ్గురు తాన సొంతముగా ఎంతసంపాదించినను ఆ ధనమునకు అధికా నుండుకాలకు వా రెరనగా భార్య, కుమారుడు, బానిస, వీరు సంపాదించినదంతయు యజమానానికి చెందునగాని ఆధనమును ఖర్చు పెట్టుటయందు వారికి న్యాయత్యై మేమియు నులేదు.

పూర్వకాలములో ఆస్తియంతయు తండ్రియనంతరము కుమారునకుమార్తము రానిలసిన వ్యాయ. మున్నప్పుడు ఆస్తి అని భక్తమై దానియందు అధికారము తండ్రిచేతిలోగ ని, కుటుంబ యలో కద్దవాడైన పురుషునిచేతికిందగాని యుండెడిది. కటుంబములో అందరికిరి ఇట్లు కట్టుబాటు ఉండుటచే చనిపోయిన వారలకుకూడ పెద్దనాడు శ్రాధములలో తిలోదకములను విడుచుచుండెడివాడు. తండ్రితనవాని పెద్దనాడుకే కుటుంబభారము ను నిర్వహించుచుండెడివాడు. అతనిచేతికింద ఇతరులు ఉండవలసినది. అందుచే తల్లికిని భార్యకును ఎట్టి అధికారమును లేక పోవుట తలసింపినది. భర్త చనిపోయినతరువాత స్త్రీభర్తవంధి ఆస్తిమున్నగునవి ఇట్లు లాగివేసిరి. ఏలయనగా ఆమెకు శ్రాధా యుంచేయుట కధికారములేదు అయిననుకూడ స్త్రీగని మని కొంత ప్రశ్నకింపబడి యుండెడిది. ఆ ధనముమీదకూడ భర్తకు అధికారమున్నది. టాగురు న్యాయమునునడిచి చెప్పెడు కలెక్టరు గారు దుపన్యసించుచు ఈధనముప్రశ్నోము స్త్రీకిమాత్రము చెందునని యున్నను దానిని భర్త ఇవ్వకు నచ్చినట్లు ఖర్చు పెట్టుచున్నాడు. అందుకు భర్తమీద ఏమియు నేరములేదు. స్త్రీకి తండ్రివలనగాని సొంతముగా సంపాదించినగాని ఎవరైన బహుమానముగా నిచ్చినగాని వచ్చినది స్త్రీధనము.

స్మృతుల కాలములో మితాతరవ్యాయకరయముకు విజ్ఞానేత్యుని కాలములో స్త్రీలకు గల హక్కులలో

కొంతవరకు బాగుపడినవి. ఈ కాలములోనే మిక్కిలి తెలివగల రాజ్యపరిపాలకులు, పరమాతలను గ్రంథములను రచించినవారు ననుస్త్రిలున్నారని వినుచున్నాము.

వివాదచంద్రమును గ్రంథమును రచించిన లక్ష్మీదేవియను నామెయు, మితాతరమునకు వ్యాఖ్యానము వ్రాసిన బలంపట్టి అను నామెయు, గణితగ్రంథమును రచించిన లీలావతియను నామెయు మనకు ప్రసిద్ధమైనవారలు. ఈ కాలములో తిరిగి వేదయుగమునందువలెనే స్త్రీలకు వారసత్వపు హక్కులు గలిగియుండెడివిని చెప్పట అతిశయోక్తికాదు.

శ్రాధయుగములోనూడ 6000 మంది స్త్రీలు బుద్ధునిను తమను స్వీకరించుటకు అనుమతినిచ్చుచుండిరి. స్త్రీలు శ్రమపడి చేసినకార్యముల నెరుగుదుము. బుద్ధుడేవుని పాదపన్నిధిని కూర్చుండి ఆతని మహిమనుగూర్చి వర్ణించిన 'తెరిగిత' యనస్తోత్రములు స్త్రీలచే జేయబడినవిని మనము నమ్ముచున్నాము. వారిలో ముఖ్యముగా 'మెట్టికా' యనునామె న్యాయశాస్త్రమును మేడరుతో కొన్ని పద్యములనుచదివెను. ఆశోకునికాలము శ్రాధముతములోమిగుల ప్రాముఖ్యతజేరినప్పుడు ఆశోకునిచెల్లెలు 'సంగమిత' అను నామె సింహాశ్రద్ధపనునకుబోయి ఆచట శ్రాధునితమనుగూర్చి ప్రచారము జరిపెను. ఈ కాలమునందే స్త్రీలుకూడ సన్మసించుటకు అనుమతినిచ్చి-కాటిలియాగ శాస్త్రము ప్రకారము నా జగ్గుహములో న్యుపహారములన్నియు స్త్రీలకు అప్పగింపబడినవిని

చూచి యానందించుచున్నాము. ఆస్త్రిలలో కొంతమంది భాగ కుటుంబముయొక్క రక్షకులుగనుండిరి. శ్రీభావలో కల్పనా కథలలో వర్ణించబడిన 'ఆమెజాన్ము' లులేక పురుషులకుగములు పరత్వము గలిగిన స్త్రీలను 'యవానీ' లని పిలుచుచుండిరి. (సశేషము.)

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ది 3 వ మార్చి 1930 న సంవత్సరం లేదిన ఉదయం గం 8-లకు తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘములో (అ. భా. చ. సం. లోయన్న తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసమావేశము జరుగును. గానతాము తప్పక దయచేయ ప్రార్థన.

విషయములు

- (1) ప్రస్తుతరాజకీయపరిస్థితులు
(2) అఖిల భారతకాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానములు, (జం. రా. కా. స. వారితీర్మానములు)
(3) జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీయొక్క ఉద్యోగస్థల విషయమైతాత్కారిక యేర్పాట్లు.
(4) ఇతరవిషయములు

ఆత్మూరి నాగేశ్వరరావు

బండరు, 24-2-1930

దెలిగెలు చెసిడెంటు

జబ్బు పడిన తర్వాత-

దీనిని త్రాగుడు - సులభముగా జీర్ణమగును
త్రాగుటకు బహురుచ్యముగా నుండును

జబ్బు పడిన తర్వాత మీరు కూర్చుని మీ స్నేహితులతో మాట్లాడుకొనునప్పుడు, ఆరోగ్యము పరిగా అప్పటికి చేహారకపోవుటబట్టి బలహీనముగా నున్నట్లు తెలచెదరు. నోటికి దుచుగా నుండేది, కడుపులో దిండుగా నుండేకానలెను. ఓవల్ టైప్ జబ్బుపడి తిగ్గి కొలుకొనే రోజులలో చాల నుండినది చేయును. త్రాగుటకు బహురుచ్యముగా నుండును. నుంచి టానిక్ ఆహారము. నానబోసిన బార్లీ వియ్యమునుండి, మిగడ పాలనుండి, మంచి రోకో నుండి తయారగును. బలమును చేకూర్చును. నరములకు శక్తి నిచ్చును. సుఖనిద్రను గలిగించును. మీకు ఆరోగ్యము త్వరగా చేకూరగలదు.

జబ్బుపడి నిమ్మలించు రోజులలో ఓవల్ టైప్ను త్రాగుటకు బహురుచ్యముగా నుండును. కలభముగా జీర్ణమగుటకు తిరిగి ఆరోగ్యమును చేకూర్చునట్టి దిదియే అని గట్టినమ్మకము గలిగి యుండును. బలహీనమును బాగొట్టును.

ఓవల్ టైప్ పిన్న పెద్దల కందరికి ఒకే విధముగా పని చేయును. అందరుపయోగింపవచ్చును. పెద్దవారలకు బలారోగ్యములను, చేకూర్చును. ఓవల్ టైప్ బహురుచుచుగా నుండుటబట్టి అందరు దీనిని త్రాగుట కిష్టపడెదరు.

తమగురునప్పుడు ఓవల్ టైప్ను చేతులతో నంటబడదు.

OVALTINE

మెదడును నరములకు శక్తి నిచ్చును.

కెమిస్టు లందిరియొద్దను అంగళ్లందును దొరకును.

పల్నాడు వార్తలు

రైలుమార్గము

గుంటూరు-మచిలీపట్నం రైలుమార్గము తెరవబడినది. రాకపోకల సౌకర్యము లభింపడం గా యీ సంవత్సరం వర్షాభావము వలన పంటలులేక ప్రజలు భయభయాలతో యుండి రైలుపై బియ్యము కొన్నలు పజ్జలు మున్నగు అవసరపదార్థములు తెచ్చి బస్తీధరలకే మాచర్ల గురజాల గ్రామములలో అమ్మకము జరుగుచున్నది. క్రయవిక్రయసౌకర్యములు కలిగినందులకు ప్రజలు సంతోషించుచున్నారు. వెనువెంటనే యీ వ్యాపార ధర్మనిర్వహణ మొనర్చుచున్న పరిశ్రమము వారి ప్రయత్నము లను గురించి జనులు కొనియాడుచున్నారు.

లోకలు బోర్డుల ఉదాసీనత

రైలు స్టేషనులనుండి చుట్టుపట్ల గ్రామములకు మారుమూలమున్న దూర గ్రామములకు రోడ్డుసౌకర్యము లేక ప్రజలు పడుచున్న బాధలకు మేరయేలేదు. ఈ సందర్భమున తాలూకా బోర్డువారియొక్కయు డిస్ట్రిక్టు బోర్డువారియొక్కయు ఉదాసీనతాచి ప్రజల అశ్రురసండుచున్నారు. ప్రస్తుత మీ రోడ్డుసౌకర్యమును గురించి మాచర్ల నుండి వెలుదుర్తి కిగిరి పాడులకును నానలవరంతుమ్మకోడలకును అత్యవసరమని ముఖ్యముగా గమనించినవారి ఈ యిక్కట్లను గూర్చి తాలూకా బోర్డు వెసిడెంటుగాకిని డిస్ట్రిక్టు బోర్డు వైస్ ప్రిసిడెంటుగా కిని ప్రజలు స్వయముగా విశేషపర్యవేక్షించిరి. వారి గ్రామములకు దయచేసినపు డిచ్చిన స్యాగలపత్రములనుండి సేవకలము లుదాహరించి సమర్పించబడినవి వేరుగా అట్టిలన్ను యివ్వబడినవి ఇవి అన్నియు వారివృత్తికి తేబడక వారలనో మోకీభావము వహించుచున్నార. పరమేశ్వరుడు ద్వితీయ వారినీ ప్రజాహిత కార్యములకు తోడ్పడు లాగు ప్రేరేపించ ప్రజలు ప్రార్థించుచున్నారు.

భక్తసమావేశము

పల్నాడు తాలూకా పడునేన భక్త సమావేశము యీనెలలో 11-12-13 తేదీలయందు కొత్తపల్లి గ్రామములో బ్రహ్మశ్రీ గండ్రకొట భద్రయ్యగారి ఆహ్వానమున జయప్రదముగా జరిగినది. సుప్రసిద్ధులగు పండితులు, గాయకులు, పాఠాక్షరము మున్నగు ప్రముఖులు సుమారు నూరుమంది సమావేశమైరి. ఆహ్వానసంఘమువారు మాడురోజులను వచ్చిన భక్తులకును ఇతర అతిథులకును మృష్టాన్న భోజనతాంబూలాది సత్కారములచేసి కృతార్థులైరి. రానున్న సమావేశము తండ్రడ గ్రామమునకు ఆహ్వానింపబడినది.

జమాబందీ

మార్చి నెల 4 తేదీనుండి శ్రీగుంటూరు జిల్లాకలెక్టరు దొంగనూరు యీతాలూకా జమాబందీ ప్రారంభించి 14 తేదీతో ముగించెద మని పోగ్రామ నిర్ణయించినారు. ఈతాలూకాలో ప్రవేశించి యాన్న మొదలైనవలన ప్రజలకు కలిగిన కష్టపరంపరలు జమాబందీ అధీనమున పరిశీలనకు పాల్పడి ఉచితరీతిని వారింపెద రని ప్రజల అభీరుచుచున్నారు.

పశుగ్రాసము

వర్షాభావమువలన పైగ్గు నకించి నేద్యపు ధూమలయందు పశుగ్రాసము బొత్తుగా సమకూడకపోవుచే రైతులు పశుపోషణము భరింపలేక వాటిని హీనక్రయమునకు విక్రయింప జూచుచున్నారు. పశువుల ధరలు మిక్కిలి తగ్గినవి. ఫారెస్టు రిజర్వు చేయబడి పశువుల వైరము మేక దొంగలుచేదు. శ్రీయ్య తాలూకాను ఫారెస్టు రేంజీ అధీనముగా శ్రీయ్యత సాంబ శివరావుగారు నిజయం చేసినారు. ఈ దుర్భరపరిస్థితులను పరిశీలి ఫారెస్టునుండి ఉచితముగా ఏపె ఆకు పొందగడ్డి తెచ్చు ఫ్రీపర్మిట్లు యిప్పించుటకయి జిల్లా అధికారులతో సంప్రదించి సాహాయ్యముచేసి నోరులేని పశుబాధలను తప్పించి పుణ్యమును బడయుదురని రైతువారము నిరీక్షించుచున్నది.

శారదాబిల్లు

ఈ బిల్లులన ప్రజలు మతాచార విప్లవభీతికి పాల్పడి సాధ్య మయినంతవరకు బాలికల బాల్యవస్థలు, లెక్కచేయక గురుకుల మార్గములు పాటించక వివాహములు మిక్కిలి విగ్రహ జరిగించుచున్నారు. ఇప్పుడు పురోగీతులకు ఏమాత్రము తీరకయే ఉండుటలేదు. ఏశియలునుండినారి కీవ్యాసంగమే తమండ పోవునట్లు తోచుచున్నది. (ఒకవిశేషం)

శ్రీకృష్ణరాయ పట్టాభిషేకమహోత్సవము వెనుగొండ

(అనంతపుర మండలము)

ఈ నెల 15, 16, 17 తేదీలలో వర్తివైభవముగ జరిగినది. మండలమునందలి యనేక ప్రాంతముల నుండియు బాలముండి వచ్చియుండిరి. నంద్యాలనుండి శ్రీ గాడిచర్ల, హరిసర్వోత్తమ రావుగారు, మచరాను నుండి శ్రీ మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మగారు, మైసూరు నుండి శ్రీమాన్ రాళ్లపల్లి అనంత కృష్ణ శర్మగారు, చంద్రగిరి నుండి శ్రీమతికట్ట సుబ్బలక్ష్మిమ్మగారు, బెంగళూరునుండి "విశ్వకర్మాటక" పత్రికా సంపాదకులగు శ్రీమాన్ టి. ఆర్. శర్మగారు సంగీత విద్వాంసులగు శ్రీ చింతలపల్లి వెంకటరావు గారును, వారినుతుడుగు చిల్ రామ చంద్ర రావును, కైఫ సుబ్బావ్య శర్మ, మొదలగు ప్రముఖులు గూడ మండలేతర ప్రాంతములనుండియు వచ్చియుండిరి. శనివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు శ్రీ సర్వోత్తమరావు గారి యధ్యక్షత క్రింద సభ ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షు లుచ్చిత ప్రాముఖ్యమును విజయనగర రాయలలో ముఖ్యుడగు శ్రీకృష్ణదేవరాయని స్మరణార్థమున సంగ్రహముగ జెప్పిరి. పిదప శ్రీమాన్ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మగారు భారతమునందలి శ్రీకృష్ణరాయవారమును మృదునుధురముగ, పానురులకు గూడ వక్రము చెప్పవచ్చును అభిప్రాయము కరతలామలక ము గునట్లు సునోహరముగ జరిగిరి. పిమ్మట సభ్యుల రోషికపై స్వకీయమున వెనుగొండ కొండను గుఱించిన గేయమును శ్రీవారసాయన మొనకట్టు పాడి సభ్యుల వానంపనాగరమున దేవువైచిరి. తదనంతరము కైఫ సుబ్బావ్య శర్మగారు మహానంది స్త్రీమును గుఱించి ముచ్చటించిరి. అధ్యక్షులు వాటి కార్యక్రమమును ముగించుచు కృష్ణరాయ పట్టాభిషేకమహోత్సవము వారు భారతమును గూర్చి ప్రస్తావించుటకు, గారణములను నిరూపించుచు రాయలకును ఆనాటి యితర కవులకును భారతములోని వివిధాంశములే యాదర్శములుగా నుండెనని చెప్పిరి.

16-2-30 వ తేదీ నాడునాడు శనివారమున యేయ త్వమనకై యధ్యక్షుర. విహించుట కాహ్వానింపబడిన శ్రీ చింతలూరు వారాయా రావుగారు (రాయలసీమ కలకాలా పన్యాసములు) మంశాద్యపురస్కరముగ నుకేరింపబడిరి. ఉత్సాహంతరము గానిమహాలనందు వారియధ్యక్షతకంటే సభ మాడెను. కార్యక్రమాలకు శ్రీమాన్ పత్తాభి రామచార్యులు గారు సజ్జతావలంబించి వచ్చిన రోజులను జరిగిరి. పిదప టి.నంగా వాడ్యులుగారు సంప్రదింపబడిన దైవ ప్రార్థన మొనర్చిరి. అధ్యక్షులు తమ యా రం భో ప స్యా స ము ను వాదాప్త X నొకగంటకాలము వచిరి. పిదప శ్రీ విశ్వకర్మాటకముగ వేంకటపతిరాయలనుగూర్చిన వ్యక్తిత్వము గంధమును వాదాప్త 2 గంటలకాలము వచిరి. ఈ గ్రంథమున ప్రమాదముగ నైతి

నబడిన చరిత్రాంశములను విలువూరు వారాయారావుగారు రధ్యక్షుకోపన్యాసమున ఖండించుచుండుటచేతను తీరకగ చదువల సిన యీలాటిచరిత్రసంబంధమును గంధమును బాలకాలము చదువుటచే గార్యక్రమమంతయు దానితోనే ముగిసినందున నిదిమాత్రము సభాసదులకు వినుపు గలిగించెను.

సాయంకాలము 8 గంటలకు మహాసభ మరల నా ప్రదేశముననే సమావేశమయ్యెను. సభకు స్వయముగ రాబాలనివారు వ్రాసిపంపిన వ్యాసములలో గొన్ని చదువబడెను. అనంతరము శ్రీయ్యత వార్తకవి రామచంద్రరావుగారు రాయలకాలము నాటి గ్రామ్యజీవనమునుగూర్చి యతిప్రయాసమున దనుచే సంపాదించబడిన కాసనాంశముల జదివిరి. అనంతరము కృష్ణదేవరాయల జరిగెను. ఇందు కట్టకడకుగూడ గలుపొటములో తేలక పోయెను. తదనంతరము, శ్రీమతి సుబ్బలక్ష్మిమ్మగారు రత్నవమును గూర్చిన పద్యరత్నములు చదివిరి. అటుపిమ్మట శ్రీ చింతలపల్లి వెంకటరావుగారు గారినునారత్నమును శ్రోత్రసేయముగ ద్యారాజ కృసుల బాడిరి. అంత శ్రీమాన్ రాళ్లపల్లి కృష్ణ శర్మగారు "రాయలనాటి రసికత" అను నంశముపై సహజ కోమలమునై తీతో సభ్యుల ననుక్షణము నవ్వించుచు, జొక్కించుచు, సుష్పించించుచు, బలరీతుల నాకర్షించుచు నుపన్యసించిరి. ఈ యంశవ్యాసకాలమున జనస్తోమము మితిమీరిపోయెను. పిదప మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మగారు కాసనపరిశోధకావశ్యకతను నొక్కివక్కాడించిరి. అనంతరము శ్రీ హరి సర్వోత్తమరావుగారు రాయలనాటి వైభవమునుగురించి యుత్తేజకరముగ నుపన్యసించిరి. పిదప రాళ్లగోపాలకృష్ణమచార్యులుగారిచే రచింపబడిన వెనుగొండనుగూర్చిన "తందనాలపాట" వాదబడెను. ఇదంతయు నింపుగనుండెను. పిదప సర్వోత్తమ రావుగారు రాయలనాటి వైభవమునుగూర్చి యుపన్యసించిరి. కడ కధ్యక్షు లుచ్చేసినమును ముగించుచు నిట్టియుత్సవముల యావశ్యకతనుగూర్చి వనస్సునను వచ్చునట్లువన్యసించిరి. అనంతరము మహానందిసీమనుగూర్చి ప్రశ్నోకసభగ నేర్పడి తీర్మానములు నావింపబడెను. కట్టకడకు శ్రీమాన్ పత్తాభి రామచార్యులుగా రుపన్యాసకలకును సభ్యులకు నుపచారవాక్యముల జెప్పిరి. రాత్రి 10 గంటలకు శ్రీ చింతలపల్లి వెంకటరావుగారి పాటకచ్చేరి జరిగెను. అట్లు వెనుగొండవాసులు మున్నె ప్పుడు (జూడనంత వైభవముగ నీయుత్సవము జయప్రదముగ ముగిసెను. (స్వకీయవిశేషం)

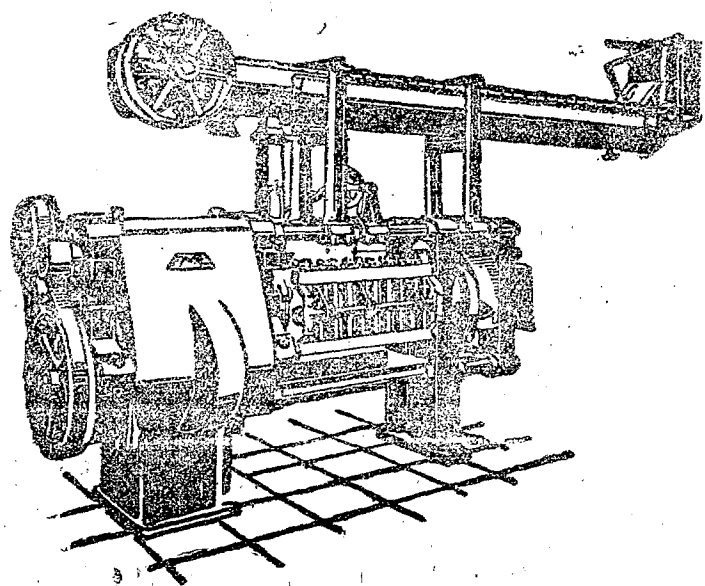
మోహిని తైలము

6 నెల మాత్రము నీనా 1-కి మా. 0-12-0.

పురుషులు నాడుటకు యోగ్యమైనది.

అచ్చుకొనబడినది 7 నెలలు తేలికైనది, మదరాసు

చ ము టు తి యు మె పి న రి

రోలర్ యంత్రములు, నూనె ఎక్కు పెల్లరులు, ఫిట్టర్ ప్రెస్సులు, చమురు పంపులు. పూర్తివివరములకు, ధరలకు ఈ దిగువ వివాసమునకు వ్రాయవలెను.

కోయంబత్తూరు మధుర

VOLKART BROS
ENGINEERS

బెంగళూరు బెజవాడ

ఆర్.నియన్ ఏ. డి. మ. ద్రా. ను.

“బ్రిటిషు దొరతనమునా రెంత మాత్రమును లొంగగూడదు”

నార్దుక్తిపు శ్రీమువారి ప్రగల్భసూక్తి ముక్తామృతములు

“ప్రాచ్యసామ్రాజ్యమునకు అనగా భారత దేశమునకు అధిపతీన న్యపరిపాలనము నొసగుటను గూర్చిన బాతాఖానీని బ్రిటిషురాజకీయ నాయకులు మరల నెన్నటికిని తలపెట్టగూడదు”

మహానరక ప్రదమును నీపదతిలో నింకను చెలగాటములను మానవట్టి వారిని నిష్కరుణముగ రాజకీయ రంగమునండి తరిమివేయవలెను.

“సుంకములు మున్నగు యితర రాజకీయ సమన్య లన్నిటి కంటెను గూడ భారత దేశమును నిలుపుకొనుటయే బ్రిటిషు దేశాభివృద్ధికి ముఖ్యతము.”

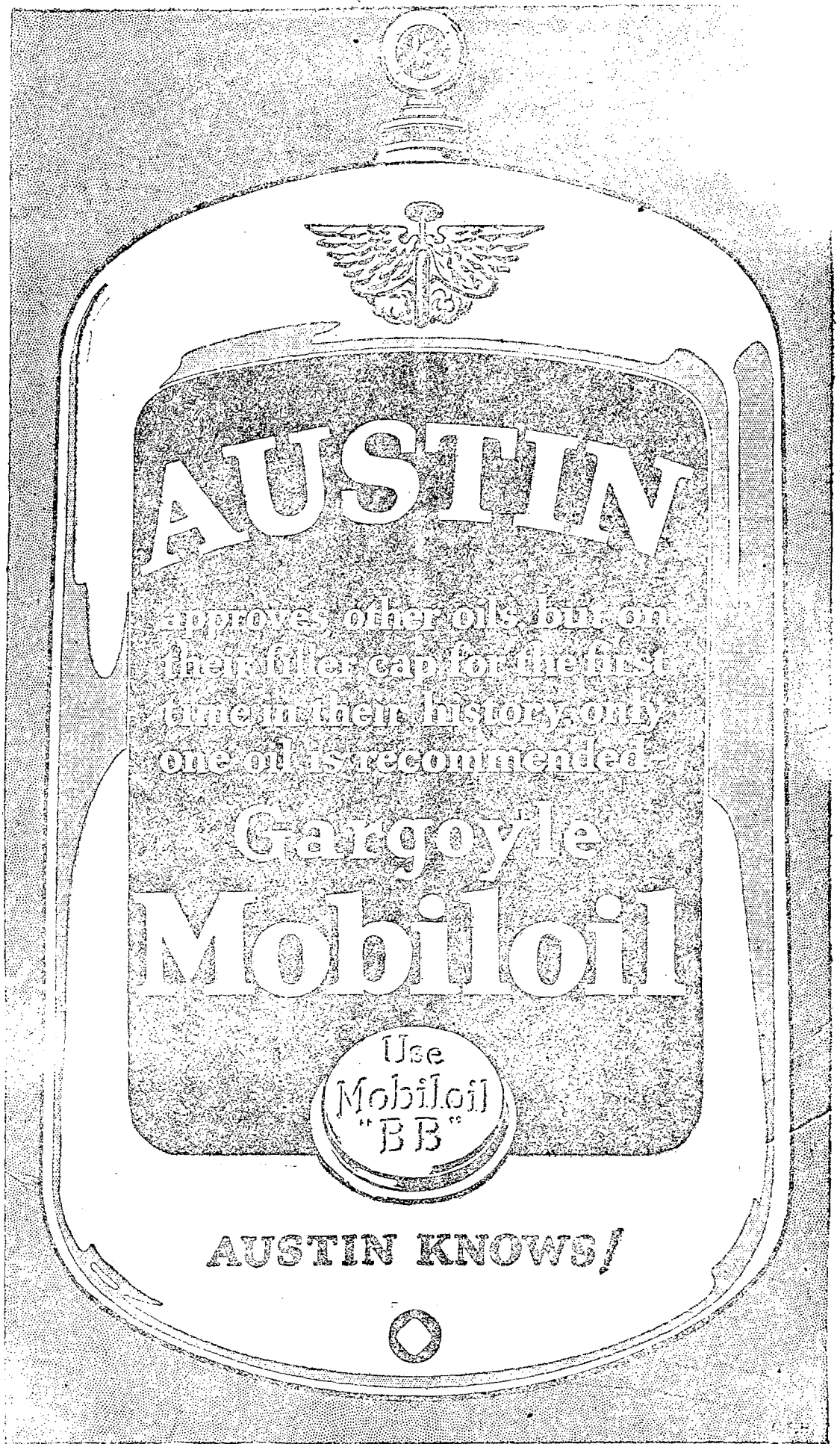
బ్రిటిషు దేశమునకు భారతదేశమే జీవప్రదాని గూడ ననవచ్చును. దానివ్యాపారము బ్రిటిషుదేశములకు ప్రధానము. భారతదేశమునందు బ్రిటిషు దేశపు సరకుల విక్రయము పూర్తిగా నిలచిపోయినచో లాంకషయియు దిశ్లామును ఆచటిప్రజలలో పశిశ్రమలన జీవించుచున్నవారికి దారుణ దురస్థియగునూడ ప్రాప్తించును. నిరుడు బ్రిటిషు దేశమున 82,900,000 పౌరుల వెలగల సరుకులు యిండియా దేశమునకు పంపబడెను. బ్రిటిషుదేశపు మొత్తము యెగుమతులలోనిది 9 వంతు 1/9 అగును ప్రపంచమునందు మరే దేశమునకుగూడ బ్రిటిషునండి యంత హెచ్చుగా సరకులు పంపబడుటలేదు. సాగ్యమైనచో యావ్యాపారమునంతను రూపుమాపవలెననియే భారతదేశమునందలి విప్లవకారు లిప్పుడు కోరుచున్నారు.

“నైమను కమిషను వారికి లభించిన సాక్ష్యమును బట్టి బ్రిటిషువారిప్పటివరకు భారతదేశమునందు 1,000,000,000 పౌరులు పరిశ్రమలు రైలువేలు మున్నగువానియందు పెట్టుబడి పెట్టియున్నారని తెలియుచున్నది. బ్రిటిషు దేశము తీర్తిగా కొనగిన ఋణమునంతను యొక్కగొట్టివేయవలెననియును బ్రిటిషు వారలకు నేర్పాటు చేసిన కాఫీతోటలు, టీతోటలు, యంత్రకాలము మున్నగువానిని ఇతరముల వలెనెదియునుగూడ నిపుడే విప్లవకారులు సంగల్పించి యు ఆభిప్రాయమును స్పష్టముగ తెలిపియే యున్నారు.

అవరిమితముగ నీధనము నంతను గోల్పోవుటయే తటస్థించినచో బ్రిటిషుదేశము మరల నెన్నగూడటికిని కోలుకొనజాలదు గాన భారతీయులకు లొంగుబాటును చూపునట్టి పద్ధతి యిక పనికిరాదు.

ఇక రెండుమార్గములు మాత్రమే మిగిలియుండును (1) దేశస్థులకు సంస్థానాధిపతులకు వశపరచి బ్రిటిషువారు లేచి పచ్చులు, అటులచేసినచో కాంగ్రెసులోని హిందూ శాస్త్రమువాదులపనిని సంస్థానాధిపతులు త్వరలోనే చక్కబరచెదరు (2) రెండవది బ్రిటిషువారచటనే స్థిరపడి పరిపాలించుచుండుట. బ్రిటిషుగా రీరెండవపద్ధతి నే అనుసరించెదరు.” అని నార్దుక్తిపు పత్రికలు వ్రాయుచున్నది.

“దెయిలీమెయిలు పత్రికలో నీ శీర్షికతో నిటుల వేరు వేరు రకముల మద్రాసుల(తైపుతో) నివ్యాపమువ్రాయబడెను. ఇండియా మంత్రి బెమ్మగారు దీనినిగూర్చి చాల చురుకైనగా మాటలాడిరిగాని దీనిలోని వ్రాతయే నిశ్చయము. బ్రిటిషువారి సంకల్పమందు మిక్కిలి స్పష్టముగానే వివరింపబడెను. ఇక నెంత మాత్రమును లొంగగూడదు.” అనునది వారికిని మనకునుగూడ అనుసరణీయమే కాదనగది. బ్రిటిషువారి నాకాదేశము నేనాదేశము, విమానదేశము, మున్నగు పశుబలసంపద యెంత హెచ్చుగా నుండినను ఇక నెంత మాత్రమును లొంగగూడదని “వా రెంతగా సంకల్పించినను గూడ వారి పశుబలమునకు మన ఆత్మబలము దుర్నిరీక్ష్యమే యగును. భారత దేశమును నిలుపుకొన గలిగినచో సందువలన లభింపనున్న ద్రవ్య సంబంధముగు లాభమే బ్రిటిషు ప్రజలకు ముఖ్యతము. ఈ భారము భారతీయులకు దుర్భరముగటచే వారు దీని నీక నెంత మాత్రమును భరింపజాలరుగాన దీని నంతరింపజేయుటయే భారతీయ జనసామాన్యమునకు ముఖ్యతము. దీనిలో చాలభాగము అన్యాయమైనదేమనెనుగూడ భారతీయులు భావించుచున్నారు. ఉభయపక్షములవారును గూడ “నిటుల నీక నెంతమాత్రమును లొంగగూడదు” అని పట్టుబట్టి మానవప్రపంచమును విభ్రాంతముగ జేయుదురుగాక. ఏదియైతలైనను సరే యెట్టి విపత్తు సంప్రాప్తమైననుసరే బ్రిటిషువారిదెవరింపులును బూకరింపులును యంతటితో పూర్తిగా నంతరింపక దప్పదు.” (మా. క. గాంధీ ఎంగ యిండియా 20-2-36)

GARSONE
Mobiloil
Makes the engine run good

గార్గోయిల్

మోబిల్ ఆయిల్

VACUUM OIL COMPANY.

వారుమాత్రమే తయారుచేయుచున్నారు.

లేబరు కమిషనుకు మద్రాసు శ్రీ అస్సెస్మెంట్

అస్సెస్మెంటు కమిషనరు

లేబరు కమిషను మద్రాసులోనుండు కాలమును యీ క్రింద పేర్కొనబడిన శ్రీయు బస్సెస్మెంట్ గాన అస్సెస్మెంటు కమిషనరుగాను ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిరి.

అస్సెస్మెంట్

1 శ్రీమతి డా॥ మత్తు లక్ష్మీదేవిగారు, 2 శ్రీమతి వెంకటసుబ్బారావుగారు.

అస్సెస్మెంటు కమిషనరు

శ్రీయుతులు 1 కె. కె. విన్నకంపెనీ 2 జమాలుమహమ్మదు 8 బి. శివరావు 4 మహమ్మదు ఉబుడుల్లాసాహేబు బక్సింగం, కార్పాటిక యూనియను (పెన్సిడెంటు) గార్లు.

కాల్పాకల్పాశాల విభూతము

ప్రతాపశింగు ఆస్పత్రిలో మరణించెను

ఆంగ్లరు విద్యార్థులు అరెస్టు

అమృతపర, ఫిబ్రవరి 24:-ప్రతాపశింగు అను విద్యార్థులు మెరుకుటచే ఆస్పత్రిలో కాల తీసివేయబడిన యానన్నరాత్రి ఆస్పత్రిలో మరణించెను. లాహోర్ నుండి బి. డి. ఉద్యోగము పిచ్చాగిరి ఇనస్పెక్టరు జనరలును వచ్చి ఆంగ్లరు విద్యార్థులకు ఆశూరముపై నిర్బంధమునం దుండి కాని నిందార పనుతో అరెస్టులు జరిగలేదు. విద్యార్థులు (నుగూడ వెదకిరిగాని అశూమానిలపదగ్గ నున్న లేబుయి దొలేదు, బాంబు ఎందుకు వేసిరో ఎవరు వేసిరో యింకను తెలేదు, (ఆ. పా.

ఒక ఔషధ విశేషము

కలరా నివారిణి

హాజీర్తీ అరికరేయనుండి

తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునందు మున్నె వాటిలో అపూర్వమైన ఓషధి. కలరాను, అతిసారమును ప్రప్రథమ మోతాదే గుణమిచ్చు చున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుకూలమైన ధరలు రు. 0-15-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికోలాజికల్ రిసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్
పోస్టుబాక్స్ నెం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

ప్రకటన

ఫోర్టు సెంటుబార్డి సమావేశమున నుండు లీచ్ రోడ్డులో క్యూపిడ్స్ వాస్తవమును నిర్ధారించిన జయస్థానిక చిహ్నము (విక్టరీ మెమోరియల్) పై, గత ఐరోపా మహాసంగ్రామముందు గలిగిన మద్రాసు ఆంగ్ల, హైందవయోధుల నామముల వ్రాయించుటకు మద్రాసు, విక్టరీ మెమోరియల్ సంఘము వారు తీర్మానించి యున్నారు. వారి నామధేయములు ఆంగ్ల భాషలో, వారు ఏపటాలములకు సంబంధించినది వరుసగా వ్రాయబడగలదు. దీనికి సంబంధించిన విషయములు తెలిసినవారు ఆసగా గాయములతో గలిగించిన మద్రాసీయులను గూర్చి న వివరములు, గౌరవకార్యదర్శి, విక్టరీ మెమోరియల్ సంఘము, ఫోర్టు సెంటుబార్డి, మద్రాసువారికి, గలిగించిన వారిపేరు ఏపటాలమునకు చెందినది, జన్మస్థానము, గలిగించిన తేది, వారి పటాలము నెంబరులను తెలుపుచు దీనిని ద్రువపరచు కాగితములతో పహా పంపవలెను. సవరు కాగితములు పొధ్యమైనంత త్వరలో తిరిగి పంపబడును.

ఎమ్. బజులుల్లా
గౌరవ కార్యదర్శి,
విక్టరీ, మెమోరియల్ సంఘము.
ఫోర్టు సెంటుబార్డి }
18-2-30

రోజాపుష్ప లేవ్యము 1533

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల విశేషమును చక్కగా గలిగించును, రుచికరమయినది. పథ్యగ్రము లేదు. 15 రులి డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారోగ్య లేవ్యము 4

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్ల, మొదలగు కాస్త్రోక సంబంధమును వ్యాధులను హరించి నుండెను బలము నిచ్చును 15 రులి డబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము పి.సి.పి. అందు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

“శారదానవలలు”

10 వేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును

యానెల 30 వ తేదీలోగా ఆకా స్టాపు పంపువారికి

ఎ. సాంబమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు కాకమును తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

కే ద రిన్

గంభీర:-శరణు రామస్వామి చౌదరి

రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీ గ్రంథమున కనువాదము. లోకప్రసిద్ధము ఒక పీఠమతచరిత్రము. అందరును చదువ తగినది. ముఖ్యతై లిలో వ్రాయబడినది. ఉన్న ప లక్ష్మీనారాయణ గారి అనువాదమున పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా ర్యాలయము,
7, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

రాజమహేంద్ర వరము

పండిత ధీరేంద్రనాథ చౌదరి వేదాంత వాగ్గే

ఎం. ఏ. గారి ఉపన్యాసము

(స్వక్రియనితీఖరి)

రాజమండ్రి, 28:- ముప్రసిద్ధ బ్రహ్మ మతావలంబులైన పండిత సీతానాథ తత్త్వభూషణ గారును, పండిత ధీరేంద్ర నాథ చౌదరిగారును ది 19-2-30 వ తేదీ నుండి ఈ పట్టణము లో నుండి, ప్రార్థన సమాజమందిరమున, ఉద్యోగనలు చేయుచు, ఉపన్యాసము లొసంగుచుండిరి. ది 20-2-30 వ తేదీన విజ్ఞోరియా పురమందిరమున పండిత సీతానాథ తత్త్వభూషణ గారి ఉపన్యాస మైనది. ది. 21-2-30 వ తేదీన అచ్చుటనే సాయంకాలము 6 గంటలకు పండిత ధీరేంద్రనాథ చౌదరి వాగ్గే గారు ఉపన్యసించిరి. పండిత చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహము గారు అధ్యక్షత వహించిరి.

ప్రార్థనమున శ్రీమతి విశ్వదీపిణీదేవిగారు బ్రాహ్మముగ పాడి భగవత్పూర్ణ గావించిరి. అనంతరము ధీరేంద్రనాథ చౌదరిగారు ఆంగ్లమున సుపన్యసించిరి.

ఉపన్యాసము

సోదర సోదరీమణులారా, నిన్న టిదినమున పండిత సీతా నాథ తత్త్వభూషణగారు వారి ఉపన్యాసముచేతను కందరకును విందుచేసి యున్నార. తత్త్వభూషణగారు తాము చెప్పవలసిన విషయమును మిక్కిలి ఖండితముగ చెప్పియున్నారు. హిందూ వేదాంత మందున్న మేలు కీర్తన వేరుపరచి సత్య మను దివ్య జ్యోతిని ఎత్తివహియున్నారు. హైందవ వేదాంతమునకు సత్య మే మూలాధారము. సత్యమును వెల్లడించుటయే హిందూవేదాం తము చేయుపని. హిందూమతము ఏకేశ్వ రోపాసనే చాటుచున్నది. విశే అన్ని మతములు నట్లు చేయుటలేదా-అవును. అన్ని మతములకూడ ఏకేశ్వరోపాసనే ప్రతిపాదించుచున్నవి. అన్ని యు ఏకేశ్వరోపాసనే బోధించునపుడు ఇన్ని మతము లెందు కున్నవి. మహమ్మదీయ మతమందుకు, క్రైస్తవమత మే పని చేయుచున్నది. తదితర మతముల ఆవశ్యకత ఏమి? ఈ మతము లన్నియు స్వరూపభేదములు గలవి మాత్రముగానే యున్నవి. అన్నిటికిని సత్యజ్ఞానానందములే పరమాదర్శములు.

“సత్యం శివం సుందరం” అని మూడువిధములుగా పర మేశ్వరుని ధ్యానించి తెలుసుకొనుటయే ప్రతిమతమును బోధింపుచున్నది. కాని ఉపాసనలో భేదము లేకపోలేదు. మనుష్యుని హావభాసము లొక్కరికిగా నుండవు. ఒక్కొక్క దేశమున ఒక్కొక్కజాతి కొక్కొక్క విధముగా నవి యుండుచుండును. ఆ మార్పు ననుసరించియే భగవ దుపాసనయు మార్పుజెందుచుండును. మానవుని మనోభావములు మూడువిధములుగా నుండును. విజ్ఞానదృష్టియే ప్రధానముగా కలవారు కొందరును, సాందర్భ్యోపాసనచేయువారు కొందరును, నైతికపద్ధతి నవలంబించువారు మఱి కొందరు నయు యున్నారు. ఒకరికి ఒకటి ప్రధానముగా నున్నది. మిగిలినవి ప్రధానములుగా నుండకపోవచ్చును. ఈ విభాగము ననుసరించియే వివిధభాతులయొక్క ఉపాసనలు కూడ నుండునని మీకు తెలియగలదు.

హిందువులు సత్యస్వరూపమునే ప్రధానము గావించు కొనియున్నారు. ఈశ్వరునకు సత్యస్వరూపము, మంగళాకృతి, సుందరభూమిక అని మూడుసా క్రిలుగలవు. హిందువులకు భగవంతుని సత్యస్వరూపమే ప్రధానమైనది. మిగిలినవి ఆప్రధానములుగా నున్నవిగాని లేకపోలేదు. హిబ్రూలకు నైతిక పద్ధతి ఆత్యంత ప్రేమ పాత్రము. గ్రీకులకు సాందర్భ్యోపాసన మిక్కిలి యుష్టము. అందులనునే హిందువులు వేదాంతుల నొసంగగలగుచున్నారు. గ్రీకులలో కవులు బదులు చేరుచున్నారు. హిబ్రూలలో మతప్రవక్తలు బదులుచేరుచున్నారు. సత్యమే పుణ్యము. అసత్యమే పాపము. ఇది హిందువుల దృష్టి. సుందరమైనది పుణ్యము, వికారముగలది పాపము. ఇత గ్రీకుల దృష్టి, నీతిమార్గ ప్రవర్తన పుణ్యము, దానికి విరుద్ధము పాపము. ఇది హిబ్రూల దృష్టి. అంత మాత్రముతో ఇతిర గుణములు లేవనికాదు. ప్రధానములు కావనియే భావము. ఈ మూడు గుణములును ఒక దానినుండి రెండవ దానిని వేరు చేయుటకు సాధ్యపడదు. ఒక్కొక్క దేశములో నొక్కొక్క భావము వృద్ధిపొందియున్నది. హిందూదేశము వేదాంతులతో నిండియున్నది. గ్రీకు దేశము కవులతో నిండియున్నది. ఈజిప్తు మున్నగు దేశములు మత ప్రవక్తలతో నిండియున్నది. హిందూ దేశము ఇతర విషయములలో సయితము వృద్ధిపొందవలసి యున్నది.

ఈ ఉపాధ్యాయుని పదప అపలు అంశమును గురించి చెప్పవలసి యున్నది.

హిందువుల ఏకేశ్వరోపాసన

ఇది ప్రారంభమై ఎంతకాలమైనది. దీనిపట్టుక ఎక్కడో బుగ్గెదములో “అగ్ని విశ్వేశ్వరోపాసన” అని గలదు కదా! అగ్నిని పూజించుట బుగ్గెదములో చెప్పబడినది. బు

గ్వేదకాలమునాటికి అగ్ని పూజ జరుగుచున్నది. ఇట్లు జరుగుటకు కారణమేమి? ఈ కారణమును తెలిసికొనుటకు మనము బుగ్వేదకాలము దాటి అంతకు పూర్వస్థితికి పోవలసియున్నది. అగ్నితత్త్వము కా ని న స్తు పు ల నె టు గ ని మ ను మ్య ని తీ వి త మె ట్లుండును. మ న మొ క్క సారి ఈ హిం చి న యెడల ఆతడు మిక్కిలి అనాగరకుడై యుండుననియు, మోటువాడయి యుండుననియు, గుహలో వసించుచుండుననియు తెలియగలదు. కావున అగ్ని వలన నాగరకత కలుగుచున్నదని తెలియుచున్నది. మనుష్యుని జీవితములో సంతకార్యతెచ్చినట్టి యు, మహాపకారము చేసినట్టిదియు నయిన అగ్నికి పూజలొనర్చుట మానవప్రకృతిగదా! అట్లు ప్రారంభమయిన అగ్ని పూజ వేదకాలమునాటికి దాని ఉద్దేశ్యము మఱివినట్లు గోచరించును. కారణము ఎన్నడు దొరకదో ఊహవలన కారణమును స్పష్టించుట మనుష్యప్రకృతి. అందువలన యజ్ఞములు కల్పింపబడినవి. ఇంద్రుడని, వరుణుడని వారిపేరికొఱకు యాగములని కల్పింపబడినవి. ఈ విధముగా అనేక దేవతల నారాధించుట ఏర్పడినది. ఏకేశ్వరోపాసనతో ప్రారంభమై క్రమక్రమమున బహుదేవతారాధన ప్రాంతమైనది.

కాని బుుధుల మతముమాత్రము మహాత్మాప్రమైనది. వారి విజ్ఞానము మిక్కిలి గొప్పది. వారితత్త్వము సాటిలేనిది. “ఏకమే వాద్వితీయం బ్రహ్మ” అని విస్పష్టముగ వెల్లడించినది వారే. యజ్ఞములును, అన్యదేవతారాధనమును కూడదని ముక్తకంఠమున చాటుగల్గిరి. యాగాదులవలన ముక్తిబడయదలప నెంచుట మాధ్యమని చాటిరి. బ్రహ్మమును నూచించునపుడు, సత్యజ్ఞానానందాత్మకమైన వస్తువొక్కటియేతెక్క నితర మేమి యులేదని విస్పష్టముగ చెప్పియుండిరి. బ్రహ్మమునకు భిన్నమైనదేదియు లేదని ఎలుగెల్లిచాటిరి. వారి సిద్ధాంతములు ఆప్రతి పాతమైనవి. అసన్యసామాన్యమైనవి, సందేహము లేదు.

కాని ఒక్కపారబాటు జరిగినది. ఇతర దేశములలో ఉన్నతాదర్శములను కనుగొన్నప్పుడు అంతకుపూర్వము ప్రచారములోనున్న కన్యపద్ధతులు సాంతముగా నశించియుండునని వచ్చినవి. కాని యిక్కడ అట్లు జరుగలేదు. ఆకారణమున హిందూదేశములో ఉన్నతమైన వేదాం తాదర్శము దివ్యజ్యోతివలె గోచరించుచున్నను-దానితోపాటు విగ్రహారాధన, నరబలులు, జంతుహింస, మున్నగు అపమోపాసనలు కూడనే పెరుగుచువచ్చినవి. దానివల్ల జరిగిన మోసము తెలియునా! మహాదర్శము నశించి, ఊద్రోపాసన మాత్రమే నిలిచినది- ఇదంతకన్యమో మాడుదు.

తరువాత హిందూ వేదాంత మను పవిత్రమైన జలప్రవాహము ఫలవంతమును భూముల ప్రవహించి, క్రమముగా ఎడారి భూములబడి నిశ్చేషముగ నెండిపోయినది. హిందూవేదాంత మునందలి ఉత్కృష్టధర్మము విస్తృతమై, బాహ్యోదంబరములైన ఉపాసనలమాత్రమే మిగిలియున్నవి-బుుధులుగావించిన మహాతస్యమొకటిగలదు సన్యాసమును ప్రాధాన్యమిచ్చియున్నారు. అతడే బ్రహ్మజ్ఞానమునకు తగినవారని వచించియున్నారు. అట్టి బ్రహ్మజ్ఞాని సంఘములో నుండక, అకవులకు బోవుచున్నాడు. అవిధముగా బ్రహ్మజ్ఞానలంఘనము అడవులు పట్టిపోయినయెడల ఆసంఘమునకుగలగు మేలేమి? బ్రహ్మజ్ఞానులు సంఘమందుండి సంఘనేవ చేయుచున్నయెడల ఆ సంఘమంత లేజోవికాసముతో నుడును. లేనియెడల గలగు దారిద్ర్యముహింపుడు. బ్రహ్మజ్ఞునకుఁబి హిందూ వేదాంతము చక్కని నిర్వచనము గావించియున్నది. బాహ్యదృష్టితో చూచినయెడల బ్రహ్మము గోచరింపదనియు, అంతర్మూలము నజాచి, శివుడ మాదిని యముల నాచరించి ధ్యాన సమాధుల మూలముననే బ్రహ్మమును పొందవచ్చు ననియు, బాహ్యసాధనల వల్ల పొంద దలంప రాదనియు బుుధులు విస్పష్టముగ ప్రవచించి యుండిరి. భగవద్గీతలో నిష్కామకర్మ బోధింపబడినది. పూర్వ మిహంసలో మంత్రాధిక్యత ఉచ్చాటన చేయబడినది. వీటిని బట్టి చూచినయెడల బహుదేవతలకు గాని, యాగాదికములకు గాని తావులేదు.

కాక్యుని బద్ధదేవుడొనరించిన మహాపకార మొకటి గలదు. ఆత్యును పంజరమునుండి స్వేచ్ఛగా బయటకు వదలివాడు. పూజారుల అధీనమునుండి తప్పించి మతమునకు సత్యస్వరూపము నొసంగియున్నాడు. బుుధు మున్నగునాటిని తీవ్రముగా ఖండించి ఆపదగులను నిరసించి యున్నాడు.

తరువాత రాజా రామమోహనరాయలు ప్రపంచమున కొసంగిన సందేశము మలువతగనిది. బుుధి మతమువలన బ్రహ్మజ్ఞాని సంఘమునుండి బయటకు పొయ్యిల బడినపుడు ప్రతి గృహస్థు, బ్రహ్మజ్ఞానియై సంఘమును లేజోవంత మొనరించు వృద్ధిని నూచించియున్నాడు. అంతియే గాక మనుష్యుడు తన కొద్ది ప్రకృతినుండి, ఉన్నతి సాధనమునుండి చూడ గలిగినపుడే తోడి వానితో మైత్రి కలిగియుండునని నూచించెను. జాతి మత, వర్ణ వివక్షతలను పాటింపక బ్రహ్మజ్ఞులై మానవులు సంఘమును కళావంత మొనరించి విశ్వసాధ్రాత్రమునకును లోకకల్యాణమునకును పాటుపడవలెనని చాటిన పుణ్యుడు రామమోహన రాయలు. అట్టి బోధనలనే ఆచరణలో నుంచి బ్రహ్మ సమాజ ము పాటు బడుచున్నది. ఈ పద్ధతులు వృద్ధిపొందినాడే దేశ భాగ్యగ్రము, మానవ కల్యాణము పెనుగాడ గలవు ఉపన్యాసమున వందనములతో సభాగంజుకు జయ్య పదముగా ముగిసినది.

నరేంద్రమండలి సమావేశము

వైస్రాయిగారి ప్రారంభోపన్యాసము

సంస్థాన వ్యవహారములందు తమ జోక్యము కల్పించు కొనుటను నమర్చించుట

డిల్లీ, ఫిబ్రవరి 25:— భారత నరేంద్రమండలి పదవ సమావేశమునకు సుమారు 50 మంది భూపాలురు వచ్చియుండిరి. వైస్రాయిగారు సభా ప్రారంభోపన్యాసమునందు సంస్థానములకు బ్రిటిషు ఇండియాకు సంబంధించిన అనేక విషయములను చర్చించిరి. ప్రధమమున చనిపోయిన భరతపూరు, బాల్యారు మహారాజులు, అనవాబారాజు రాజ కోట తామరగార్లకు టుంబములకు సానుభూతి చెల్లిన పిమ్మట బట్టరు సంఘ నివేదికనుగూర్చి యిట్లు చెలిసిరి.

జోక్యము కల్పించుకొనుట అవసరము

“పట్టరు నివేదిక ను గూర్చి యిప్పుడు వివరముగా చర్చించుటకు వీలులేదు. బ్రిటిషు ఇండియాయొక్క రాజ్యాంగ విధానము మాత్రమేగూర్చి విచారించ నియమింపబడిన వేరొక సంఘమువారి నివేదిక వచ్చినపిదప రెండింటినిగలపి విపులముగ చర్చింపవచ్చును. ఈలోపుగ యీ సభయందు చర్చింపబడు తీర్మానములద్వారా యారోజుల అభిప్రాయములు తెలియ గలవు.

గత పదిసంవత్సరములలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కొన్ని సంస్థానముల పరిపాలన విషయములలో జోక్యము కలుగజేసికొనినందు కారణ సంస్థానములు గర్వపడవలసియున్నది. అనేకగంటలు మోగుచున్నపుడు ఒకగంటపగిలియున్న నో ఆ యొక్కగంట శబ్దమే యితరగంటల శబ్దములందలి యింపును చెడగొట్టును. అట్లే యారోజులలో ఒక రాజకీయ నిర్మాణము నందలి యెయ్యి భాగమునందు లోపమున్నను యితర భాగములకు కళంకము తెచ్చును. ఈ నరేంద్రమండలి యొక్క సత్ప్రయత్నములు ప్రశంసార్హముగ నున్నవి. మీలో చాలమంది భూపతుల సఖ్యతభాగము గల నేను, నాపూర్వపు ఉద్యోగులును యీ సంస్థయొక్క భావాలిని పెంపొందించుటకే యత్నించుచుంటిని. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు ఉన్నత గౌరవస్థాన మలంకరించుచున్న యీసంస్థానముల కీర్తి నినుమడింపజేయు నుద్దేశముతో యీమధ్య వారి పరిపాలన విషయములందు జోక్యము గలిగించుకొనవలసివచ్చినది. అట్లు జోక్యము కలుగజేసికొనిన కొద్ది సందర్భములలో సంస్థానాధికులు మిత్రభావముతో మేము యొసంగు సలహాలను కృతజ్ఞతతో గ్రహించుచున్నారు. యీ సంస్థానములందలి ప్రజల శ్రేయోభివృద్ధికై వేరుమార్గ మేదియు లేనపుడే మేము సంస్థాన

సీమకమలములు
మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి
నాయమైన ధర

వీకంసి చబిల్ దాన్ అందు సన్స్
రత్నాలు, బంగారు, వెండిగలు వర్తకులు
ఉత్తరమును వ్రాసిన మా చిత్రమైన క్యాటలూగు పంపబడును.
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

విషయములందు జోక్యము కలుగజేసికొనుచుండుము. ఇకముందు వైస్రాయి సంస్థానములవిషయములందు జోక్యము కలుగజేసి కొనవలసిన అవసరమైయుండదని నమ్ముచున్నాను. పరిపాలకులు సత్పరిపాలనాభిలాషతోను, ప్రతిష్ఠ నిలుపుకొనుటకును యే న రిచ్చ న స హ కార ము వ ల్ల నే యిట్టి సత్ఫలితము చేపూరెను. ఇకముందును చేపూరగలను.

రాండులేబిలు సమావేశము

రాండులేబిలుసభ నూచనలను నరేంద్రమండలివారా మోదించినందుకు వైస్రాయిగారు సంతృప్తి చెలిసిరి. భారత దేశ భావిరాజ్యాంగ విధానము గూర్చి అసభలో చేసిన సభ్యులందరి యభిప్రాయములను సభలో చర్చింపబడును. ఇతర విషయములలో బాటు సభ్యులకు తోడ్పడుటకు వైసును నివేదిక బట్టరు సంఘనివేదిక వెలువడును. ఈసభ యెప్పుడు జరుగునో యెవరందు పాల్గొందురో యిపుడు చెప్పజాలము. ముఖ్యులుగ విషయములన్ని ఆ సభలో విచారించ బడుననియు, ఆదర్శుల ఫలితముగ సంస్థానములకు బ్రిటిషు ఇండియాకు సఖ్యము పెంపొందుననియు నమ్ముచున్నాను. భారత రాజ్యాంగ నిర్మాణమునందు సంస్థానములు ముఖ్యస్థానము విహించియుండుటచే వానికి సంబంధించిన నిర్ణయములు ఆ సంస్థానములు పూర్తిగ నామోదించినవే అయియుండవలెను.

రాజుల కళాకాలం పరిపాలనవిధానముగూర్చి సాహిత్యాధికారులు నూదించిన చిత్రనీతిమును ప్రభుత్వమువారు విచారించుచున్నారని చెలిసిరి. కొన్ని సంస్థానములకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల ద్వారా కాకుండ ఇండియా ప్రభుత్వముతోనే సహ సరి వ్యవహరించు నట్లు జేయుటనుగూర్చి యిప్పుడు వీలుండదని చెప్పిరి. ఇండియా ప్రభుత్వవిధానమిపుడు మార్పు జేందనున్నను, ఈవిషయ మాసందర్భమున, చర్చింపబడవచ్చును, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములద్వారా న్యవి హరించుచున్న సంస్థానములవిషయమున యిప్పుడప్పు డీమార్పు జరుగ నేరదనిరి.

వ్యవసాయములను పాడుచేయుచున్న మిడుతలదందు బాధ తొలగించుటకు సంస్థానాధికులు

ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడవలె నని కోరిరి. ఇరిగేషను, నాకాయానము, గట్టు వేయుట మున్నగు విషయములను గూర్చి త్వరలో ప్రభుత్వప్రకటన వెలువడ గలదనిరి. ఇండియను సీనలు కోడులో 75 వ సెక్షను ప్రకారము, సంస్థానములందు న్యాయస్థానములనలన శిక్షపొందుటగూడ ప్రాతీకరము క్రిందనే ఇండియా ప్రభుత్వము వారు గమనించవలెనను నూచనకు ప్రతికూలాభిప్రాయము మొందుగ నున్నది. బ్రిటిషు కోర్టులకు తగిన శిక్ష విధింప అధికారము గలను. కావున యీనూచన ప్రస్తుతము నిలుపుజేయ గోరిరి. నరేంద్రమండలి స్థాయి సంఘమువారు జేయుచున్న పనిని ప్రశంసించి, తమసానుభూతి, సహాయములను వైస్రాయిగారు తెలియజేసిరి. (అ. పే.)

గృహలక్ష్మి

శ్రీల సచిత్రమాసపత్రిక
సంవత్సరపు చందా రూ॥ 4. విడిపత్రిక 0-6-0
మార్చి నెల 1930.
శ్రీల వ్యాసములు.

అబలయెడ అన్యాయము—
శ్రీమతి గుమ్మడిదల దుర్గాబాయిమ్మగారు కరుణజూతుము మమ్ముకంపనై—
శ్రీమతి యనమండ్ర భీమాయమ్మగారు చిత్రప్రశ్న—శ్రీమతి సాణకా రమణమ్మగారు శ్రీమతి వి. సరస్వతిగారికి—
శ్రీమతి ఇల్లందల సరస్వతి సీతారాం గారు. కొరదలేఖలు—శ్రీమతి కనుపర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు సాశ్రుస్మృతి—శ్రీమతి వెలువోలు వసంతాదేవిగారు గానము—శ్రీవేణుగోపాల కర్పూరహారతి—
శ్రీమతి బులుసు లక్ష్మీనరసమ్మగారు శిథిలంపుజీవనము—శ్రీమతి పి. అప్పలనరసమ్మగారు. జన్మసారథి మగుగాడ జగతియందు—
శ్రీమతిబామిశెట్టి వెంకటరత్నమ్మగారు విదామలచట్రము—10 వనితామణుల అభిప్రాయములు సౌందర్యపోషణ—శ్రీమతి జ్ఞానాంబగారు. జోలపాట—శ్రీమతి జాగ్గమాడి జానకమ్మగారు ఆనూయూడదు—శ్రీమతి మాడభూష చూడమ్మగారు ఇతర వ్యాసములు, చిత్రములు గలవు.

‘గృహలక్ష్మి’ కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు నెం 752 ఎగూరు, మదరాసు.
Madras News Agency, Mount Road.

ది వీనన్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్, ఢిల్లీ.

ఉచిత భీమానందు 30 జూన్ 1929 తో అంత్యముగురి మాసముల రిపోర్టు.

1-4-1929	లేడివరకు యివ్వబడిన సర్టిఫికేట్ల మొత్తం	...	...	...	...	3694
30-7-1929	లేడివరకు యివ్వబడిన సర్టిఫికేట్ల మొత్తం	...	...	...	...	5298
30-9-1929	లేడివరకు యివ్వబడిన సర్టిఫికేట్ల మొత్తం	...	...	...	...	7625
	పైన తెలుపబడిన 3 మాసములలో హెచ్చినసభ్యుల సంఖ్య	...	...	...	...	1604
30-9-1929 తో	అంత్యమున ఆరుమాసముల హెచ్చైన సభ్యుల మొత్తం	...	...	...	...	3431

అంగీకరించబడిన హక్కుల వివరములు

సం.	పాలసిదారుని పేరు.	అడ్రసు.	సర్టిఫికేటు నెం.	మరణహక్కులు అంగీకరించబడిన మాసము.	గతించిన పాలసిదారుడు చెల్లించిన మొత్తం సొమ్ము.	కంపెనీవారిచే అంగీకరింపబడిన హక్కు మొత్తం	గతించిన పాలసిదారు చెల్లించిన మొత్తం ఎన్ని రేట్లు జాన్సి.
1	ముస్తాక్ అహమ్మద్ ఖాన్	కాలనూరు, మెహల్లాషిబాజ్ ఖాన్, గోట్ బజిల్లా.	798	ఏప్రిల్ 1929	5 8 0	1,000	182
2	మిసెస్. పొల్లాబోతు ఆదెమ్మ	C/o పల్లిపట్టు పెదనుబ్బరాయుడు, బ్రాక్ పల్లెంట్, గుంటూరు.	1966	ఏప్రిల్ 1929	12 8 0	1,000	80
3	మిస్టర్. బజిరుజ్జీన్ మీర్జా	షీర్ జగ్, మెయిసానీ పోస్టు, బాకర్ గంజ జిల్లా.	1805	మే 1929	6 8 0	750	115
4	మిస్టర్. వేదిలిసెట్టి అలవయ్య	పాపులపేడి, విశాఖపట్నం.	2184	మే 1929	11 8 0	750	65
5	మిసెస్. చిన్నం వెంకటసుబ్బయ్య	C/o మిస్టర్. చేను కనకరత్నం, అగ్రహారం, గుంటూరు.	2454	మే 1929	6 8 0	750	115
6	మిస్టరు. పి. ఏ. పన్ వాల్ కర్	చునాభట్టి, కుర్ల బొంబాయి.	1067	జూన్ 1929	8 8 0	500	59
7	మిస్టర్. ఆలోమాల్ లీలారామ్	మిరాయి మకాణదారు, పాతమాల్కెట్టు, కరాచి.	2802	జూన్ 1929	8 8 0	500	59
8	మిసెస్. పురాన్ దేవి	1685, ఫీవల్ నుమాదేవ్, ఢిల్లీ.	636	జూన్ 1929	12 8 0	500	40
9	మిసెస్. కారుగోల అప్పయ్య	కొడికొలపాడు, పెరియవోస్టు, (గంజాముజిల్లా.)	2038	జూన్ 1929	11 8 0	500	48
10	మిసెస్. ఉండలూరి నాయమ్మ	C/o చాగంటి రాయమూర్తిగారు, గుమాస్తా, ఫినిల్ సర్జన్ ఆఫీసు, విజయనగరం.	2335	జూన్ 1929	10 8 0	500	48

వీనన్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్ గారు
కాపీబాయి అండ్ కో., మేజింగ్ ఏజంట్లు.

నేషనల్ యిండియన్ లెటరేజీ రెన్యూకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య శిల్పితో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధి చెందునట్టి కంపెనీ.

మూసేతమెంటు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైనట్టియు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలిటెక్నిక్ మంథేనెనది. ఆకం
తెలివిగను అత్యుత్తమమైనది. టీని యిచ్చును. మిగిలిన ప్రాంతములు
మూత్రం కట్టుకుంటున్నవారు, పాలిటెక్నిక్ నుండి మూత్రం
గానీ, చనిపోయినప్పుడు మిగిలిన వారికి వారికి వాటిని
మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములను
గమనించును.

భీమాచేయబడినవారున్నా ఏజంట్లుగావుంటుంటే
బంకుబడిగల పెద్దమనుష్యులున్నా అట్టికేవలము ఈ క్రిందివారికి
ప్రాసక్తికము.

టి. వి. రాఘవయ్య యస్కాంట్, యస్కాంట్,

హైదరాబాద్ కలకత్తా

చీఫ్ ఏజంట్లు,

92-2

నా రికార్డ్ నర్సూర్, బెనగాళ.

సువర్ణసుందరసము సర్వసేవామేహములను నంబిచిచిచిచి

ఎటువంటి సవామేహములను నడుచుచున్నా. ఇకాత్త
ము అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్మనుష్యులు
లేవు. అనేకులు వాడిమెచ్చియున్నా. 60 ఏండ్లు
వైద్యమున అనుభవముగల కీ|| శే|| వేటూరిమంగళరావు
గారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంప
జేయును.

వెల: 50 పూత్రలు రు 5-0-0.

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్కాల్, (కృష్ణా)

శ్రీమహాచంద్రలింగపురాణము

లింగపురాణమున కాండీకరణము విశ్వాకో, ములుగు
చంద్రమౌళిశాస్త్రిచే వ్రాయబడినది.

పద్యములు హృద్యములు. కథాంశములు ముక్తికాం
సాధనోపాసములు. రసములు సహృదయరంజకములు. అప్రిహ
యములు వ్యాసమునోపకరణములు తెలిసి నులభ్యము. గ్రంథము
పండితసామర మనోహరము. పండితులు సదశ్రివ్రాయము
నిచ్చియున్నాడు.

మందిరకాగితములు. 292 పుటలు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే
కలవు. పూర్వభాగము. రు 1-4-0.

వ్యాపారస్థులకు మందిరకాగితము ఇవ్వబడును.

ములుగు చంద్రమౌళిశాస్త్రి

కెనాల్, నాగపేట. అని వ్రాయవలయును.

వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిగారి గ్రంథములు

మేఘసంహితయు వ్యాఖ్యతో	రు. 2-4-0
ఆముక్తమాల్యదయు వ్యాఖ్యతో	రు. 8-0-0
శృంగారసూక్తియు	రు. 6-0-0
ప్రతాపరుద్రునివారి	రు. 1-4-0
నాగానంద నాటకము	రు. 1-0-0
కావ్యాలంకార మూహాపదీశిల్పములు	రు. 1-0-0
కథాసరిత్సాగము 3 వాల్యూములు	రు. 6-0-0
కేటానువలయునాకా: వేంకటరాయ శాస్త్రి. కృష్ణా కేంద్ర	
జి. టి. మద్రాసు. అని వ్రాయవలెను.	

BASTAR STATE, CENTRAL PROVINCES.

Auction sale of timber and standing coupes
will be held at Kontaon 20th March 1930. For
details apply to the Chief Forest Officer, Bastar
State, Jagdalpur.

W. V. GRIGSON I. C. S.
ADMINISTRATOR,
Bastar State.

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPO
MADRAS & BOMBAY

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములకు
15-2-30 ది మొ|| 14-5-30 ది వరకు అనగా రెండు
నెలలకు రమారమి 350 మణుగులు మేలురకం నెయ్యి
సపై చేయు హక్కును కోరుచు 960 తులములు గల
మణుగు 1 కి తమ అంగీకారపు రేలును ఉదహరిస్తూ
శీలు చేయబడిన కవర్లలో తెండర్లు శ్రీ ఇంటెరిం
విచారణకర్తలవారి చిరునామాకు 28-2-30 ది
సాయంకాల 5 ఘంటలలోపున చేరునట్లు పంపు
కోవలెను.

2. ప్రతి తెండరు కవరుపై "నెయ్యి తెండరు"
అని వ్రాసుకోవలెను.

3. సరుకు తిరుపతిలో జనరల్ పోర్టువద్ద సపై
చేయవలసి ఉంటుంది.

4. ప్రతి తెండరులో రొక్కముగాగాని లేక
కరెన్సీ నోటు రూపముగాగాని రు. 100 ధరావత్తు
సంపాదించు. నోటుయొక్క నెంబరు వగైరా లేవ
శీల్లు తెండరులో నమూదు చేయవలెను.

5. తెండరు మంజూరైన సవాలుదారుడు
మంజూరు ఉత్తరువు చేసిన 5 రోజులలోగా ఫర్ దర్
డిపాజిట్టుగా 500 రూపాయలు చెల్లించి క్రమ
మయిన స్టాంపుతో యింకా యితర మామూలు
పరత్తులతో అగ్రిమెంటు వ్రాసి యియ్యవలెను.
సరుకు అగ్రిమెంటు పరత్తుల నమూనా తిరుపతి
దేవస్థానం ఆఫీసులో చిక్కును.

6. ఏ తెండరుగాని కారణము తెలుపకనే
త్రోసివేయటము శ్రీ ఇంటెరిం విచారణకర్తలవారికి
స్వతంత్ర కర్తవ్యము.

7. తెండరుదార్లు తమచేరు చిరునామా
పోస్టల్ బాక్సు వగైరా తనిఖీల్నియు విరళముగా
తెండరులో నమూదు చేయవలెను.

కడపజిల్లాగాని, నెయ్యి విరివిగా దొరక గల
యితర ప్రదేశములుగాని వర్తమల తెండర్లకు
యొక్క వ ప్రోత్సాహము యివ్వబడును.

శ్రీరామచంద్ర దాసు జీవారు,

19-2-30 ఇంటెరిం విచారణకర్త

కోయిల స్వయముగ పెట్టుకొని, బాలుల ద్వారాగాని
ఇతరముల ద్వారాగాని తెండరు కోయిల స్వయముగ
పెట్టుకొనవలెను. ఇతరముల ద్వారాగాని పెట్టుకొన
వలెను. ప్రాంతములలోను
హక్కు శ్రీరామచంద్ర దాసు జీవారు, బెజవాడ.

ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు

రచించిన గ్రంథములలో, బ్రస్తుతము విజయ.
నగరములో వారియొద్ద వెలకూదొరకు పుస్తకములు.

కావ్యములు	రు. ఆ. పై0
(1) బాలసాగి	0 4 0
(2) సారంగధర నాటకము	1 0 0
(3) తారకము (సంస్కృతము)	0 5 0
(4) శతకములు	0 8 0
(5) నవరసతరంగిణి (Beauties of Shakespear and Kalidas)	10 0 0
(6) నూలుగంటి (Telugu to 100 Aesop's Fables)	0 6 0
(7) ఋగ్వేదమంత్రములు (దర్శనముగా స్వరతాళ మలతో శేర్పల్లిబడి తెనిగింపబడినది)	1 0 0
(8) విష్ణు సహస్రనామముల కచ్చ తెనుగు	0 8 0
(9) భగవద్గీత కచ్చ తెనుగు	0 8 0
హరికథలు	
(1) యథార్థ రామాయణము	2 8
(2) హరికథాసూత్రము (సంస్కృతము)	1 4

గోల్డుటూనిక్ పిల్సు.

శ్లో|| శుక్రాయత్నం బలంపుంసాం బలాయత్నంహి జీవనం.
అనునటుల జీవనమునకు ప్రధానాధారమే శుక్రము. అట్టి
శుక్రముచేసిన బలము తగ్గి, నపుంసకత్తము, స్వస్థ ఫలననాది,
గాగల రోగములకు నిలచుచున్నది. అట్టిగారలు యానాత్రలను
సేవించిన అశుభకర్మ కనవరచి అనందమును కలుగజేసి శ్రీ
పురుషులకు తినివివోదించును. యానాత్రలను అనేకులు సేవిం
చి ఆనేక యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నారు. గణములే
దన్న పైకము వాపము చేయబడును. 40 దినములకు సరిపావు
మాత్రము రు. 5-0-0. వాడువిధము అపుషధముతో అంప
బడును.

రానుకృష్ణ వైద్యశాల, శ్రీకావళం. గంజాంజిల్లా

MADRAS FINE ARTS SOCIETY
EXHIBITION
OF
PICTURES, STATUARY, CARVING
AND
NEEDLE WORK
February 21st to March 10th
Open Daily from 8--A.M. to 1-P.M.
& 2-P.M. to 6-P.M.
Admission:—Re. 1; As. 8 & 2.

నవీన
వాల్ కార్డు
డీ శెల్

46-1

హరిజాంటల్, 4 స్ట్రోకుల కోల్డు స్ట్రోకు
భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది.
చదురు ఖర్చు తక్కువ, అత్యధికమగు నమ్మక గలది. పంపిం
గును అన్ని పరిశ్రమములకు ఆదర్శనియమైన ఇంజను.
7½ హెచ్. పి. నుండి 80 హెచ్. పి. వరకు అనేక
నెజులలో తయారుచేయబడినవి. మిగత వివరములకు ఈ
దిగవలెననునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బదర్సు, ఎంజనీర్లు,
ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాస్.
ప్రదర్శనము గల స్థానములు.
బెంగళూరు బెజవాడ
మధుగ రాయబత్తురు